

Sukupuolten representaatiot Salatut elämät – televisiosarjassa

Pro Gradu -tutkielma

Joel Ronimus

Mediakasvatus

Lapin yliopisto

2015

Lapin yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunta

Työn nimi: Sukupuolten representaatiot Salatut elämät –televisiosarjassa

Tekijä: Joel Ronimus

Koulutusohjelma/oppiaine: Kasvatustieteiden maisteri/mediakasvatus

Työn laji: Pro gradu -työ X Laudaturtyö__ Lisensiaatintyö__

Sivumäärä: 95 ja liitteiden määrä: 6

Vuosi: 2015

Tiivistelmä:

Tutkimus käsittelee sukupuolten representaatiota Salatut elämät – televisiosarjassa. Tutkimus selvittää sitä, millä tavalla sukupuolia on esitetty Salatuissa elämissä ja min-kälaisia ominaisuuksia on liitetty kuhunkin sukupuoleen. Lisäksi selvitin sitä, eroaako Salattujen elämien rakentamasta sukupuolenkuvasta saadut tulokset aikaisemmasta aiheesta tehdystä tutkimuksesta ja niiden tuloksista. Aineistoni koostui neljästätoista sarjan jaksosta.

Aineiston pohjalta tutkin Salattujen elämien sukupuolista esittämää ruumiskuvaa, sukupuolten toimintaa sosiaalisissa suhteissa, sekä sukupuolten käyttäytymistä, asenteita ja toimintatapoja. Havaitsin että miesten kohdalla toistuivat perheestä huolehtiminen, toiminnallisuus ja kovuus, mutta samalla myös tietty impulsiivinen hätäisyys. Nainen taas kuvattiin (tunne)älykkäänä, empaattisena, huolehtivana ja lämpimänä sukupuolena, joka korvasi oman fyysisen pienemmyytensä älyllä.

Salattujen elämien rakentaman sukupuolen kuvan ei voida nähdä olevan mustavalkoinen ja erilaiset ominaisuudet ja sukupuolen piirteet menivät otoksessa myös sekaisin keskenään. Tutkimuksen pohjalta voidaan siis havaita, että Salatuissa elämissä ei ollut mitään sukupuolta kuvattu siten, että se edusti puhdasta maskuliinisuutta tai feminiinisyttä.

Avainsanat: televisiosarja, saippuasarja, sukupuoli, representaatio, semiotiikka, Salatut elämät

Suostun tutkielman luovuttamisen kirjastossa käytettäväksi: X

Suostun tutkielman luovuttamisen Lapin maakuntakirjastossa käytettäväksi: X

Sisällys

1.	Johdanto	5
2	Aiempi tutkimus.....	9
3	Keskeiset käsitteet.....	13
3.1	Sukupuoli	13
3.2	Käyttäytyminen, asenteet ja toimintatavat	16
3.3	Medialukutaito	21
3.4	Representaatio	23
2.5	Semiotiikka.....	27
4	Tutkimusongelma	32
5	Tutkimusaineisto ja menetelmä.....	33
5.1	Tutkimusaineisto.....	33
5.2	Menetelmätriangulaatio.....	34
6	Salatut elämät ja sukupuolen representaatiot.....	38
6.1	Perusasetelma	38
6.1.1	Ikä, sukupuoli ja perhesuhteet.....	38
6.1.2	Ammatit	39
6.2	Ruumiinkuva	41
6.2.1	Ruumiin ylläpito ja ulkonäkö	41
6.2.2	Miesten ja naisten kommentit ulkonäöstä.....	48
6.2.3	Katsojat ja katseen kohteet.....	50
6.3	Sosiaaliset suhteet ja toiminta	52
6.3.1	Henkilöt ja toiminta perheessä	52
6.3.2	Henkilöt ja toiminta parisuhteessa	59
6.3.3	Henkilöt ja toiminta ystävyysuhteissa	65
6.3.4	Henkilöt ja toiminta vihollissuhteissa	71
6.4	Muu toiminta	74
6.4.1	Henkilön toiminta ongelmatilanteessa.....	74
6.4.2	Sukupuolirooleja	78
7	Johtopäätökset ja pohdinta	81
7.1	Johtopäätökset.....	81
7.2	Tutkimuksen yleistettävyyys ja luotettavuus.....	86
7.3	Pohdinta	88

Lähteet	91
Liitteet.....	96

1. Johdanto

Pro Gradu -tutkielmani aihe on sukupuolten representaatiot Salatut elämät – televisiosarjassa. Valitsin kyseisen sarjan tutkimukseni kohdesarjaksi osittain siksi, että se on edelleen suosituimpia suomalaisia televisiosarjoja (ks. esim. Finnpanel Oy/ TV-mittaritutkimus 2014). Salatut elämät valikoitui tutkimukseni kohdesarjaksi myös, koska kyseinen sarja pyrkii omalta osaltaan representoimaan suomalaista arkea mahdollisimman tarkasti, vaikkakin viihteellisin keinoin. Valasvuoren mukaan ohjelmat on tuotettu aina tietyn kulttuurin sisällä ja niitä katsotaan aina tietyistä kontekstista (1996, 45). Myös tästä syystä halusin valita kotimaisen sarjan tarkastelun kohteeksi.

Nuoret katsovat yhä enemmän ohjelmia myös internetistä tietokoneiden välityksellä, joten oli tärkeää valita sarja, jonka katselu onnistuu television lisäksi myös tietokoneella ja jota esitetään päivittäin, koska tällaisen sarjan läpäisevyys on suurempi. Salatut elämät on ilmiö, joka on monelle, jos ei jokaiselle, suomalaiselle ainakin käsitteenä tuttu. Sarja on pyörinyt lähes aina samalla ohjelmapaikalla klo. 19.30-20.00 vuodesta 1999 lähtien. Sarja on käsitellyt ajankohtaisia aiheita ja on aina pyrkinyt herättämään keskustelua. Kyseinen sarja on myös onnistunut tavoitteessaan ja on historiansa aikana herättänyt tasaisin väliajoin keskustelua ja otsikoita. Salatuilta eläimiltä on lähes mahdotonta välttyä kokonaan, jos jokin televisiosarja on näin tiiviisti osa suomalaisten arkea, on melko väistämätöntä, että sen välittämä kuva suomalaisista miehistä ja naisista menisi katsojilta ohi. Tutkimuksessani pyrin myös tarjoamaan avaimia median välittämän sukupuolen representaation lukemiseen.

Media vaikuttaa monella tapaa ihmisten tapaan havainnoida todellisuutta, joko suorasti tai epäsuorasti. Yhteiskunnan taholta tulevat viestit esimerkiksi ihannekehokuvasta ovat yhteydessä joko suorasti tai epäsuorasti meihin ja aiheuttavat paineita omasta ulkonäöstä tai muodosta. Nämä paineet ovat osaltaan yhteydessä syömistottumuksiin ja erilaisiin ongelmiin. (McCabe & McGreevy 2010; McCabe & Ricciardelli 2001.) Naisten kohdalla suurimmat ulkonäköpaineet

kohdistuivat omaan painoon, kun taas miesten kohdalla ulkonäköpaineita aiheutti eniten lihaksikkaan ulkomuodon saavuttaminen (McCabe & Ricciardelli 2001, 235).

Salokoski ja Mustonen (2007) esittävät puolestaan, että julkinen diskurssi ja mallit aiheuttavat erityisesti kasvaville nuorille mahdollisuuden samaistua rooli-hahmoihin. Median idolit luovat nuorille myös mahdollisuuden peilata omaa kehon kuvaa näihin idoleihin. Median luomat ihanteet saattavat kuitenkin aiheuttaa paineita. (2007, 23 – 25.) Median vaikutuksista lapsiin ja nuoriin on tutkittu melko paljon kuluneiden vuosien aikana. Mielestäni kaikkien olisi hyvä huomata se tosiasia, että median välittämään sukupuolen kuvaan on kaikkien mahdotonta päästä, eikä siihen pidä edes pyrkiä. Pyrin myös tutkimukseni avulla valottamaan sitä sukupuolista ihannekuva, jota Salatut elämät sarjana välittää ja havainnollistamaan sitä, miten tällaiseen ihanteeseen pyrkiminen voi olla mahdoton tehtävä.

Haluan omassa tutkimuksessani kartoittaa sitä kuvaa, jonka Salatut elämät sarja antaa sukupuolesta. En ole tekemässä vaikutustutkimusta enkä näin voi missään vaiheessa suoraan olettaa että jonkin asia vaikuttaa tiettyyn ilmiöön. Voin kuitenkin analysoida ja kuvata niitä sukupuolisia kuvia, joita Salatut elämät sarjana representoi. Pyrin analysointivaiheessa löytämään ominaisuuksia ja semioottisia merkityksiä, jotka luovat kuvan Salattujen elämien miehestä ja naisesta. Keskityn tutkimuksessani erityisesti sukupuolen ruumiskuvaan, sekä sosiaalsiin suhteisiin kanssaihmissen kanssa. Ruumiinkuvalla tarkoitan sitä ulkoista olemusta, joka sarjan miehistä ja naisista välittyy katsojalle. Sosiaalisilla suhteilla tarkoitan sarjan hahmojen suhteita miehiin ja naisiin. Draamasarjojen genre-ominaisuutena voidaan nimenomaan pitää sukupuolten välisiä suhteita (Valaskivi 1996, 45).

Tutkielmassani haluan kartoittaa sitä, miten sarjan hahmot käyttäytyvät tietyissä tilanteissa ja minkälaista mallia sarjan mies- ja naishahmot esittävät tilanteissa selviytyäkseen. Haluan myös kartoittaa tutkimuksessani sitä, minkälaisia luonteenpiirteitä on liitetty sarjassa sukupuoleen. Media tuottaa käsityksiä kulttuuriin, mutta samalla kulttuuri saa vaikutteita mediasta. Tämä kahden tekijän välinen

suhde on eräs tutkimuksen lähtökohdista. Haluan saada selville sen miten Salatut Elämät esittävät sukupuolen seuraavien kolmen lähestymistavan kautta:

- ruumiskuva
- toiminta sosiaalisissa suhteissa
- käyttäytyminen, asenteet ja toimintatavat

Salatut elämät on vuodesta 1999 asti pyörinyt kotimainen saippuaopera, tai saippuasarja. Saippuaoperaan lajityypillisinä ominaisuuksina voidaan pitää dialogisuutta, jatkuvajuonisuutta, sekä sitä, että saippuaoperaan tapahtumat ovat liioiteltuja, eivätkä välttämättä vastaa empiristisen realismin määritelmiä. Huolimatta epärealistisuudestaan saippuaopera voi olla emotionaalisen realismin kannalta hyvinkin totta ja vastata niitä tunteita, joita ihmiset oikeassa elämässä tuntevat. (Valaskivi 1996, 46.)

Sarjan jaksot on esitetty MTV3 kanavalla klo. 19.30 – 20.00 välisenä aikana, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Sarjassa seurataan Helsingin Eirassa Pihlajakadulla sijaitsevan kerrostalon asukkaiden arkea ja elämää. Sarja keskittyy tasapuoleisesti jokaisen talon asukkaan elämään, eikä keskity vain yhteen perheeseen. Sarja on myös tietoisesti pyrkinyt herättämään keskustelua. Sarja on mediassa saanut aikaiseksi useampia kohuja ja sarjassa on käsitelty vakaviakin aiheita.

Salattujen elämien ensimmäinen kohu syntyi vuonna 2002, jolloin sarjan hahmo Kalle Laitela suuteli toista miestä. Suomi ei ollut vielä tuolloin valmis tähän ja tuotantoyhtiölle lähetettiin vihaista katsojapalautetta telefax laitteen rullalla mitattuna kymmeniä metrejä. Toinen suurempi kohu syntyi kevään 2009 päätösjaksossa, jossa sarjan hahmo Paula haudattiin raskaana elävältä ja tekijä, sekä lähes koko Pihlajakadun väki oli mukana kesken hääjuhlien tapahtuneessa räjähdyksessä. Kolmas suuri kohu aiheutui suosikkiahmo Seppo Taalasmaan itsemurhayrityksestä vuonna 2012. Salatut elämät on kuohuttanut yleisöään kuitenkin useampaan kertaan vuosien varrella ja yleisönosastot ovat täyttyneet vihaisista ja huolestuneista kirjoituksista, sillä onhan sarjan teemoihin kuulunut vuosien varrella mm. abortteja, HIV-positiivisuutta, huumeita, psykopaatteja,

anoreksiaa, inestiä, raiskauksia ja syöpää. (Helsingin Sanomat, NYT-liite, 24-30.1.2014.) Viimeisin Salattujen elämien kantaaottava, mutta samalla hyvin vakava ja vastenmielinen teema on vanhemman miehen ja nuoren naisen välinen sieppausdraama, jossa nuorempaan naiseen, tarkemmin lukioikäiseen liidaan rakastunut yli 50-vuotias mies on lukinnut tytön kellariin. Tosielämän vastaavuuksia löytyy muun muassa muutama vuosi sitten uutisoitu tapaus, jossa Natascha Kampusch vietti kahdeksan vuotta vangittuna kellarissa ja joutui omien sanojensa mukaan vuosien aikana useasti seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi. (ks. http://fi.wikipedia.org/wiki/Natascha_Kampusch.)

Salatut elämät –sarjasta on esitetty Suomessa 21.3.2014 mennessä 2604 virallista jaksoa. Sarjan pohjalta on tehty myös neljä internetissä esitettyä spin-off sarjaa, jotka pohjautuvat löyhästi sarjan varsinaiseen juoneen, mutta nojaavat vahvasti sarjan henkilöhahmoihin. Lisäksi sarjasta on tehty yksi elokuva, sekä kuusi juonesta irrallista erikoisjaksoa. (ks. http://fi.wikipedia.org/wiki/Salatut_elämät.)

Tutkimuksen tavoite on kuvata Salattujen elämien sukupuolten representaatioita, sekä omalta osaltaan myös auttaa hahmottamaan Salattuja elämiä medialukutaidon kohteena. Tutkimus voi tarjota tavan hahmottaa Salattujen elämien kautta pieneltä osin Suomalaisen median välittämää sukupuolikuvaa. Tavoitteena on myös Sukupuolen ja representaatioiden analyysin kautta tarjota yksi tapa sukupuolen representaatioiden lukemiseen televisiosarjassa

2 Aiempi tutkimus

Sukupuolen representaatioita mediassa on käsitelty jonkin verran ja tutkimuksia aiheesta on julkaistu monen eri alan näkökulmasta käsin. Aihetta on lähestytty muun muassa journalistiikan ja tiedotusopin, sukupuolentutkimuksen, kasvatustieteiden, sekä taidehistorian näkökulmasta. Tässä osiossa tarkastelen aiempaa tutkimusta, jota on tehty sukupuolen representaatiosta. Mukana on tutkimuksia monilta eri tutkimusaloilta.

Sukupuolta representoidaan monissa medioissa, kuten elokuvissa ja televisiosarjoissa, sekä aikakauslehdissä, mutta myös mainoksissa, videopeleissä ja lastenohjelmissa. Sukupuolten representaatioita Salatuissa elämissä on myös tutkittu aiemmin (ks. Ylöstalo 2003), jolloin painopiste oli sukupuoliteknologioiden rakentumisessa Salattujen elämien avulla. Oma tutkimukseni on painottunut mediakasvatuksen kentälle. Se tarjoaa myös tuoreemman kuvan Salattujen elämien sukupuolten representaatiosta.

Keränen (2011) on tutkinut sukupuolen representaatiota kuukausittain julkaistavassa musiikkiaiheisessa Rumba-lehdessä. Keräsen mukaan musiikkimaailmassa mies on normi ja nainen poikkeava. Naisten kohdalla korostettiin ulkonäköä ja seksikkyyttä, kun taas miestä kuvattiin lehdessä musiikkiin itseensä liittyillä termeillä. Mies saa siis useammin varsinaiseen asiaan liittyviä ilmauksia, kun taas naista kuvataan lähinnä ulkonäköön liittyvillä kommentteilla. (Keränen 2011, 109 – 110.) Keräsen mukaan miesten kohdalla korostui myös niin sanottu ”pojat ovat poikia” – asenne, jossa miespuoliset musiikin tekijät miellettiin huolettomina valloittajina, joilla saattoi olla useita naisia ja jotka viettivät rockin, huumeiden ja rämäpäisen elämäntyylin edustajina (emt. 99 – 101).

Samansuuntaisesta näkökulmasta aihetta on tutkinut Glad, joka tutki Image-lehden kansipääjuttujen sukupuolirepresentaatioita. Gladin mukaan mies on usein jutuissa tekevä ja menestynyt, joka on kuitenkin myös inhimillinen ja joka puhuu myös esimerkiksi perheestä tai isyydestä. Mies osaa nauraa itselleen, eikä pelkää saattaa itseään naurunalaiseksi. Samassa lehdessä nainen on myös menestynyt, mutta vaatimaton. Naisen saavutuksien sijaan puhutaan mie-

luimmin heidän tunteistaan. Miehen heikkoudet jäävät jutuissa usein menestyksen varjoon, ja näin muodostuu kuva itsevarmasta ja vaatimattomasta miehestä. Nainen taas kuvataan tunteikkaana, salaperäisenä uranaishahmona, jolle perhe on kuitenkin kaikkein tärkein. (Glad 2014, 74 – 75.)

Malmberg (2006) on puolestaan tutkinut sukupuolen representaatioita, huumoria ja valtaa televisiosarjassa *Krisse*. Malmberg toteaa Krissen hahmon murtaavan traditionaalisenä pidettyjä naiseuden normeja. *Krisse* näyttäytyykin dominoivana ja vieraitaan alentavana naishahmona. Toisaalta Krissen hahmo on myös perinteinen ja korostaa naiseutta ja ulkonäköä, sekä naiiviutta, jotka Malmberg näkee enemmän naisellisina piirteinä. Sarja murtaa sinänsä myös stereotypiaa miehen vitsikkästä olemuksesta, sillä se esittää naispuolisen stand-up koomikon. (Malmberg 2006, 107 – 110.) Malmbergin tutkimus tarjoaa samalla yhden tavan tarkastella televisiosarjan sukupuolen representaatiota. Malmbergin tutkielmassa tarkastellaan yhden televisiosarjan silloin esitetyn sarjan sukupuolen representaatioita ja erityisesti naisen esittämistä eräänlaisessa valta-asemassa.

Sarpavaara (2004) on tutkinut ruumiillisuutta ja mainontaa eli TV-mainonnan ruumiillisuusrepresentaatioita. Sarpavaara lähestyy ruumiillisuutta useasta eri näkökulmasta. Oman tutkimukseni kannalta tärkeimmät Sarpavaaran teemoista ovat *voima ja huolenpito, ruumiin huolto ja ruumiillisuus, sukupuoli ja aikalaismiendiagnoosi*. Lähestyn itse samoja teemoja omassa tutkimuksessani ja palaan niihin myöhemmin luvussa 6. Sarpavaara lähestyy tutkimuksessaan miehen ja naisen ruumiiden esittämistä kahdesta näkökulmasta. Toisaalta ruumiit voidaan nähdä myöhäismodernissa hedonistisessa valossa, jossa erilaiset nautinnot hellivät ruumista. Toisaalta ruumiit nähdään modernissa, askeettisessa ja kuirinalaisessa valossa, jolloin ne ovat hyvin huollettuja ja treenattuja. Sarpavaaran mukaan nainen representoidaan televisiomainoksissa ruumiillisempaan, kun taas miehen voisi nähdä nojaavan enemmän rationaalisuuteen, itsehillintään ja työntekoon. (Sarpavaara 2004, 75 – 76.)

Sarpavaara toteaa, että miehen rooli televisiomainonnassa on rajatumpaa, kuin naisten, sillä mies esitettiin lähes poikkeuksetta voimankäytön subjektina. Sen

sijaan nainen nähtiin sekä voimankäytön, että huolehtivuuden subjektina. Perinteinen miehen ja naisen asetelma sai kuitenkin Sarpavaaran mukaan vahvistusta ja mies nähtiin enemmän voimana ja nainen huolenpitäjänä. Naisen ja miehen asetelma tässä valossa saa vahvistusta myös muissa tuon ajan medioissa. Sukupuoliroolien murros näyttää siis koskevan lähinnä sitä, että naiseuteen liitetään miehisinä pidettyjä ominaisuuksia, miesten hoivaavuuden jäädessä huomattavasti taka-alalle. Ruumiin huolto ja ylläpito nähdään Sarpavaaran mukaan olevan tyypillisempää nuorille ja ruumis nähdään yhä useammin projektina, josta yksilö huolehtii itse ja itseään varten. Myös kauneuden ja ruumiin huollon ja ylläpidon yhteys näkyi mainoselokuvissa paljon. (Sarpavaaraa 2004, 95 – 97, 113 – 115.)

Pelkästään maskuliinisuuden representaatioita Men's health –lehden mainoksissa on tutkinut Niemi (2006). Niemen mukaan tyypillinen mies on valkoinen lihaksikas ja hyvin huollettu heteroseksuaalinen mies, jolla on loputtomasti vapaa-aikaa. Vapaa-aikansa mies käyttää pitkälti seurustellen naisten kanssa tai urheillen. Niemi korostaa omassa tutkielmassaan perinteisten miehisinä pidettyjen arvojen korostumista. (Niemi 2006, 77 – 79.)

Hearn ym.(2003) ovat niin ikään tutkineet miesten representaatioita kymmenen eri maan lehdissä ja mediassa. Tutkimuksen mukaan jotkut artikkelit keskittyivät perhe-elämän muutokseen, jossa mies huolehtii perheestään. Huomattavasti useammin artikkelit keskittyivät miehiin töissä ja erityisesti miehiin urilla kuten: politiikka, business, urheilu, sotilaallinen ura, lääkäri tai laulaja. Pohjoismaiden uutisoinnissa oli kiinnitetty huomiota miesten asemaan työnteon ja perhe-elämän välillä. Kaiken kaikkiaan ylivoimaisesti suurin osa miehiä koskevaa uutisointia liittyi jollakin tapaa väkivaltaan. Maasta riippuen 20 – 78% kaikista artikkeleista koskettivat miestä väkivallan tekijänä tai uhkana. (Hearn ym. 2003, 192 – 195.)

Sutinen on puolestaan tutkinut sukupuolen representaatioita lastenohjelmissa. Sutisen mukaan perinteiset sukupuolirollit ja vastakakkainasettelut olivat selkeästi näkyvissä lastenohjelmissa vielä nykyäänkin. Vaikka paljon on puhuttu sukupuolten liikkumatilasta, ei tätä näkynyt lastenohjelmissa, jossa sukupuolille oli

annettu tietyt vastualueet ja ominaisuudet. Miehet näyttäytyivät lastenohjelmissa kovina ja naiset enemmän hoivaavina. (Sutinen 2012, 108 – 110.)

3 Keskeiset käsitteet

3.1 Sukupuoli

Sukupuoli on perinteisesti määritelty niiden biologisten ominaisuuksien kautta, joita ihmisellä on katsottu olevan. Sukupuoli on nähty arkiajattelussa biologisena totuutena. Ihminen on syntynyt naiseksi tai mieheksi. Miehellä ja naisella on olemassa tietyt biologiset ominaisuudet ja näin hänet voidaan määritellä näiden ominaisuuksien kautta. Sukupuoli ei kuitenkaan ole vain biologisten ominaisuuksien summa, vaan siihen kuuluu paljon muutakin. Rossin (2010, 22) mukaan 1960 – 70 –luvulta lähtien on pyritty erottelemaan pelkästään biologinen ja suvunjatkamisen kannalta oleellinen sukupuoli (sex) ja niin sanottu sosiaalinen sukupuoli (gender).

Mäkelän, Puustisen ja Ruohon (2006) mukaan käsitykset sukupuolesta luonnollisena kahteen jaettuna biologisena ilmiönä voivat tuntua itsestään selvältä, koska siihen ollaan niin tottuneita. Tosiasiassa sukupuoli rakentuu historiallisesti ja kulttuurisesti ja sitä rakennetaan erilaisilla yhteiskunnallisilla käytännöillä, kuten koululaitoksessa, taiteessa, politiikassa ja perheinstituutiossa. Nämä käsitykset muokkaavat käsitystä ihmisestä sukupuolisena olentona ja saavat ”sukupuolen” näyttämään normaalilta ja luonnolliselta tai epänormaalilta ja epäluonnolliselta, riippumatta ihmisen omasta tulkinnasta itsestään. Media on kuin suuri ”sukupuolishow”, joka kulttuurisesti keskeisen asemansa vuoksi rakentaa voimakkaasti kuvaa sukupuolesta. Media ei heijasta sosiaalista todellisuutta vaan esittää ja rakentaa todellisuuden käsityksiä omien ehtojen mukaan ja samalla näin tehden vaikuttaa myös todellisuuteen. (Mäkelä ym. 2006, 7 – 8.) Lehtosen (1995, 29) mukaan maskuliinisuus ei toteudu biologisena kohtalona, vaan sen mukaan miten miehet identifioivat itsensä kulttuuriin maskuliinisuuden käypiin malleihin.

Vaikka Lehtonen puhuu miehestä ja maskuliinisuudesta, voidaan sama ajattelu siirtää yhtä hyvin myös naiseen ja feminiinisyyteen; yhtälailla voidaan siis ajatel-

la, että nainen identifioi itsensä kulttuurista tuleviin feminiinisyyden malleihin. Kulttuurimme on jaoteltu sukupuolisesti, joten maskuliinisuudella ja feminiinisyydellä on keskeinen merkitys kunkin käsitykselle omasta identiteetistä. Kulttuuriset mallit eivät kuitenkaan ole muuttumattomia ja niitä voidaan pikemminkin pitää todellisuuden ja itsen tarkastelutapoina. Tämä ei tarkoita sitä, että ruumis olisi vain kulttuurin rakentama, ja että fyysisyydellä ei olisi mitään tekemistä asian kanssa. Lähinnä asian voisi ajatella niin, että fyysisen ruumiin ominaisuuksien merkityksiä tuotetaan kulttuurissa. (Lehtonen 1995, 29.)

Samoilla linjoilla ovat Herkman, Jokinen ja Lehtimäki (1995, 16) kirjoittaessaan että lisänä Simone de Beauvoirin väitteeseen ”naiseksi ei synnytä, naiseksi tullaan” voisi muotoilla ”mieheksi ei synnytä, mieheksi tullaan.” Tällä lauseella Herkman ym. haluavat korostaa sitä, että vaikka maskuliinisuuteen ja feminiinisyyteen on liitetty tiettyjä piirteitä, ei kukaan ole välttämättä biologisesti syntyessään sellainen, kuin sukupuoli (gender) on määritelty, vaan kulttuurisen painostuksen alla tällaiset ominaisuudet alkavat tarttua kasvavaan ihmiseen. Näin olen biologiselta sukupuoleltaan (sex) nainen, tyttö, mies, poika ei ole automaattisesti sellainen kuin sosiaalinen sukupuoli (gender) on hänet määrittänyt, vaan tämä kasvaa pikkuhiljaa siihen alati muuttuvaan sosiaaliseen sukupuoleen, jota kulttuuri ja instituutiot tuottavat. (Herkman ym. 1995, 16.)

Sukupuolen määrittelyssä se kytketään vahvasti eron ja vallan käsitteisiin. Hierarkkisesti rakentuneet sukupuolille annetut merkitykset perustuvat erolle identiteetikategorioiden mies ja nainen välillä. (Koivunen & Liljeström 1996, 25.) Erottelun voi nähdä myös toiseuttavana, sillä toinen sukupuoli voidaan erotella toisesta tekemällä siitä alempi arvoinen kuin toisesta. Feminiinisyyteen on katsottu kuuluvan sellaisia määreitä kuin rajallisuus, emotionaalisuus, passiivisuus ja kaoottisuus. Maskuliinisuus on nähty sen vastakohtana ja se onkin yhdistetty järkeen, aktiivisuuteen, järjestykseen ja normaaliuteen. (Lehtonen 1995, 26.)

Haluan omassa tutkimuksessani tutkia sitä miten Salatut elämät rakentaa todellisuutta ja toisaalta mikä on sen positio Suomalaisessa sukupuolisessa, melko tasa-arvoisena pidetyssä, maailmassa. Salatut elämät sarjana esittelee naisia ja miehiä eri tilanteissa. Miehillä ja naisilla on sarjan tilanteissa oma roolinsa. On-

ko se rooli samanlainen, kuin mikä perinteisesti on ajateltu olevan miehen ja naisen rooli ja miten ideaalinen maskuliinisuus ja feminiinisyys Salatuissa elämissä vastaavat todellista ihannetta.

Tässä tutkielmassa pyrin tarkastelemaan Salattujen elämien erilaisia sukupuolia. Salatuissa elämissä esiintyy sekä naisia, että miehiä, joilla on feminiinisenä pidettyjä ominaisuuksia. Samoin esiintyy maskuliinisia ominaisuuksia omaavia miehiä sekä naisia. Perinteisenä pidettyjen mies- ja naissukupuolen rinnalle on nostettu tai tunnustettu myös muita sukupuolia. Rossin (2010) mukaan perinteinen kahteen sukupuoleen perustuva vastakkainasettelu on käsitteenä ongelmallinen ja ahdas. Erilaiset feministikriitikot ovat ehdottaneet monia uusia sukupuolen tulkintoja aina viiden sukupuolen (males, females, herms, merms ja fermes) jaosta nykyiseen biologisten sukupuolten ja intersukupuolisuuden näkökulmaan. Ideana ei siis ole kieltää kokonaan biologista sukupuolten jakoa, vaan lähinnä tarkastella sukupuolta kulttuurin ja yhteiskunnan antamien määritelmien kautta. (Rossi 2010, 21 – 24.)

Nissinen (2011) on myös sitä mieltä, että perinteinen kahtiajakoinen sukupuolen määritelmä on ahdas, joka saattaa vaikuttaa esimerkiksi intersukupuolisiin henkilöihin kielteisesti. Hän kuvaakin sukupuolisuutta ja seksuaalisuutta moninaisuutena haasteena. Hän nostaa esille sen, että seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuoli ovat molemmat hyvin monitasoisia ilmiöitä ja että tieto niistä on edelleen osittain vajavaista. Nissisen mukaan monitasoisten ilmiöiden ahtaminen käsitteisiin heteroseksuaalisuus, homoseksuaalisuus, biseksuaalisuus, transsukupuolisuus, intersukupuolisuus ja transvestiittiys tuo toisaalta näkyviin eroavaisuuksia hyvinkin monitasoisesti, mutta samalla hämärtää näkyvistä yksilöllisiä vivahteita. (Nissinen 2011, 12 – 14.)

Erilaisten sukupuolien skaala on hyvä ottaa huomioon tarkastellessa televisiosarjan sukupuolista representaatiota. Salatuissa elämissä ei suoraan ollut otoksen hetkellä esimerkiksi yhtään trassukupuolen edustajaa, mutta vivahteellisia eroavaisuuksia hetero- ja homoseksuaalisten henkilöiden sukupuolen esittämisessä oli nähtävissä.

3.2 Käyttäytyminen, asenteet ja toimintatavat

Maskuliinisuuden voi nähdä olevan miehisenä pidettyjä asioita, ilmiöitä ja tekoja. Maskuliinisuus on sitä, mitä sen sanotaan olevan. Tällaisen maskuliinisuuden representoiminen on ennen kaikkea kulttuurisidonnaista toimintaa. Maskuliinisuuden ominaisuuksia on länsimaisessa kulttuurissa nähty olevan mm. toiminnallisuus, hallitsevuus, suoriutuminen, kilpailuhenkisyys, rationaalisuus, fyysinen voima ja väkivalta. Missään tapauksessa maskuliinisuuteen ei ole yhdistetty feminiinisiä piirteitä, esimerkiksi yhteisöllisyyttä ja emotionaalisuutta. Näin on pyritty luomaan vastakohta-ajattelua mies- ja naissukupuolen välille ja korostettu sitä etteivät nämä kaksi sukupuolta sekoitu keskenään. Maskuliinisuus ei kuitenkaan pidä sisällään vain sitä, mitä kulttuurissa pidetään miesmäisenä, vaan myös siihen, mitä miehen oletetaan puhuvan, tuntevan ja tekevän. Maskuliinisuus sisältää siis ihanteellisen miehen fyysiset, psyykkiset, mentaaliset ja sosiaaliset ihannemitat. (Jokinen 2003, 7 – 10.)

Miehisyyden ihannemittojen täyttäminen on mahdoton tai lähes mahdoton tehtävä. Lehtonen (1995, 32 – 34) korostaakin että vastoin pinttyneitä käsityksiä miesidentiteetti on kaikkea muuta kuin haavoittumaton ja vakaa ja miehyys toteutuu itse asiassa vain jatkuvien ponnisteluiden tuloksena.

Sen lisäksi että maskuliinisuus ja feminiinisyys määritellään toistensa vastakodiksi, muodostuu myös käsitteiden sisään hierarkkisia eroja. Miehet muodostavat mielipiteen itsestään vertailemalla itseään muihin miehiin. Tämä ajaa miehet miehiseen kilpailuun siitä, kuka on miehisin ja paras mies. Kilpailun avulla luodaan mielikuvia siitä kuka on miehisempi, niin sanottu tosimies. (Herkman ym. 1995, 16.) Samoilla linjoilla on myös Badinter (1993), jonka mukaan miehenä oleminen edellyttää työtä ja ponnistelua ja käskyn ”ole mies” täyttäminen vaatii joskus kovankin veron. Miehet itse jakavat myös miehet ryhmänä, lisäämällä tärkeän lisämääreen ”tosi-” miehen eteen. Tämä aiheuttaa itsessään ongelman, sillä miehenä olemisen lisää paineen siitä, onko tämä lisämääre ansaittu vai ei.

Miehet pyrkivät epätoivoisesti olemaan tämän päivän ihanteiden tasolla ja kärsivät siitä, etteivät ole. (Badinter 1993, 15 – 18.) Tämä taas luo kuvaa hege-

monisesta maskuliinisuudesta, jolle feminiinisyys ja toiset heikommat maskuliinisuudet ovat alisteisia. (Herkman ym. 1995, 16; Lehtonen 1995, 32.) Yhtälailla voidaan kuitenkin ajatella että naisilla on keskinäistä kilpailua siitä, kuka on ”paras” tai niin sanottu tosi-nainen. Tämän ajattelun kautta voidaan ajatella että on olemassa myös hegemoninen feminiinisyys, jolle muut feminiinisyysydet ovat alisteisia.

Televisiosarjoissa nais- ja miesihanne, sekä nais- ja mieskuva syntyvät kuitenkin käsikirjoittajien ja ohjaajien tekemisen ja luomisen kautta. Nämä kuvat saattavat olla hyvinkin vaikeasti saavutettavissa, vaikka se television naiselta ja mieheltä näyttäisi käyvän helposti. Tutkimuksessani lähdän siitä ajatuksesta, että Salattujen elämien kirjoittajilla täytyy olla mielessä jonkinlainen ihannekuva sukupuolesta, johon he peilaavat luodessaan sarjan naisia, miehiä ja tapahtumia. Lisäksi sarjassa on sukupuolisten ihannekuvien vastapainoksi täytynyt luoda kuva, johon ihanteita verrataan.

Jokinen (2000, 210) on luokitellut länsimaisen miesihanteen viisi odotusta:

1. Mies on fyysisesti voimakas ja kooltaan naista suurempi
2. Mies on yhteiskunnallisesti arvostettu ja taloudellisesti menestynyt
3. Mies on luonteeltaan vakaa ja kykenee pitämään päänsä kylmänä kriisitilanteessakin
4. Mies on se, joka puolustaa naistaan ja lapsia fyysisiltä ja henkisiltä hyökkäyksiltä
5. Mies on synnynnäisesti heteroseksuaali ja väsymätön rakastaja

Nixon (1997) nostaa esiin käsitteen uudesta miehestä (New man), joka huolehtii itsestään, on kiinnostunut vaatetuksesta ja huolitellusta ulkonäöstään. Tämä uusi maskuliinisuuden versio lukee muotilehtiä ja hänet voidaan kuvata esimerkiksi vastasyntyneen lapsen kanssa, kuten äidit aikaisemmin.

Mieskuva ja maskuliinisuus ovat moniulotteisia käsitteitä, jotka sisältävät paljon eri aspekteja ja ”värejä.” Omassa tutkimuksessani tärkeää on ihannemieskuva

tai maskuliinisuuden ihanne ja tämän ihanteen vastaavuus Salattujen elämien mieskuvaan. Ihannemieskuvan täyttämiseen pyrkiminen voi aiheuttaa omalla mahdottomuudellaan halukkaissa paineita ja tyytymättömyyttä itseän.

Gordon (2001) kuvaa puolestaan erilaisia naisen ja naiseuden käsityksiä ja assosiaatioita. Sana 'nainen' assosioitui hänen, nuorilta keräämässään aineistossa, melko usein sanan 'äiti,' kanssa. Lisäksi korostuivat ruumiillisuus, kuten rinnat, sekä tyyli ja esittäminen, kuten jakku, hame, pitkät hiukset, korkeakorkoiset kengät jne. Gordonin mukaan nuoret naiset ajattelevatkin itsensä usein vasta tulevana naisina, koska he eivät olleet vielä äitejä, eivätkä heidän tyyliinsä vastanneet kuvattua tyyliä. Naiseus nähtiin myös vastuun lisäksi mahdollisuutena pukeutua, meikata ja muodostaa heteroseksuaalisia suhteita.

Naiseus nähtiin naisen ja naisellisen väliin asettuvaksi ihanteellisuuden representaatioksi. Viittaukset äitiyteen, hellyyteen ja rajattomuuteen, sekä rakkautteen ja kärsimykseen nostavatkin Gordonin mukaan naiseuden kytkennät reproduktioon ja elämän ylläpitämiseen. Naiseuteen liitettiin nuorten assosiaatioissa myös valinnan mahdollisuus, jolloin kaikkea ei tarvitse osata tehdä itse. (Gordon 2001, 8 – 15.)

Macdonaldin mukaan naiseuteen on länsimaissa liitetty huolehtivuuden ominaisuuksia. Naisen on nähty omaavan luonnollinen ja sisäänrakennettu taito huolehtia toisesta. Äidinrakkaudesta ja rakastavasta äidistä on tullut huolehtivan henkilön tyypillinen ilmentymä. (Macdonald 1995, 132 – 133.) Macdonald kuitenkin nostaa esille nykypäivän kehitystrendin, jonka myötä nainen on muutakin kuin huolehtiva äiti ja toisaalta myös mies voi huolehtia, hoivata ja rakastaa (emt. 160).

Naisen asema on usein nähty alisteisena miehelle tai miehisyydelle. Siinä missä miestä on kuvattu voimakkaan ja aktiivisena on nainen usein saanut kuvauksissa alistuvan, aran ja tunteikkaan leiman. Näitä pinttyneitä käsityksiä on pyritty kyseenalaistamaan naistutkimuksessa ja sukupuolentutkimuksessa kautta aikojen. Sukupuoli on saattanut määrittää koulutuksen ja ammatin. Osa aloista on mielletty naisvaltaisemmiksi ja osa selkeästi miesvaltaisemmiksi. Palkkaerot

ovat myös olleet keskustelun kohteena miesten ja naisten välillä. (ks. Liljeström 1996.) Rodgersin (1977, 46) mukaan miehen työ vaikuttaa moniin perheen elämän osa-alueisiin.

Korvajärven (2010, 185) mukaan naisten määrä palkkatöissä on lisääntynyt viimeisen 30 vuoden aikana. Naisia on miehiä enemmän terveydenhuollon ja sosiaalityön alalla, sekä opetustöissä. Miehet sen sijaan ovat hallinneet kaupallista alaa, sekä (tieto) teknistä ja tieteellistä alaa. Erot eri ammattikunnissa ovat tasoittuneet, mutta silti Suomen työmarkkinatilanne on vahvasti eriytynyt. Lehtonen nostaa esille ajatuksen miesvallasta ja siitä, ettei nyky-Suomessa miehillä ole enää absoluuttista valtaa naiseen. Naiset ovat vapaampia ja herraus on 30 viimeisen vuoden aikana joutunut ennen näkemättömään kriisiin. (Lehtonen 1995, 20 – 21.)

Forsberg (2005) kuvaa suomalaista perhettä ja yhteiskuntaa hyvin tasa-arvoiseksi, jossa mies ja nainen voivat molemmat toimia yhdessä perheen elättäjinä. Aikanaan mies nähtiin perheen elättäjänä ja nainen kodin pyörittäjänä, mutta jo 1960-luvulla yli puolet naisista kävi kodin ulkopuolisissa töissä. Forsbergin mukaan naiset ovat edelleen enemmän vastuussa kotitöistä, vaikka he kävisivät kokopäivätyössä, kuten miehet. Miehiä on viimeaikoina kuitenkin kannustettu ottamaan enemmän vastuuta perheen arjesta. Naisten asema työmarkkinoilla on myös hänen mukaansa huonompi, kuin miesten. Erot näkyvät erityisesti palkkaeroina. Naisten työskentely vaativissa johtotehtävissä nähdään myös ongelmana perheen kannalta. (Forsberg 2005, 262 – 269.) Samoilla linjoilla ovat myös Trost ja Levin (2005), jotka kuvaavat naisten tilannetta Skandinaviassa siten, että naisille jää usein kaksi työtä, palkkatyö ja kodin työ. Salatujen elämien perherooleihin palaan tarkemmin analyysin luvussa 6.3.1.

Forsbergin (2005) mukaan myös avioliiton käsite on muuttunut suomalaisessa yhteiskunnassa. Ennen avioliittoa pidettiin pyhänä ja ainoana oikeana vaihtoehtona, mutta nykyään Suomessa on paljon lapsia, jotka syntyvät avioliiton ulkopuolella. Avioerojen ja uusioperheiden määrä on myös Suomessa suuri. Avioliitto ei myöskään nähdä enää ainoana tapana osoittaa kahden henkilön kiintymystä, vaan esimerkiksi samaa sukupuolta olevien parien liitto nähdään rinnas-

teisena. (Forsberg 2005, 270 – 272.) Trost ym. (2005) mukaan esimerkiksi Skandinaviassa useat pariskunnat saavat lapsia pitkien seurustelujaksojen aikana ennen avioliittoa.

LAT-suhde on eräs mielenkiintoinen ilmiö, joka esiintyy paljolti myös Salatuissa elämissä. LAT (Living Apart Together) –suhde tarkoittaa sitä, että kaksi henkilöä elää pitkälti kuten avioliitossa, mutta he eivät asu samassa asunnossa. Tämän termin ehtona on myös se, että he mieltävät itsensä pariksi, kuten tekee ympärillä elävä yhteiskuntakin. (Trost ym. 2005, 357.)

Tasa-arvo ja naisten ja miesten välisen suhteen tarkastelu onkin eräs tutkimuksen keskeisiä kulmakiviä. Haluan tarkastella naisten asemaa suhteessa mieheen ja myös miehen asemaa suhteessa naiseen.

Katseen käsitys, eli se mitä katsotaan ja ketä katsotaan, on yksi tutkimukseni sukupuolta määrittävä tekijä. Mulvey on (2009, 19 – 25) jakanut katseen mielihyvän aktiiviseen/miehiseen ja passiiviseen/naiselliseen. Miehen katse määrittelee ja projisoi fantasiansa naisen ulkomuotoon. Perinteisesti nainen voidaan nähdä olevan ekshibitionistisessa roolissa, jossa heitä katsotaan. Naisten ulkonäkö on perinteisesti koodattu voimakasta visuaalista ja eroottista vaikutusta silmälläpitäen. Nainen on voitu nähdä elokuvissa henkilöhahmojen katseiden kohteena ja toisaalta katsojan katseen kohteena.

Paasonen (2010) nostaa esiin myös vastaavanlaisia ajatuksia todetessaan, että Suomessa kruunataan vuosittain lukuisia kauneuskuningattaria aina Miss Suomesta paikkakuntien kauniimpiin. Miss Suomi ja Suomen Neito ovat vuosikymmenten ajan liittyneet kansallisten ihanteiden määrittelyyn. Siinä missä naiset ovat edustaneet kauneutta, on miehet nähty kestävyys, sinnikkyys ja siisukkuuden edustajina. Paasonen korostaa, että media ja kuvakulttuuri rakentavat keskeisesti arkisen elinympäristömme osia. (Paasonen 2010, 39 – 42.)

Omassa tutkimuksessani olen tutkinut katseen kohdistumista henkilöhahmojen välillä, sekä ulkonäköön liittyviä kuvauksia miehestä ja naisesta. Lähinnä tämä on tapahtunut seuraamalla hahmojen kommentteja vastakkaisesta tai samasta sukupuolesta, sekä vaatetusta ja muita ruumiin koristamisen muotoja sarjan

otosjaksoissa. Valaskiven, Nikusen ja Ruohon (1996) mukaan nuortensarjoissa sukupuolten rajat hämärtyvät, eivätkä tytöt ole enää kilttejä ja pojatkin voivat olla katseen kohteina.

Seppänen (2002) kuvaa Sartren esimerkkiä alastomuudesta. Sartre kuvaa alastomuutta tilana, jolloin olemme tavattoman haavoittuvia ja objekteja. Pukeutamalla peitämme tilamme objektina. Kun henkilö taas tulee katseen kohteeksi menettää hän osan omasta vapaudestaan ja mahdollisuuksistaan. (Seppänen 2002, 112.) Alastomuuden (tai Salattujen elämien kohdalla puolialastomuuden) vaikutusta ihmisen toimintaan ja hänen roolinsa muutokseen, kuvaan tarkemmin tulosluvun osassa, jossa käsittelen sarjan naishahmon, Katariina Mäkelän, rohkean kuvan ja toisen tapauksen aiheuttamaa kohua.

3.3 Medialukutaito

Medialukutaito on tärkeä osa tämän päivän ihmisen elämää. Tutkimukseni kannalta tärkeässä roolissa on siis myös medialukutaito moninaisuudessaan. Medialukutaito on sanana erittäin monitasoinen. Koska media on moninainen ja sisältää paljon erilaisia elementtejä, voidaan myös medialukutaidon käsite jakaa useampiin erilaisiin lukutaito käsitteisiin. Näitä lukutaito-käsitteitä ovat televisuaalinen lukutaito, audiovisuaalinen lukutaito, visuaalinen lukutaito, kulttuurinen lukutaito ja niin edelleen. Tarkkaa rajanvetoa ei kuitenkaan ole tarpeellista eikä edes järkevä vetää, sillä mediassa monet eri viestinnälliset sisällöt sekoittuvat. Kotilainen, Hankala ja Kotiharju (1999, 36 – 37) esittävät medialukutaidon eräänlaiseksi sateenvarjoksi, joka kattaa muut lukutaidot.

Kupiainen ja Sintonen ovat (2009, 91 – 94) keränneet yhteen medialukutaidon keskeisiä määritelmiä. Koko medialukutaidon määritelmä perustuu Aspenin määritelmään, jonka mukaan medialukutaito koostuu neljästä osasta, joiden kautta yksilö osaa analysoida, saavuttaa, arvioida ja tuottaa mediaa. Isossa-Britanniassa perustettu viestintävirasto The Office of Communications, Ofcom, on määritellyt medialukutaidon kyvyksi ymmärtää ja luoda informaatiota erilai-

sisä konteksteissa. Ofcomin pääkategorioita medialukutaidossa on kolme: saavutettavuus, ymmärtäminen ja luominen.

Jotta henkilöä siis voitaisiin kutsua medialukutaitoiseksi, hänellä täytyy ensinnäkin olla kyky löytää ne mediat ja väylät, joiden kautta informaatiota löydetään, saavutetaan. Toiseksi medialukutaitoisen henkilön on osattava analysoida ja ymmärtää kriittisesti median viestejä. Eli on osattava erotella median informaatiotulvasta keskeinen ja itselle tärkeä informaatio, sekä todellinen relevantti informaatio. Tämä taito on korostunut jatkuvasti erilaisten medioiden lisääntyessä ja tuotannon siirtyessä myös kuluttajille. Kolmanneksi medialukutaito edellyttää myös jo edellä mainitun medioiden tuottamisen. Median kuluttaja on nykypäivänä myös mediasisältöjen tuottajan roolissa. Esimerkkinä voisivat olla erilaiset kuluttaja tutkimukset, jonka kautta median sisältöjä muokataan vastaamaan paremmin kuluttajien mieltymyksiä. Tärkeänä tekijänä on kaiken tämän rinnalla se tekninen osaaminen, jota saavuttaminen, tuottaminen ja ymmärtäminen vaativat. Medialukutaitoa ja sen eri аспекteja voi määritellä monella muullakin tavalla, mutta keskeistä on ikään kuin vapauttaa kuluttaja passiivisen vastaanottajan avuttomasta roolista, aktiiviseksi mediatoimijaksi, joka osaa sujuvasti lukea median viestejä, sekä toimia mediaympäristössä. Lisäksi kuluttaja halutaan vapauttaa myös median tuottajan rooliin, jossa kuluttajalla on keskeinen osa mediasisällöissä. (Kupiainen ja Sintonen 2009, 91 – 94.)

Nykypäivänä myös representaatioiden (lisää seuraavassa luvussa) ymmärtäminen on noussut entistä tärkeämmäksi osaksi median ymmärtämistä. Nykypäivän moninaisessa mediatulvassa henkilön on luotava linkkejä tekstien ja alatekstien ynnä muiden joukosta, jotta hän voisi ymmärtää median viestejä. (Voithofer 2005, 10 – 11.) Hall (1997a) puolestaan liittää representaatioin käsitteen kulttuurin käsitteeseen. Medialukutaitoisen henkilön on myös tunnettava kulttuuria mediaesityksen ympärillä, ja ymmärrettävä myös mediaesityksen representaatiot.

3.4 Representaatio

Representaation käsite on eri tieteen aloilla esitetty hyvinkin eri tavalla. Tässä luvussa pyrin ottamaan esille eri kirjoittajien ajatuksia representaatioista ja luomaan näin kattavan kokonaiskuvan tutkimukseni kannalta olennaisista representaation käsitteen elementeistä. Aiheenani on audiovisuaalisen mediaesityksen representaatio, joten keskityn nimenomaan audiovisuaaliseen puoleen. Knuuttila ja Lehtinen (2010) määrittelevät representaation lyhyesti esittämiseksi, joka on usein läsnä inhimillisessä kanssakäymisessä. Representaatio ymmärtää perinteisesti objektina, tilana tai ominaisuutena, joka viittaa johonkin itsensä ulkopuoliseen tarkoituksellisesti. Erilaiset merkit, kuvat, äänteet, mielentilat, signaalit yms. esittävät jotakin itsensä ulkopuolista nimenomaan tietoisesti. Representaation kohde voi olla yhtä hyvin todellinen, kuin epätodellinen ja sitä kuvataan usein muotokuvan tai peilin kaltaisilla ilmaisuilla. (emt. 7 – 12.) Tulevassa tutkimuksessani pyrin etsimään sukupuolen representaation muotoja. Tällä tarkoitan sitä että etsin *Salatut Elämät* televisiosarjasta niitä merkkejä, joilla pyritään representoimaan maskuliinisuutta ja feminiinisyttä. Esimerkiksi hirvipaisti ja sen valmistus voivat representoida miehen alkukantaisena metsästäjänä, joka pyrkii ruokkimaan perheensä.

Representaatiot esittävät kuvaa jostain kohdetta alkuperäisemmästä ja näin edustavat sitä. Representaation tehtävänä laajemmassa mielessä on tiedon välittäminen. Representaatiosta tulee mahdollisimman tarkka ja totuudenmukainen korvike kohteesta, jonka lukija voi olettaa olevan jotakin todellista. Representaation avulla voimme tehdä päätelmiä ja johtopäätöksiä todellisesta ilmiöstä (Knuuttila & Lehtinen 2010, 12 – 13.) Seppänen (2005, 83) nostaa esiin sen, että representaatioita tutkittaessa on hyvä pohtia kysymyksiä siitä, kenen lähtökohdista representaatiota rakennetaan ja millaiset seikat määrittelevät sen, mitä esitetään. Fairclough (1997, 136) on samoilla linjoilla kirjoittaessaan, ettei mediatekstiä pidä tulkita naivisti ”todellisuuden heijastumana” vaan pikemminkin todellisuuden omana muunnelmana, jota ohjaavat tuottajien yhteiskunnallinen asema, edut, päämäärät ja valinnat. Näin representaatiota ana-

lysoidessa on otettava huomioon nämä valinnat ja se, mikä on jätetty pois ja miksi.

Lahden (2002 10 – 12) mukaan representaatioon terminä kuuluu kaksi toisiinsa läheisesti kietoutunutta käsitettä: 1. representaatio voidaan käsittää siten että jokin edustaa jotakin muuta, tai 2. representaatio voidaan nähdä ideana toisten puolesta toimimisena. Kummassakin tapauksessa representaation voidaan nähdä tekevän poissaoleva näkyväksi. Esimerkiksi kuva koirasta tai sana koira korvaa puuttuvan fyysisen materiaallisen koiran, tai tulkinnasta riippuen toisen merkin tai representaation joka vain viittaa muihin merkkeihin; jälkimmäisessä tapauksessa representantti eli edustaja puhuu meidän valtuutuksella puolestamme. tämä prosessi on kuitenkin vajaa, sillä ”edustavuus” perustuu sopimuksen varaiseen suhteeseen.

Lahden ja Mitchellin ajatuksia (2002 12 – 13) mukaillen jotain katoaa aina representaatioprosessin aikana alkuperäisestä. Katoavaa osaa voisi ajatella kuiluna, joka kasvaa sitä suuremmaksi mitä suurempi kuilu on esittäjän ja tulkitsijan ideologisen tai poliittisen kuilun suuruus.

Lahden (2002, 12 -13) mukaan on huomattava, ettei representaatio koskaan ole ”puhdas” sillä ne saavat merkityksensä laajemmassa diskursiivisessa kontekstissa. Representaatiot käyttävät hyväkseen ulottuvillamme olevia koodeja ja konventioita, jotka toisaalta rajoittavat niiden potentiaalista merkitystä, mutta toisaalta tekevät niiden ymmärtämisen yleensä mahdolliseksi. Representaation ja sitä kautta todellisuuden ymmärtämisen edellytys on että jaamme representaatiota jäsentävien koodien merkityksen.

Hamiltonin (1997, 146) mukaan esimerkiksi valokuvia pidettiin aikanaan objektiivisina totuuden peileinä. Hamilton kuitenkin korostaa, että kaikki dokumentointi (kuvat, filmit yms.) lähtee ihmisen subjektiivisesta näkemyksestä ja sitä ohjaavat henkilön omat tulkinnat. Seppänen (2005, 82) on samoilla linjoilla ja huomauttaa myös, että vaikka jokainen kokee asiat omalla tavallaan, eivät representaatiot kuitenkaan ole vain henkilökohtaisia tai subjektiivisia; representaa-

tioiden tulkintaa ohjaavat yhteiset ja kullekin kulttuurille ominaiset elementit ja tulkinta on näin kulttuurisidonnaisia.

Representaation saamasta kritiikistä ja termin monimuotoisuudesta huolimatta se on tutkimukseni kannalta erittäin olennainen. Omassa tutkimuksessani tärkeää on se, miten *Salatut elämät* sarjan näkemys sukupuolesta on esitetty ja se, mitä koodeja, merkkejä (enemmän seuraavassa luvussa) on representaation apuna käytetty. Lisäksi tutkimukseni kannalta tärkeää on se, miten ja ennen kaikkea mitä tämä miehen representaatio välittää katsojille. Siis se millaista kuvaa media (tässä tapauksessa *Salatut Elämät*) haluaa välittää; mikä on sarjan luojien käsitys sukupuolesta, maskuliinisuudesta, feminiinisydestä ja miten nämä ovat toisaalta ottaneet vaikutteita kulttuurista ja ideologiasta ja toisaalta miten ne voivat mahdollisesti vaikuttaa kulttuuriin ja ideologiaan itsessään. Paasosen (2010) mukaan tapamme esittää ihmisryhmiä vaikuttaa niihin tapoihin, joilla näihin ihmisryhmiin suhtaudutaan. Toisaalta myös tapa suhtautua tiettyihin ihmisryhmiin vaikuttavat niihin representaatioihin, joita ihmisryhmästä esitetään. Sosiaaliset suhteet ja järjestykset muokkaavat representaatiota samoin, kun representaatiot muokkaavat erilaisia sosiaalisia suhteita ja järjestyksiä. Yhdessä nämä muutokset resonoivat toistensa kanssa. Paasonen on omassa teoksessaan lainannut elokuvatutkija Richard Dyeriä seuraavasti:

”Se, miten ihmisryhmiä kohdellaan kulttuurisissa representaatioissa liittyy siihen, kuinka heitä kohdellaan elämässä. [...]Se, miten meidät nähdään määrittää osin sen kuinka meitä kohdellaan; se, kuinka me kohtelemme toisia, perustuu siihen miten me heidät näemme; tällainen näkeminen juontuu representaatiosta.” (Dyer 1992, 1.)

Seppänen (2005, 84 – 86) on erotellut kaksi representaatioiden järjestelmää, jotka on hyvä ottaa huomioon myös omassa tutkimuksessani, sekä omassa representaatioiden tulkinnassani. Representaatiot voidaan nähdä toiminnallisina kolmesta eri näkökulmasta: 1. joku tuottaa representaatiot 2. joku kuluttaa tai käyttää niitä ja 3. kahden edellä mainitun lisäksi representaatioiden kohdalla toimintaa on myös representaatioiden tulkinnallinen prosessi. Kuva, elokuva, mainos, televisio-ohjelma jne. esitys on aina monen henkilön yhteistyön ja tuot-

tamisen tulos, jolla pyritään esittämään jotakin. Näitä esityksiä kulutetaan ja käytetään. Eri ihmisten aistit, mielikuvat, kokemukset, kulttuuri jne. värittävät tulkintoja, jolloin kielen ja merkkien avulla eri tulkinnat kohtaavat. Representaatio ei siis ole vain konkreettinen kuva tai esitys, vaan nimenomaan nimi tulkinnalliselle prosessille.

Seppäsen (emt. 84) mukaan edellisen pohjalta voidaan tarkastella Hallin käsitystä representaatioista. Hall (1997a, 17 – 19) on erotellut kaksi representaatioiden järjestelmää tai systeemiä (systems of representation). Ensimmäisenä on järjestelmä, jossa esineet, ihmiset, olennot korreloivat mentaalisen representaation kanssa. Jokaisen ihmisen mielessä on jonkinlainen mielikuva jostakin tietyistä asiasta ja näihin mentaalisiin mielikuviin vertaamme fyysistä havaintoa. Tämä on välttämätöntä, jotta voisimme tulkita maailmaa tarkoituksen mukaisesti. Ensinnäkin asiat saavat merkityksensä sen mukaan, minkälaisia järjestelmiä meillä on päässämme asiasta. Tämän avulla refleктоimme maailmaa.

Esimerkiksi jokaisella on mielessä ihmisen muoto, josta voidaan mennä syvemmälle eri tasoihin vertaamalla ihmistä mielikuvaan sukupuolesta, iästä, jne. Tämän voidaan nähdä olevan jonkinlainen tieto siitä, miltä jokin esim. nainen näyttää. Toisaalta voidaan ajatella asiaa myös sen kautta, miltä jokin ei näytä. Mielessämme on kuva miehestä ja kun katsomme naista huomaamme, ettei kyseinen henkilö näytä mieheltä, silloin tämä saattaa olla nainen. Tämä eron ja samuuden käsite voi saada henkilöillä hyvinkin monimutkaisia ja kehittyneitä muotoja. Erikoistuminen ja harjaantuminen saavat tämän erotteluprosessin kehittymään. (Seppänen 2005, 84.)

Voisi ajatella että tämä mentaalinen järjestelmä on jokaisen henkilökohtainen ja perustuu vain yksilön omiin yksilöllisiin kokemuksiin. Näin ollen emme kykenisi ymmärtämään toisiamme ollenkaan ja olisimme kykenemättömiä viestimään keskenämme. Tämä ei kuitenkaan voi pitää paikkansa, sillä ihmiset, ainakin ne jotka jakavat saman kulttuurin kanssamme, pystyvät kommunikoimaan keskenään ja ymmärtämään toisiaan, koska meillä on suurin piirtein samanlainen konseptuaalinen kartta päässämme. Tämän vuoksi voimmekin nimenomaan sanoa kuuluvamme samaan kulttuuriin. Yhteiselon edellytykseksi voikin mainita

sen että yhteisön jäsenet tulkitsevat maailmaa ainakin suunnilleen samalla tavalla. Yleiset mentaaliset representaatiot ovat välttämätön, mutta eivät ainoa ja riittävä ehto onnistuneelle kommunikaatiolle. Toisena representaatioiden järjestelmänä Hall mainitsee kielen, eli keinon välittää merkityksiä toisille ihmisille. Tässä apuna voidaan käyttää erilaisia merkkejä tai kieltä. Puhuttu tai kirjoitettu kieli, eleet, ilmeet, sanaton viestintä, piirroksiset, kuvat, maalaukset jne. muodostavat kukin oman merkkijärjestelmän. Nämä järjestelmät puolestaan koostuvat merkeistä jotka liittyvät yksilön mielessä oleviin mentaalisiin representaatioihin. Representaatio on siis prosessi, jossa ulkoisen maailman esineet, erilaiset merkkijärjestelmät ja omat mentaaliset mielikuvamme kohtaavat toisensa. (Hall 1997a, 19.) Representaation käsitteen avulla kuvien merkitykset voidaan sitoa osaksi kulttuuria, vuorovaikutusta ja erilaisia merkkijärjestelmiä. Kuvien merkitykset eivät tule esiin vain kuvia tuijottamalla. On osattava analysoida se, millaisia yhteisesti jaettuja ja ymmärrettyjä merkkijärjestelmiä kuvat kantavat mukanaan ja missä yhteydessä ne on esitetty. (Seppänen 2005, 85 – 86.)

Representaation voidaan siis sanoa tarkoittavan jonkin esittämistä uudelleen. Representaatioin avulla kuvat voidaan myös liittää osaksi kulttuuria ja laajempaa merkkijärjestelmää. Erilaisten representaatioiden ymmärtäminen ja tulkitseminen edellyttää medialukutaitoa, eli kykyä löytää viestit representaatioista. Voisi-kin sanoa, että representaatioiden lukutaito on eräänlaista medialukutaitoa.

2.5 Semiotiikka

Semiotiikka, merkit ja niiden merkityksen ymmärtäminen liittyvät tutkimuksessa- ni representaation käsitteeseen. Vuorovaikutus mediatekstin ja tulkitsijan välillä on tärkeää. Tekstien tekeminen ymmärrettäväksi eli toisin sanoen niiden lukeminen edellyttää yhteisiä semioottisia koodeja eli merkityssopimuksia siitä, mitä mikäkin asia tarkoittaa (Nieminen & Pantti 2012, 116).

Barthes loi ensimmäisenä järjestelmällisen mallin, jonka avulla tekstiä voidaan tulkita neuvottelu- ja vuoropuheluprosessina (Fiske 1993, 112). Denotaatio on

Barthesin mallissa se taso, joka koskee merkitsijän ja merkityn suhdetta merkin puitteissa sekä merkin suhdetta tarkoitteeseensa ulkoisessa merkin puitteissa (merkityksellistämisen ensimmäinen taso). Tämä taso ei siis ota huomioon lukijan tai tekijän ja merkin välistä vuorovaikutusprosessia. (Fiske 1993, 112 – 113.) Tutkimuksessani denotaatio tarkoittaa yleisesti niitä kuvia, joissa sukupuoli on esitetty. Mies- tai naishahmon esiintyminen jollakin audiovisuaalisella tasolla (visuaalinen kuva, ääni tai puhetapa jolla jotakin miestä kuvataan).

Näin ajateltuna esimerkiksi kuva miehestä seisomassa naisen vieressä voi saada monessa eri tilanteessa aina saman merkityksen (mies ja nainen), vaikka kuvat itsessään olisivat teemaltaan vaihtelevia. Tulkintaprosessin inhimillistä osaa (merkityksellistämisen toinen taso) Barthes kuvaa kolmella käsitteellä, joista ensimmäinen on konnotaation käsite. Konnotaatio kuvaa sitä vuorovaikutusta, jonka syntyy kun tietty merkki kohtaa lukijan tai käyttäjän tuntemukset ja ajatukset sekä sen kulttuurisen viitekehyksen, jossa kuva esitetään. Näin ollen tulkinnan tulos riippuu tulkitsijan ja merkin välisestä vuoropuhelusta. Barthesin mukaan konnotaatio perustuu denotaatiotason merkitsijään. Merkityksellistämisen toisella tasolla tästä merkitsijästä tulee konnotoiva merkki. (Fiske 1993, 113 – 114.) Jos ajatellaan edellistä esimerkkiä kuvasta, jossa esiintyy mies ja nainen. Denotaatiotasolla kuvassa on mies ja nainen. Konnotaatiotasolla kuva saa merkityksen lukijan havaintojen, ajatusmaailman ja kulttuurin avulla. Sama mies ja nainen voidaan mieltää aviopariksi, ystäviksi, kohtalotovereiksi, vihamiehiksi jne. Fiske (1993, 114) kiteyttää Barthesin ajattelun seuraavasti: ”denotaatio tarkoittaa sitä, *mitä* on kuvattu; konnotaatio taas sitä, *kuinka* on kuvattu.”

Tutkimuksessani pyrin löytämään viestejä, joita on piilotettu miesten ja naisten sosiaaliseen kanssakäymiseen, ruumiskuviin, sekä käyttäytymiseen ja asenteisiin, esimerkiksi niitä ilmeitä eleitä, sommitelmia, asetelmia, joilla maskuliinisuutta ja feminiinisyttä pyritään sarjassa tuomaan esiin. Audiovisuaalisessa representaatioissa konnotaatiotasoon voidaan liittää monia elementtejä. Esimerkiksi kuvan ääni (puhe, puheen sävyt, taustääänet, tausta musiikki yms.) muuttavat kuvan tulkintaa huomattavasti. Lisäksi kuvan värimaailma, kameran liikkeet, kuvakulmat, ilmeet, eleet jne. vaikuttavat kaikki kuvan tulkintaan suuresti.

Barthes on erotellut kaksi muutakin tapaa, jolla merkki toimii merkityksellistämisen toisella tasolla: myytti ja symboli. Myyttiä ei tule Barthesin ajattelun pohjalta ymmärtää siten, miten myytti sanaa on yleisesti kohdeltu. Myytti ei siis Barthesin mallissa tarkoita väärinä pidettyjä ajatuksia, esim. ”Loch Nessin hirviö on myytti.” Barthesin mukaan myytti on se kertomus, jolla kulttuuri ymmärtää tai selittää luonnon ja todellisuuden joitain puolia. Myytti on siis kulttuurinen tapa ajatella jotakin, ymmärtää se ja käsitteellistää se. Myytti on toisiinsa liittyvien käsitteiden ketju. (Fiske 1993, 116.) Fiske ajatuksia mukaillen myyttinä voisi pitää vaikkapa Lapin tunturimaisemaa postikortissa. Lapin luontoon yhdistyy myytti puhtaudesta, kauneudesta ja rauhasta. Tämä myytti on ollut olemassa ennen postikortin kuvaa, vaikka kuva lopulta aktivoikin sen perustana olevan käsite ketjun. Myytti toimii Barthesin ajatuksessa konnotaation rinnalla toisella merkityksellistämisen tasolla. Konnotaatio on merkitsijän merkitys merkityskellistämisen toisella tasolla ja myytti on merkityn merkitys samalla tasolla. (Fiske 1993, 116 – 117.)

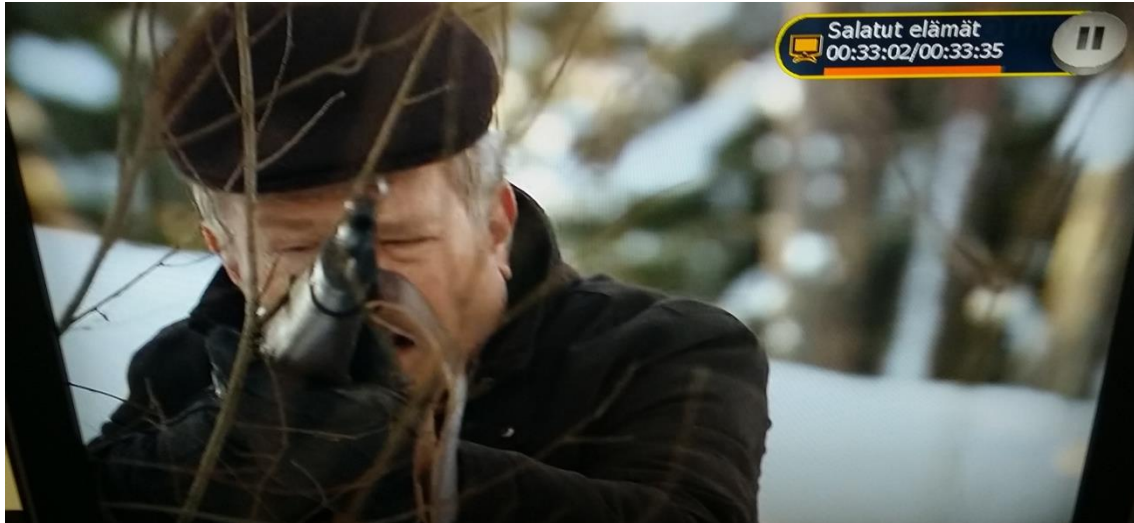
Omassa tutkimuksessani haluan erotella mahdollisimman tarkasti ne konnotaation eri muodot, joilla sukupuoli on esitetty tietyissä tilanteissa. Lisäksi tulee ottaa huomioon sukupuoleen liitetyt myytit ja se miten niitä kuvataan Salattujen elämien sukupuolirepresentaatioissa. Tutkimuksessani osa on varattu miehen, naisen, maskuliinisuuden ja feminiinisuuden myytin kuvaamiseen. Myytti voi tutkimuksessani ilmetä monella tavoin. Esimerkiksi tietyt stereotyyppiset piirteet, jotka on liitetty sukupuoleen, voidaan nähdä osana myyttiä.

Hallin (1997b, 258 – 259) mukaan stereotyyppi on eräänlaista vallan ja tiedon peliä, jossa ihmisellä on normi, johon voidaan verrata toista. Paitsi että stereotyyppittely auttaa jakamaan ihmisiä tiettyihin ryhmiin, voidaan sen myös nähdä ylläpitävän sosiaalista ja symbolista järjestystä ja edesauttavan voimallista epätasa-arvoa.

Otan tässä esimerkin, joka pohjautuu Salatuista elämistä keräämääni aineistoon ja sen systemaattiseen havainnointiin. Mies on historian valossa nähty voimakkaana taistelijana, joka puolustaa kotia, maataan tai kunniaansa viimeiseen saakka. Kuvaukset ovat osaltaan seksistisiä ja Fiske (1993, 119) nostaa-

kin esille ajatuksen siitä, että maailman muuttuva rakenne saattaa joidenkin myyttien vallitsevuuden kyseenalaiseksi. Tämä myytti miehen sotaaisuudesta ja osaltaan väkivaltaisuudesta on kuitenkin vallinnut kulttuurissa pitkään, vaikka nykyään myönnetään että myös naisiin voidaan liittää vastaavia piirteitä. Tämä myytti on kuitenkin yksi niistä myyteistä, joka miehestä on esitetty ja se on myytti, joka osaltaan näkyy myös Salatuiissa elämissä. Ajatellaan kuvaa, jossa Seppo Taalasmaa, sarjan kantava voima ja mies on kuvattu aseensa kanssa (kuva1). Kuvassa on periaatteessa mies ja ase, mutta jos kuvan konnotaatioita tarkastellaan tarkemmin, voidaan huomata laukauksen jälkeinen katse äänet ja eleet. Näin kuva saa syvemmän merkityksen; kyseessä on tapahtuma, joka vaatii nopeaa reagoitua johonkin kiihkeään tapahtumaan tai lähestyvään vaaraan. Tässä tapauksessa vaara on perhettä uhkaava vihollinen, jonka Seppo ”metsästää” ja suojelee näin perhettään.

Myytti kotia suojelevasta ja sotaivan väkivaltaisesta miehestä antaa kuvalle jälleen uuden merkityksen: mies suojelee perhettään lähestyvältä viholliselta. Sepon laukauksen jälkeiset tunnontuskat ajavat tämän lopulta erilleen vaimostaan. Seppoa ei voida missään tapauksessa kuvata sotaivaksi tai kylmäksi, mutta perheen ollessa vaarassa myös hän puolustaa kotiaan ajattelematta muuta. *Mä arvelinkin että sillä (vihollisella) on pahat mielessä... Sitten mä vaan laukas.* (Seppo Taalasmaa, Salatut elämät osa 2514. FremantleMedia Finland.)

Kuva 1. Seppo Taalasmaa, metsästäjä on osunut.

Tutkimuksen tuloksia esittelevässä luvussa paneudun tarkemmin myös miehen rooliin kodin suojelijana. Osana tutkimustani haluan tarkastella myös stereotypi-aa ja sitä, onko sukupuolten välillä epätasa-arvoa.

Edellinen esimerkki johdattelee kuitenkin tässä vaiheessa Barthesin kolmanteen merkityksellistämisen toisen tason elementtiin. Kolmantena Barthes puhuu symboleista. Kohteesta tulee symboli kun se konventoi ja käyttötavan mukaan saa kyvyn edustaa jotain toista (Fiske 1993, 121). Edellisessä esimerkissä ase voisi symboloida sotaa, väkivaltaa tai turvallisuutta riippuen näkökulmasta. Fiske kuitenkin nostaa esille ajatuksen siitä, etteivät Barthesin ajatuksen symboleista olleet niin tarkkaan jäsenneltyjä, kuin muut merkityksellistämistä koskevat ajatukset. Tutkimuksessani tulen kuitenkin pohtimaan symbolien merkitystä.

4 Tutkimusongelma

Tutkimusongelmana on se, miten sukupuolia, maskuliinisuutta, feminiinisyyttä on representoitu Salatuissa elämissä.

Tämän tutkimusongelman alle olen listannut kolme tutkimuskysymystä, joiden avulla pyrin vastaamaan varsinaiseen tutkimusongelmaani.

1. Millainen on Salattujen elämien esittämä ruumiskuva?
2. Miten katsoja katseen kohteena oleminen näkyy sarjan sisällä eri sukupuolilla?
3. Miten mies ja nainen toimivat sosiaalisissa suhteissa?
4. Minkälaista on miehen ja naisen käyttäytyminen, asenteet ja toimintatavat?

5 Tutkimusaineisto ja menetelmä

5.1 Tutkimusaineisto

Tutkimusaineistona toimii Salatut Elämät televisiosarjan kahden viikon aikana esitetyt jaksot. Jaksot on tallennettu arkipäivisin esitetyistä jaksoista 10-29.10.2013 välisenä aikana. Jaksoja on yhteensä neljätoista, jokaisen jakson kesto aika on n. 21min, jolloin materiaalia on yhteensä noin 4,5 tunnin edestä. Jokainen jakso analysoidaan neljän edellä mainitun kategorian mukaisesti. Tutkimuksen pääpaino on sarjan sukupuolen, feminiinisuuden ja maskuliinisuuden representoinnissa, näin ollen tutkimuksen kohteena toimivat sarjan molempien sukupuolten edustajat. Tutkimuksessani lähdän siitä olettamuksesta, että sukupuolen representointia tapahtuu molempien sukupuolten välisessä diskurssissa, enkä näin voi erotella mies- ja naissukupuolen edustajien käsittelevän vain oman sukupuolensa representaatiota.

Apuna analyysissä toimii myös maskuliinisuudesta, feminiinisuudesta ja sukupuolesta kirjoitettu kirjallisuus, opinnäytetyöt ja yleinen diskurssi, jonka avulla pyrin luomaan tyypittelyjä sukupuolen kuvasta.

Salatut elämät –sarjan analysointini alkaa jaksosta *Lennä Matleena, lennä*. Kyseessä on järjestyksessään sarjan 2509 virallinen jakso. Analysointiotos päättyy jaksoon numero 2522 *Kokki, valehtelija, avovaimo ja Janne*. Esittelen sarjan henkilöhahmot sekä analyysiajankohdan tapahtumat lyhyesti liitteessä 1. Tämä on mielestäni tärkeää, jotta myöhempi, sarjan sukupuolen representaation, analyysi olisi helpompi sitoa konkreettisiin hahmoihin ja tapahtumiin. Sarjaa aiemmin seuranneille tapahtumat ja henkilöhahmot ovat tuttuja, mutta niille jotka eivät sarjaan ole tarkemmin perehtyneet voi liitteessä esiintyvä kuvaus olla hyödyllinen. Käytän esittelyssä Hanna Ylöstalon omassa Pro gradussa käyttämää asuntokohtaista esittelyä. (ks. Ylöstalo 2003.)

Aineisto on kerätty tallentamalla Salattujen elämien jaksot digiboksin kovalevyille, josta ne olivat helposti haettavissa ja uudelleen katsottavissa. Aineiston ana-

lyysi lähti käyntiin laatimalla kaksi taulukkoa (liite 2), joissa oli edellä esitettyjä neljää teemaa mukailevia ja teemoista johdettuja tarkentavia analyysikysymyksiä. Taulukkoihin on kerätty kaikki helposti laskettavissa oleva ja helposti kirjattava data. Tulkintataulukot on värikoodattu henkilön ikäryhmän mukaan. Tulkintataulukkojen lisäksi keräsin jaksosta tarkempia havaintoja. Havainnot kirjasin aluksi ylös puhumalla jaksoja katsoessani ääninauhuriin. Tässä kohtaa tulkintaa käytin apunani aiemmin laatimiani tulkintataulukoiden kysymyksiä, sekä lisäkysymyksiä (liite 3). Samalla, kun tallensin puhetta kirjoitin myös muistiinpanoja. Lopuksi litteroin puhutut nauhoitteet, jolloin varsinaisen analyysin muodostivat taulukkoihin kerätyt lyhyemmät havainnot, systemaattisemmat ja pidemmät puhutut havainnot, sekä ylimääräiset muistiinpanot. Näiden pohjalta on rakennettu lopullinen tutkimuksen tulososio. Salattujen elämien jaksot katsoin yhteensä viisi kertaa eri analyysikysymyksiä ja tapoja hyödyntäen.

5.2 Menetelmätriangulaatio

Tutkimusprosessiani voi luonnehtia empiiriseksi. Omassa tutkimuksessani tutkimusaineistoa lähdetään tulkitsemaan mahdollisimman pienten ennakoitavien ja määritelmien mukaan, edeten alhaalta ylöspäin. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa teoria voi kuitenkin toimia välineenä, jolloin teorian avulla rakennetaan tulkintoja kerätystä aineistosta (Eskola & Suoranta 1998, 19, 83 – 84). Tutkimuksessani teoria ohjaa tulkintaa sillä tavoin, että teorian avulla on määritetty maskuliinisuuden ja feminiinisuuden, sekä miehen ja naisen tyypillisiä piirteitä. Omassa tulkinnassani en kuitenkaan lähde mistään ennakkolettamuksesta siitä, miten sukupuolta on Salatuissa elämissä esitetty.

Aineistoa analysoin kolmen eri menetelmän mukaan. Lähiluku (*Close reading*) aineiston analyysin menetelmänä on mukana kokoajan, kun katson Salattuja elämiä. Toisessa vaiheessa analysoin aineistoa audiovisuaalisen representaation perustuvan sisällönanalyysin, sekä teemoittelun ja tyypittelyn perusteella. Menetelmätriangulaatiossa samaan kohteeseen sovelletaan useampaa eri lähestymistapaa tai menetelmää (Eskola & Suoranta 1998, 70). Lähiluku toimii

menetelmänä luettaessa Salattuja elämiä kuvatekstinä. Audiovisuaalinen representaatioanalyysi, sekä teemoittelu ja tyypittely ohjaavat lopullista analyysia.

Kirjallisuuden pohjalta pyrin siis määrittelemään sukupuolen kuvaa, joka toimii analyysiä ohjaavana elementtinä. Ilman tätä määrittelyä sukupuolen representaatiot ja tietyt merkit jäisivät tulkitsematta maskuliiniseksi tai feminiiniseksi. Pyrin luomaan sukupuolista tietynlaisia teemoja ja tyyppejä, jotka toimivat tulkinnan apuna. Barthesin luoma koodisto (ks. Fiske 1993; Barthes 1974) auttaa jäsentämään aineistoa. Barthesin koodiston avulla tekstistä on mahdollista erotella sukupuoli denotaatio- ja konnotaatio-tasolla, sekä ne symbolit ja myytit, jotka on liitetty sukupuoleen. Lähiluku on metodi jossa tekstiä uudelleen ja uudelleen systemaattisesti tulkittaessa, siitä on mahdollista eristää tietty merkitys. (Hill & Gibson 2000, 10.)

Lähiluku liittyy vahvasti kaikkeen uuteen kulttuurintutkimukseen, kuten elokuviin, mainosten tai juuri saippuasarjojen tutkimiseen, jossa ”tekstejä” analysoidaan ”lukemalla.” (Möter 2009, 6.) Lähiluvulla tarkoitetaan erityisen tarkkaa ja systemaattista lukemista koskien kaikkea sitä, mitä tekstissä sanotaan. Lähiluku vaatii erityistä herkkyyttä tekstin nyansseille ja konnotaatioille. Paitsi teksti itse, myös kulttuuri ja sen tuomat vaikutteet ovat tärkeä osa lähilukua. (Johnson 2004, 1.) Elokuva, tai saippuasarjan jakson voidaan tänä päivänä nähdä olevan teksti. Viime vuosikymmeninä mediatutkimus on ottanut vaikutteita paljolti kielitieteistä ja kirjallisuuden tutkimuksesta ja mediaa on alettu tutkia tekstinä (Väli-
verronen 1998, 13). Näin ollen voidaan ajatella, että mediateksti pitää sisällään jokin tietyn merkityksen, joka on mahdollista eristää tekstiä systemaattisesti lukemalla uudelleen ja uudelleen (Hill & Gibson 2000, 10).

Audiovisuaaliseen representaatioon perustuva sisällönanalyysi toimii tutkimuksessani niin sanottuna päämenetelmänä. Sen tehtävä on ohjata lähilukua, sekä toimia tukena lopullisen tulkinnan tyypittelyssä ja teemoittelussa. Käytännössä analyysimenetelmä on toteutettu seuraavasti: Ensin kirjallisuuden ja muun yleisen diskurssin avulla olen luonut sukupuolelle, feminiinisyydelle ja maskuliinisyydelle tyypillisiä piirteitä, ne toimivat apuna. Tämän jälkeen etenen Barthesin luoman semioottisiin koodeihin ja audiovisuaaliseen representaatiomalliin pe-

rustuvan analyysitavan mukaisesti. Käytän apuna Orajärven (1998, 178) esittämää analyysikaaviota, jonka olen muokannut tutkimustani vastaavaan muotoon.

- I. Perusasetelma: henkilöiden ikä, sukupuolijakauma, ammatti, perhesuhde, seksuaalinen suuntautuminen
- II. Ruumiskuva: henkilöiden ulkonäkö, asusteet, esiintyminen, ruumiin ylläpito, suhtautuminen ruumiiseen, ulkonäön ja olemuksen kuvaaminen, feminiinisyyden peruspiirteet ja ihanteet, maskuliinisuuden peruspiirteet ja ihanteet, sekä sukupuoli katsojana ja katseen kohteena
- III. Toiminta sosiaalisissa suhteissa: henkilöiden sosiaalinen status, ilmeet, eleet, puheen tyyli ja kommentit, sosiaalisuuden symbolit, toiminta ja roolit kaveripiirissä, rakkaussuhteissa, perheessä, vihollisten kanssa, feminiinisyyden peruspiirteet ja ihanteet maskuliinisuuden peruspiirteet ja ihanteet
- IV. Muu toiminta: suhtautuminen konflikteihin ja ongelmiin, toiminnan kuvaukset, kommentit esimerkiksi sukupuolesta (Salattujen elämien sukupuolirooleista) ja seksuaalisuudesta

Kohdassa yksi pyrin ensin erottelemaan aineistosta perustietoa, joka toimii ikään kuin taustalla. Varsinaista analysointia tapahtuu ammatin kuvauksissa ja iän arvioinnissa, sillä tarkan iän määrittäminen voi olla vaikeaa. Myös perhesuhde voi olla joidenkin henkilöiden kohdalla hankalampaa kuin toisten, jolloin oma tulkinta näkyy selvemmin. Henkilöiden toimintaa perheissä tarkastelen lähemmin kohdassa III. Pääasiassa tulkinnessa liikutaan kuitenkin denotaatioiden tasolla.

Kohdassa kaksi keskitytään sarjan henkilöhahmojen ruumiinkuvaan. Ruumiskuvaa analysoidaan ensinnäkin sen mukaan minkä näköinen henkilö on; tulkinnessa tärkeää on huomata, onko henkilö esimerkiksi huoliteltu, hyvin pukeutuva ja itsestään huolta pitävä. Toiseksi ruumiskuvaa analysoidaan henkilön omien mielipiteiden ja asennoitumisen kautta. Kolmanneksi on pyritty erottelemaan niitä myyttejä ja symboleja, joita maskuliiniseen ja feminiiniseen ruumiiseen on liitetty kulttuurissa.

Analyysin kolmannessa kohdassa keskiössä ovat sarjan henkilöhahmojen sosiaaliset suhteet ja toiminta niissä. Ideana on tutkia sitä, miten hahmot toimivat ja käyttäytyvät ystävien, perheen tai ”elämäkumppanin” kanssa. Apuna tulkinassa ovat sosiaalisuuden symbolit. Myös tässä kohdassa analyysiä pyrin tarkastelemaan maskuliinisuuden ja feminiinisuuden peruspiirteitä ja niitä myyttejä, joita miehistä ja naisista on olemassa sosiaalisessa kanssakäymisessä. Varsinkin miehen ja naisen käyttäytymistä parisuhteessa on tutkittu paljon ja kulttuurissa on tiettyjä oletuksia käyttäytymiselle. Mielenkiintoista on nähdä missä määrin ne toteutuvat Salatuissa elämissä.

Analyysin neljännessä kohdassa tarkastelun kohteena ovat henkilöiden muu toiminta ja kommentit. Erityisesti huomio kiinnittyy toisaalta siihen, miten henkilöhahmot toimivat konflikti tai ongelmatilanteissa ja toisaalta siihen miten he kommentoivat esimerkiksi seksuaalisuutta tai sukupuolta. Kolmatta ja neljättä kohtaa voi olla vaikea erotella täysin toisistaan, sillä sarjan hahmot ovat paljolti tekemisissä toistensa kanssa sosiaalisessa kanssakäymisessä, eikä niin sanottua yksinpuhelua ja yksinäisyyttä esiinny niin paljoa.

Aineistosta on mahdollista nostaa esille erilaisia, tutkimusongelmaa valaisevia, teemoja, joiden esiintymistä ja ilmenemistä aineistossa voidaan vertailla. Toinen perinteinen vaihtoehto on aineiston ryhmittely tyypeiksi, jolloin aineisto esitetään yhdistettyjen tyyppien avulla luotujen mallien mukaan (Eskola & Suoranta 1998, 175, 182). Omassa aineistossani Salattuja elämiä katsoessani kyse on samankaltaisuuksien ja erojen löytämisestä. Samankaltaisuuksien avulla pyrin luomaan tiettyjä teemoja ja tyyppejä, kuitenkin samalla etsien myös eroavaisuuksia suhteessa yleiseen diskurssiin. Pyrin tulosten esittelyssä luomaan nimenomaan erilaisia teemoja, joiden alle kokoan tuloksia aineistosta.

6 Salatut elämät ja sukupuolen representaatiot

6.1 Perusasetelma

6.1.1 Ikä, sukupuoli ja perhesuhteet

Henkilöiden iät vaihtelivat yli 60-vuotiaista sylilapsiin. Pääasiassa on erotettavissa kuitenkin viisi ikäryhmää: Vanhemmat aikuiset iältään yli 40-vuotiaat, joita sarjan jaksoissa on seitsemän. Aikuiset, iältään 30 - 40-vuotiaat, joita tutkimusjaksoissa on niin ikään seitsemän. Nuoret aikuiset, jotka ovat iältään 20 - 30-vuotiaita, joita on neljä. Nuoret, iältään 15 -20-vuotiaat, joita on seitsemän ja lapset, joita on neljä. Ikäluokat helpottavat lukiessa tulkinnan lukuja, sillä monin paikoin erilaiset teemat toistuvat tietyn ikäluokan sisällä ja tietyille ikäryhmille on mahdollista liittää tietynlaisia piirteitä. Sarjassa oli otoshetkellä henkilöitä useammasta sukupolvea. Henkilöistä tai hahmoista 18 oli miehiä ja 10 oli naisia.

Perheitä ja ihmisten toimintaa perheissä käsitellään tarkemmin luvussa 3. Tässä vaiheessa kuvaan lähinnä Salattujen elämien perheiden rakenteita. Salatuissa elämissä ydinperhe ei ole ainoa perhemuoto ja monenlaisia erilaisia perheitä esiintyy otoksessa. Pääasiassa perinteistä ydinperhettä edustaa otoksessa vain kaksi perhekuntaa, joista toinen perhe saadaan kokoon vasta otoksen loppupuolella. Uusioperheitä esiintyy Salatuissa elämissä melko paljon ja myös yhden vanhemman ja yhden lapsen perheitä esiintyy. Saippuasarjalle tyypilliseen tapaan perheet ovat jatkuvassa liikkeessä, eikä ole tavatonta, että perhe, joka näyttäytyy ensin ydinperheenä, muuttuu uusioperheeksi ja päinvastoin. Otoksessa ydinperheellä tarkoitan perhettä, jossa isä ja äiti ovat perheessä asuvan lapsen (lapsien) biologisia vanhempia. Tämä on tietoinen ja lähinnä analyysia helpottava valinta. Enkä muutoin ota kantaa siihen minkälainen ydinperhe voi tänä päivänä olla. Salatuissa elämissä ei juuri oteta kantaa siihen, minkälainen perheen muoto on paras. Ainoastaan yksi hahmoista arvottaa puheessaan ydinperheen arvokkaaksi lapsen adoptoinnissa. Mielestäni Salatut elämät edustaaikin tässä suhteessa sarjana melko liberaalia linjaa, sillä perheet saattoivat

sarjassa olla onnellisia tai onnettomia, olipa kyseessä sitten ydinperhe, uusioperhe tai yhden vanhemman ja lapsen välinen perhe.

6.1.2 Ammatit

Salatuissa elämissä löytyi runsaasti eri ammattikuntien edustajia. Ammatit olivat jakautuneet kohtuullisen sukupuolivoittoisesti, vaikka selkeää eroa esimerkiksi aseman ja sukupuolen välillä ei ollut. Salatuissa elämissä, sekä mies, että nainen saattoivat olla yrittäjiä tai johtajia, mutta ala, jolla toimittiin, voitiin nähdä olevan sukupuoliväritteinen. Aloitan käymällä läpi eri ammattikuntien edustajia.

Sarjassa oli suhteessa eniten yrittäjiä, mikä saattaa kertoa jotain tämän päivän trendistä. Yrittäjiä löytyi monelta alalta. Miesyrittäjiä oli sarjassa neljä, joista ensimmäinen, Joonatan Sievinen (ks. liite) omistaa pelialan yrityksen. Peliala nähdään Salatuissa elämissä tulevaisuuden alana, jossa äkkirikastuminen on helppoa, mutta huipulla pysyminen haastavaa. Toinen miesyrittäjä, Ossi Puolakka (ks. liite) omistaa kuntosalin. Kuntosali oli aiemmin yhteisomistuksessa toisen sarjan mieshenkilön kanssa. Kolmas miespuolinen yrittäjä on Seppo Taalamaa, joka omistaa pitkäaikaisen kiinteistöhuoltofirman. Viimeinen miespuolinen yrittäjä on Jiri Viitamäki, joka omistaa trendikkään kahvilan. Naispuolisia yrittäjiä sarjassa oli niin ikään kolme, joista kaksi omistaa yhdessä ravintola/majatalon ja yksi toimii kauneushoitolayrittäjänä. Yrittäjissä voidaan nähdä vahvasti se, että miespuoliset yrittäjät toimivat pitkälti miesvaltaisilla aloilla, kun taas naispuoliset yrittäjät ovat sijoittuneet naisvaltaisille aloille. Sarjassa sekä mies, että naiset omistavat ravitsemusliikkeen, mutta Jirin kahvila voidaan nähdä huomattavasti maskuliinisempänä, sillä kahvila on saanut *Moose* nimensä hirven mukaan. Lisäksi metsästystä ja maskuliinisuutta edustavat uroshirvenpääät seinällä. Naisten omistama majatalo voidaan nähdä enemmän pehmeänä ja kodinomaisena. Sisustuksessa tulisija ja kynttilät luovat lämpöä, samalla kun seinällä olevat taulut korostavat visuaalista kauneutta.

Sarjassa on kaksi lääkäriä ja molemmat sukupuolet ovat edustettuina. Molempien ammattitaitoa on sarjan aikana kehitetty, eikä sukupuolten välillä nähdä eroa ammattitaidon puolesta. Miespuolinen henkilö on sairaalan ylilääkäri ja naispuolinen on tavallinen lääkäri. Henkilöiden välillä oli ennen otosta kilpailu ylilääkäriin paikkaan, jonka miespuolinen, Kalle Laitela, kuitenkin sai. Näiden kahden lääkärin asetelman sukupuolen representaation valossa palataan tarkemmin myöhemmin.

Muita miespuolisten hahmojen ammatteja ovat pelifirman talouspäälikkö, varastomies, sekä tarjoilija. Kaksi miehistä oli otoksen aikana työttöminä, tosin vain toisen kohdalla asia on ilmaistu selkeästi. Ismo Laitela ei otoksen aikana (eikä ennen otosta) ole töissä, mutta elää isolla perinnöllä. Miespuolisten hahmojen kohdalla myös rikollisuus on voitu nähdä ammatina kahdella henkilöllä. Tarjoilijan ammatissa toimiva mies on tyytymätön ja ryhtyykin myöhemmin kuntosaliryhtymäsi. Naispuolisten hahmojen ammatteja ovat tarjoilija, kosmetologi, sekä siivooja (yhdyskuntapalvelus). Myös muut ammatit ovat siis jokseenkin jaottuneet miehisiin pidettyihin ammatteihin ja naisellisiin pidettyihin ammatteihin.

Kuten voidaan huomata, pyrkii Salatut elämät tekemään eroa miesten ja naisten töiden välillä. Naisten tekemä työ on kauneushoidollista tai jonkinasteista emännöimistyötä, kuten majatalon pitämistä, tarjoilua ja siivoamista. Miesten työt sarjassa olivat joko ruumiillisia, kuten talonmiehen tai varastomiehen työ, tai vaihtoehtoisesti teknisiä, kuten pelialan firman johtaminen. Salattujen elämien kohdalla työpaikkoihin ei kuitenkaan liittynyt arvokasta, eikä toinen työ ollut toista arvokkaampaa. Myöskään tarjoilijana toiminut mies ei suoraa kommentoinut oman työnsä olevan naisten työtä, tai huonoa työtä, vaan hän lähinnä tarttui uuteen tilaisuuteen ja vaihtoi ammattia tarjoilijasta kuntosaliryhtymäsi. Eli vaikka ero ammattien kohdalla oli nähtävissä, ei sitä korostettu juurikaan. Ammatteja ei juurikaan olla muutoinkaan kommentoitu, poikkeuksena Larin isän (ks. liite) kommentit varastomiehen työstä oikeana miesten työnä, jossa myös seura on oikeanlaista.

Tässä kohtaa Salatut elämät ei varsinaisesti pyri murtamaan sukupuolisia rooleja, joita työelämässä on nähty olevan. Korvajärven (2010, 185) kuvaamaa sukupuolenmukaista segregaatiota esiintyi siis myös Salatuissa elämissä runsaasti. Kuten mainittua Salatuissa elämissä ammatit olivat selkeästi jakautuneet miesten ja naisten ammatteihin. Sarjassa jako oli vieläkin ehdottomampi, kuin Korvajärven kuvaama jako, jossa enemmistö tarkoitti, että alalla työskenteli yli 60 prosentin sukupuolinen enemmistö. Johtotehtävien tai korkeassa asemassa toimivien miesten ja naisten välillä ei ollut vastaavaa eroa. Miesten ja naisten palkkaeroista Salatuissa elämissä ei voida otoksen pohjalta tehdä johtopäätöksiä.

Forbergin (2005) mukaan sekä mies, että nainen voivat Suomessa olla palkkatöissä, eikä toisen oleteta olevan kotona lasten kanssa. Tässä suhteessa Salatut elämät edustaa hyvin skandinaavista linjaa, sillä sekä miehet, että naiset voivat työskennellä.

6.2 Ruumiinkuva

6.2.1 Ruumiin ylläpito ja ulkonäkö

Vanhemmat aikuiset

Ikäryhmien sisällä pukeutuminen oli melko vaihtelevaa, mutta pääsääntöisesti vanhimman ikäryhmän miehien pukeutuminen oli pitkälti siistiä ja samalla jokseenkin huoletonna pukeutumista. Miehillä oli otoksen aikana useimmiten päällään suorat housut ja kauluspaita, jonka helmat olivat housujen sisällä. Vanhemman ikäluokan naiset pitivät ulkonäöstään miehiä parempaa huolta ja pukeutuivat joka tilanteeseen muodikkaasti ja siististi. Vanhimman ikäryhmän miesten ruumiit olivat selvästi ylipainoisia ja otoksessa vain yksi sarjan vanhimman ikäluokan mies huolehti ruumiistaan käymällä lenkillä.

Naisten ruumiit olivat hieman paremmassa kunnossa, mutta selvästi henkilöka-
valkadin naisista huonoimmassa kunnossa. Yksikään tämän ikäryhmän naisista
ei ainakaan otoksen aikana kiinnittänyt huomiota ruumiin kuntoa ylläpitäviin ur-
heilullisiin toimintoihin, kuten salilla käymiseen ja lenkkeilyyn. Ikäryhmän jäse-
nistä on nähtävissä se, että naiset ovat huolehtineet ulkonäöstään esimerkiksi
meikkaamalla ja pitämällä hiukset siisteinä. Ikäryhmän miehistä vain Ismo Laite-
la on kiinnostunut omasta ulkonäöstään, mutta tämä voidaan selittää Ismon
huolella omasta kaljuuntumisestaan syövän johdosta.

Ikäryhmän sisällä naisellisia ulkonäöllisiä piirteitä tai symboleja olivat korut ja
meikkaaminen, sekä huolellinen ja naisten muodin mukainen pukeutuminen.
Miehisinä piirteinä tai symboleina voitiin nähdä miesmäinen hiustyyli, sekä pu-
keutuminen miehekkäisiin vaatteisiin, kuten kauluspaitaan, jääkiekkoihaiseen
paitaan, tai varastomiehen asuun. Miehisyyttä korostettiin ulkonäöllisesti yhden
henkilön kohdalla myös viiksillä. Tämän ikäryhmän miehillä ei esiinny ulkonäös-
sä naisellisina pidettyjä ominaisuuksia.

Kaksi ikäryhmän edustajaa (yksi miestä ja yksi nainen) olivat jakson otoksen
aikana vangittuina mökillä Siperiassa ja näin ollen pukeutuminen oli henkilöstä
riippumattomista syistä epäsiistimäpää, eikä ruumiin ylläpitoon voitu kiinnittää
huomiota. Siperiassa vietetty aika ja siellä esiintyvä vaatetus on suljettu pois
ulkonäköä koskevasta tulkinnasta. Lisäksi yksi otoksen miehistä esiintyy vain
Siperiassa (Heiskanen ks. Liite1), joten myöskään hänen vaatetukseensa ei ole
kiinnitetty huomioita ulkonäön tulkinnassa.

Sarpavaara (2004) puhuu ruumiillisuuden kahtiajaosta, eli dionyysisestä ruumiil-
lisuudesta, jossa korostetaan nautintoa, aistillisuutta, intohimoa ja halua, sekä
apollonisesta ruumiillisuudesta, jossa korostuu kurinalaisuus, rationaalisuus,
askeettisuus ja kontrolli. Vanhempien aikuisten kohdalla apolloninen kurinalai-
suus ei näkynyt ruumiin huollossa tai ylläpidossa juurikaan. Apollonisen ruumiil-
lisuuden konnotaatioita olivat mielestäni esimerkiksi lenkkeily ja salilla käynti,
sekä terveellinen ruokavalio. Dionyysisen ruumiillisuuden konnotaatioina pidin
itsensä kaunistamista esimerkiksi meikein ja koruin, sekä hyvää ruokaa ja juo-
maa. Lisäksi esimerkiksi suurehko vatsa tai vartalo toimi dionyysisen ruumiilli-

suuden konnotaatioina. Vanhempien aikuisten kohdalla vartalot näyttivät olleen enemmän ruumiillisten nautintojen, kuin kurinalaisen ja askeettisen elämän tulos.

Aikuiset

Toiseksi vanhimman ikäryhmän: aikuiset, edustajat pitivät ulkonäöstään parempaa huolta ja olivat pääsääntöisesti huomattavasti paremmassa kunnossa, kuin vanhimman ikäryhmän edustajat. Ruumista ylläpitäviä toimintoja, kuten lenkkeilyä tai salilla käymistä näkyi otoksen aikana kahdella henkilöllä, yhdellä miehellä ja yhdellä naisella, mutta ruumiin kuvaa katsoessa on selkeää, että jokainen hahmoista piti hyvää tai kohtalaista huolta ruumiistaan. Vaatetus oli myös tämän ikäryhmän edustajilla huomattavasti siistimpää, ja ainakin kolmen ikäryhmän hahmon kohdalla pukeutumisen voi sanoa olevan selkeästi muodikasta.

Ikäryhmän sisällä sekä naiset, että miehet pitivät tasaisesti huolta omasta ruumiistaan ja jokainen pukeutui siististi. Ikäryhmän sisällä ei nähty huolittelematonta pukeutumista, vaan lenkkiasua myöden pukeutuminen oli suunniteltua. Ikäryhmän sisälle osui kolme naista ja neljä miestä. Naisista jokainen osoitti selkeästi pukeutuvansa siististi. Kahden ikäryhmän naisen kohdalla voitiin puhua muodikkaista vaatteista. Miehistä yhden kohdalla vaatteiden voitiin sanoa olevan selkeästi muodikasta, mutta kuten sanottua, kaikkien kohdalla se oli siistiä. Muodikkuudella tarkoitaa tulkinnassa vaatetusta, joka poikkeaa muista ikäryhmän miehille tai naisille tyypillisestä siististä pukeutumisesta.

Naisellisuuden symboleja olivat ikäryhmän sisällä huoliteltu ja siisti pukeutuminen, korut ja meikki, sekä naisellisena pidetty hiustyyli. Miehisyyys näkyi kuten edellisessäkin otoksessa siistinä miesmäisenä pukeutumisena ja hiustyylinä. Erään otoksen miehen kohdalla myös tatuointien voitiin nähdä korostavan miehisyyttä ja toimivan näin miehisyyden symbolina. Myös kahden henkilön kohdalla huolittelematon parransäki voidaan nähdä korostavan miehisyyttä ja henkilön luonteen kovuutta jollakin tavoin. Keränen (2011, 87) puhuu siitä, miten rock-maailmassa liian huoliteltu ja ”sliipattu” ulkonäkö voi syödä uskottavuutta

mieheltä. Sama näyttäisi pätevän myös Salatuissa elämissä. Mies ei voi olla samalla kova ja karski perheestään huolehtija, sekä huoliteltu ja siloteltu. Par-ransäkki ja nahkatakki tai tatuointi ja hihatton paita, kertovat henkilön aitoudesta ja kovuudesta myös Salatuissa elämissä.

Myös tämän ikäryhmän henkilöistä kolme edustajaa (kaksi miestä ja yksi nainen) olivat jakson otoksen aikana vangittuina. Tänä aikana esiintyvä ulkonäkö ja pukeutuminen eivät kuulu ulkonäön tulkinnan osioon.

Tässä ryhmässä korostui askeettinen apolloninen ruumiista huolehtiminen ja askeettisuus. Omassa tutkimuksessani lihaksikas ja hyvin hoidettu vartalo oli askeettisen kurinalaisuuden tulos. Toisaalta myös dionyysisiä konnotaatioita, kuten ruumiin hellimistä kauniilla vaatteilla ja meikeillä tai koristeellisilla tatuoin-neilla oli nähtävissä. Sarpavaara (2004, 76) toteaa että tänä päivänä hedonisti-nen nautinto ja kurinalaisuus kohtaavat toisensa yhä useammin. Hedonistiset toiminnot ovat enemmän esillä, vaikka kurinalainen puoli on nähtävissä. Samoin Salatuissa elämissä on etenkin naisten kohdalla nähtävissä enemmän ruumista helliviä toimintoja, vaikka kaikkien naisten ruumiit olivat verrattain hyvässä kun-nossa (pois lukien vanhin ikäryhmä).

Nuoret aikuiset

Nuorten aikuisten ikäryhmään kuului otoksen aikana neljä henkilöä, joista kaksi oli miehiä ja kaksi oli naisia. Ikäryhmän sisällä ruumiin ylläpito näkyi selvimmin. Ikäryhmän edustajista kolme lenkkeili otoksen aikana (kaksi miestä ja yksi nai-nen) ja kaksi henkilöä kävivät kuntosalilla (molemmat miehet). Kauneushoito-lassa kävi kaksi henkilöä (molemmat naiset), joista toinen työskenteli myös kosmetologina. Myös pukeutumiseen kiinnitettiin huomiota selvästi ikäryhmistä eniten. Vaatetus oli siistiä ja pukeutuminen pohdittua ja vaikka rentoa arkipu-keutumista esiintyi jonkin verran, oli sekin siistiä. Lenkillä vaatetus oli myös yh-teensopivaa. Jokainen ikäryhmän edustajista oli ruumiinrakenteeltaan lihaksikas ja hoikka. Miesten ja naisten välillä ei ollut havaittavissa selkeätä eroa kuntoi-lussa tai pukeutumisessa. Miesten kohdalla miehisyyttä korostettiin hiustyylillä

ja pukeutumisella, sekä yhden henkilön kohdalla tatuoinneilla, jotka voitiin ainakin tässä yhteydessä jälleen nähdä nimenomaan miehisinä. Eräs mieshahmo oli koristanut ulkomuotoaan erilaisten korujen avulla. Muutoin tässä ikäryhmässä miehisyyttä korostivat myös urheilu ja salilla käyminen. Naisellisuutta korostettiin jälleen naismaisella pukeutumisella, meikkaamalla ja koruilla.

Myös tässä ikäryhmässä miehinen aitous (ks. Keränen, 2011) nähtiin korostuvan esimerkiksi tatuointien ja kaljuksi ajellun pään avulla, kun taas naiset olivat pitkähiuksisia ja siloteltuja. Naiseuteen liitettiin myös kauniit vaatteet, korut ja meikit. Apolloninen (ks. Sarpavaara 2004) ruumiista huolehtiminen näkyi selvästi lenkkeilynä ja kuntosalilla käymisenä. Apolloninen ruumiillisuus näkyi epäsuorasti kaikkien ikäryhmän edustajien ruumiissa. Dionyysinen ruumiskuva näkyi esimerkiksi kauneushoitolassa käymisenä ja ruokailussa, sekä alkoholin nauttimisena.

Nuoret

Nuorten ikäryhmä käsitti pääasiassa mieshahmoja, sillä sarjan toinen ikäryhmän nainen poistui sarjasta otoksen ensimmäisessä jaksossa ja näin ollen otoksessa nuorten ryhmään kuului viisi miestä ja vain yksi nainen. Pukeutuminen oli naisten kohdalla siistiä ja huoliteltua, samoin ulkonäöstä huolehtiminen oli naishahmoille tärkeää.

Sarjan nuoret miehet pukeutuivat huolettomasti, eikä ulkonäköön kiinnitetty niin paljon huomioita. Sarjan nuorten miesten kohdalla urheilu ja kuntosalilla käyminen näkyi kahden mies hahmon kohdalla. Sarjan nuorten miesten otos käsitti kaksi entistä jääkiekon pelaajaa, jotka harrastivat urheilua, sekä kolmesta muusta pojasta, joiden kohdalla urheilu ei näytellyt niin suurta roolia. Tämä näkyi myös ulkomuodossa, sillä kaksi ikäryhmän miehistä oli ulkomuodoltaan lihaksikkaita ja muita kolmea voisi kuvata enemmän hoikiksi, mutta ei urheilullisiksi. Otoksessa ikäryhmän toinen nainen oli aiemmin kärsinyt syömishäiriöstä, anoreksiasta. Hänen kohdallaan ulkonäköön kohdistui kovia paineita ja kieltei-

nen suhtautuminen omaan ulkonäköön näkyi. Hahmo ei kuitenkaan otoksen aikana harrastanut liikuntaa, vaan piti muutoin hyvää huolta ulkonäöstään.

Nuorten keskuudessa naiseus näkyi meikkaamisena ja kiinnostuksena vaatteisiin ja niiden ostamiseen. Miehekkyyys korostui rennossa pukeutumisessa, jonka voitiin nähdä olevan tyypillistä nimenomaan nuorelle miehelle. Eräällä mieshahmolla oli niin ikään korvakorut. Kyseisessä ikäryhmässä oli edustettuna sekä tyyliltään maskuliininen, että feminiininen mieshahmo. Feminiinisen mieshahmon ulkonäössä ei varsinaisesti ollut nähtävillä naismaisia piirteitä, vaan feminiinisyys näkyi yleisessä keskustelussa. Sarjassa esimerkiksi vaateostoksilla käyminen nähtiin naisten juttuna, jolloin naishahmon lisäksi vain feminiinisempänä pitämäni mieshahmo nautti kyseisestä aktiviteetista.

Tämän ikäryhmän kohdalla dionyysinen ruumiinkuva näkyi paljolti hedonistisina nautintoina, kuten herkkujen syöntinä ja alkoholin nauttimisena. Ruumiit näyttivät kuitenkin enemmän apollonisina, kurialaisesta ja askeettisesta elämäntavasta kertovina.

Lapset

Lapsia oli sarjassa kolme, joista yksi oli tyttö ja kaksi poikaa. Ulkoisesti korostettuna pojilla olivat poikamaiset vaatteet, joissa oli autojen ynnä muiden kuvia, kun taas tytöllä oli letitetyt hiukset, sekä muodikkaat naiselliset vaatteet muun muassa tekoturkisliivi. Muutoin ulkonäön ylläpitäminen ja sen kuvailu ei varsinaisesti koske tämän ikäryhmän edustajia omassa tutkimuksessani.

Yleisesti

Ruumiin ylläpidolle voitiin nähdä kaksi erilaista tyyliä. Toinen tyyli oli oman kehon ylläpito urheilullisesti. Tämä tyyli kattoi muun muassa lenkkeilyä, salilla käymistä ja jääkiekkoa. Toinen tyyli oli ruumiin ylläpito ”koristelun” avulla. Tämä

tyyli piti sisällään siistin, huolitellun ja muodikkaan vaatetuksen, korut ja meikit, hiukset, sekä tatuoinnit.

Kaiken kaikkiaan voisi nähdä, ettei Salatut elämät sarjana tee eroa sen välille, voiko mies tai voiko nainen huolehtia ulkonäöstään. Sarjassa erot korostuivat lähinnä ikäryhmien ja erilaisten ruumista ylläpitävien tyylien välillä. Siinä missä vanhimman ikäryhmän miehet eivät juuri kiinnittäneet huomiota pukeutumiseensa tai ulkoisen olemuksensa koristeluun, saman ikäryhmän naiset näyttivät kiinnittävän huomiota nimenomaan tähän esimerkiksi vaatteilla ja huolitellulla meikillä ja koruilla. Samassa ikäryhmässä yksi mies korosti ruumista ylläpitävistä toiminnoista lenkkeilyä ja urheilua.

Seuraavissa ikäryhmissä erot miesten ja naisten välillä vähenevät, sillä näissä ikäryhmissä (pois lukien lapset) oli nähtävissä, sekä miesten, että naisten kohdalla molempia ruumista ylläpitäviä tyylejä. Sekä miehet että naiset voivat siis huolehtia ruumiistaan sekä itseään koristaen, että urheillen. Naisten kohdalla koristaminen oli kuitenkin huomattavasti yleisempää, kuin miesten, kun taas miesten kohdalla urheilun voisi nähdä yleisempänä. Naisten kohdalla ei esiintynyt lainkaan niin sanottua huolimatonta ulkoista olemusta toisin sanoen naisten hiukset ja meikki olivat aina laitettuja ja vaatetus, sekä korut olivat tarkoin harkittuja ja siistejä. Miesten kohdalla ei välttämättä oltu aina kiinnitetty huomiota pukeutumiseen, jolloin vaatteet saattoivat olla huolimattomasti puettuja, tai hiukset saattoivat olla sekaisin.

Voisi sanoa, että jokainen sarjan naisista osallistui itseään koristaviin ruumista ylläpitäviin toimintoihin, kun taas miesten kohdalla näin ei läheskään aina ollut. Urheilu ei taas ollut aivan yhtä ehdotonta, sillä joukossa oli runsaasti miehiä ja naisia, jotka eivät osallistuneet urheilulla ruumista ylläpitäviin toimintoihin.

Salattujen elämien käsitys naisten ja miesten ruumiin ylläpidollisista toimista voisi nähdä jakaantuvan siis niin, että jokainen nainen koristaa itseään ja sen voisi nähdä kuuluvan osana Salattujen elämien naiskuvaa, kun taas urheilu voi olla osa naiskuvaa. Miesten kohdalla urheilu voidaan nähdä olevan tiiviimmin osa miestä. Salatuissa elämissä myös mies kuitenkin voi koristaa itseään.

Sarpavaara (2004, 74) toteaa omassa väitöskirjassaan, että mainoksissa nautinto näytti kuuluvan naisten ruumiiseen ja kurinalaisuus miesten. Myös Junno (2004) puhuu herkuttelevan naisen diskurssissa, jossa nainen nähdään herkuttelevana hedonistisena nautiskelijana. Ihan näin suora ei siis Salattujen elämien ero ollut, ja kurinalaisuuden voitiin hyvin nähdä kuuluvan myös naisen ruumiiseen, samalla kun myös mieshahmo saattoi herkutella. Voi kuitenkin väittää, että jos esimerkiksi itsensä koristelu ja kauneushoidot lasketaan kuuluvan ruumiin nautintoihin, oli naissukupuoli enemmän edustettuna tässä.

Jokinen (2000, 228) puhuu miehenä esiintymisen taidosta, eli siitä, miten maskuliinisuus ja mieheys tarkoittaa miehenä olemista siinä ajassa, paikassa ja ikäryhmässä, jossa mies on. Toisin sanoen miehisyyt ja maskuliinisuus on erilaista vaikkapa teini-ikäisellä pojalla Suomessa tänä päivänä, kun vaikkapa saman ikäisellä pojalla Afrikassa, tai pojalla Suomessa 1900-luvun alussa. Tämä näkyy myös Salatuissa elämissä. Mies voi edustaa miehisyyttä ja maskuliinisuutta hyvin eri tavalla eri ikäryhmissä. Vanhimman ikäluokan miesten ei tarvinnut olla erityisen karskin näköisiä ollakseen miehiä, kun taas nuoret saattoivat olla hyvinkin siloteltuja ja silti maskuliinisia. Nuorten kohdalla feministinen mieshahmo ei varsinaisesti erottautunut pukeutumisella muusta ryhmästä, vaan oli enemmän kiinnostunut feminiininä pitämistäni aktiviteeteista. Samalla tavoin voisi puhua naisena esiintymisen taidosta Salatuissa elämissä. Nainen saattoi olla feminiininen ja edustaa naiseutta eri tavalla eri ikäryhmän sisällä, mutta naisten kohdalla feminiinisyyden ilmentämiseen näytti pätevän enemmän yleiset ja ikäryhmät ylittävät seikat, kuten meikkaaminen, korut, hiukset, kauneudenhoito ja vaatetus.

6.2.2 Miesten ja naisten kommentit ulkonäöstä

Sarjan otoksen aikana esiintyi jonkin verran kommentteja ulkonäöstä. Sekä miehet että naiset kommentoivat toistensa ulkoista olemusta. Oma ulkonäköään hahmot eivät juuri kommentoineet. Hahmot eivät kommentoineet ulkonäköään kertaakaan positiivisesti itse, joten suoraa oletusta ei voida tehdä siitä, että

hahmot olisivat tyytyväisiä omaan ulkomuotoonsa. Kahden hahmon kohdalla esiintyi negatiivisia tulkintoja tai käsityksiä omasta ulkonäöstä tai muodosta. Näistä hahmoista toinen sairasti syöpää ja oli tyytymätön lähinnä hiustenläh- töön. Toisen hahmon kohdalla tyytymättömyys oli enemmän fyysistä ja koski omaa ulkonäköään. Henkilö tunsu itsensä lihavaksi ja rumaksi, mikä selittyy hahmon historiassa esiintyneellä anoreksialla. Pääasiassa hahmot vaikuttivat tyytyväisiltä tai jokseenkin tyytyväisiltä omaan ulkonäköön, vaikka sitä ei suoraan ilmaistukaan.

Muiden ulkonäköä kommentoitiin hieman enemmän. Pääosin muiden ulkonäön kommentoinnista voitiin erottaa kolme toisistaan hieman poikkeavaa tyyliä. En- simmäisen tyylin kommentointia voidaan kuvata negatiiviseksi kommentoinniksi. Tässä tyyliässä kommentoitiin suoraan esimerkiksi henkilön ulkonäköä tai muuta. Kommentointi saattoi myös tarkoittaa, että kuvattiin jotakin asustetta tai tyyliä sopimattomaksi kyseiselle henkilölle (ks. Jokinen 2000). Jälkimmäistä kommen- tointia esiintyi lähinnä yhden ihmisen kohtaan. Henkilö, Ismo Laitela, on sarjan otoksessa jo selkeästi vanhimman ikäpolven edustaja, eikä näin ollen ole sove- liasta, että hän käyttää pipoa sisällä (kuva 2).

Kuva 2. Ismo Laitela ja ikään sopimaton asuste

Ismon huonosti istuvaa peruukkia kuvattiin myös sopimattomaksi hahmon päähän. Toinen kommentoinnin tyyli oli kehuva ja sitä esiintyi pääasiassa sarjan naisista puhuttaessa. Naisia on kuvattu sanoilla ”kaunis”, ”hottis” ja ”upea mimmi.” Tähän tyyliin palaan myöhemmin seuraavassa luvussa. Macdonald (1995) puhuu siitä, miten media on auttanut luomaan kuvaa naisesta seksuaalisena mieskatseen objektina. Samoilla linjoilla on Mulvey (2009) jakaessaan katseen aktiiviseen miehiseen ja passiiviseen naiselliseen. Salatuissa elämissä nainen on positiivisissa ulkonäkökommenteissa selkeästi se katsottava osapuoli, kun taas miehet toimivat paitsi kommentoijina myös katsojina.

Kolmas tyyli oli kannustava, jolla pyrittiin nostamaan toisen ihmisen itsetuntoa ja ajattelua itsestä. Tämä tyyli näkyi muun Ismon kohdalla kehuina tämän miehekkäästä kaljusta ja Pepin kohdalla siinä, että tämä näyttää jo paljon paremmalta, kuin sairaalassa.

Aineistossa sekä negatiivista, että positiivista kommentointia toisen ihmisen ulkonäöstä esiintyi, sekä suoraan henkilölle annettuna, että toiselle ihmiselle puhuttaessa, siten että kommenttien kohde ei kommentteja kuullut.

6.2.3 Katsojat ja katseen kohteet

Tässä osiossa tarkastelen Salattujen elämien sisällä tapahtuvien katseiden objekteja ja subjekteja. En ota kantaa siihen miten sarjan ulkopuolinen television katsoja hahmoja seuraa ja miten he katsojalle näyttäytyvät, sillä olen itse tutkimukseni ainoa katsoja, enkä näin ollen voi itse edustaa molempia sukupuolia sarjan katsojana. Kuten Mulvey (2009,19) totesi, on katse nähty jakautuvan aktiiviseen maskuliiniseen ja passiiviseen feminiiniseen katseeseen. Salattujen elämien kohdalla asia ei ole aivan niin mustavalkoinen. Voisi sanoa, että pääasiassa nainen on sarjassa katseen kohde ja naisia on kuvattu useasti sarjan otoksen aikana ulkonäköä kuvaavilla ja katseen kohteena olevilla kommentteilla, mutta Salatuissa elämissä myös mies voi olla katseen kohde.

Mies oli otoksen aikana katseen kohteena sarjan sisällä kerran, kun eräs sarjan mieshahmoista lähetti tarkoituksen mukaisesti kuvan itsestään vähissä vaat-teissa tyttöystävälleen piristykseksi. Tässä kohtaa mies oli katseen kohde ja myös kuten Mulvey kuvaa ekshibitionistisessa roolissa, jossa hän halusi antau-tua tyttöystävänsä katseen kohteeksi. Tätä edellä mainittua esimerkkiä lukuun ottamatta tilanne on sarjassa toisin päin.

Naisen ulkonäköä on kommentoitu sarjan otoksen aikana useammin. Vanhempi mies, Lasse, kuvaa avovaimoaan ”muusana”, Jiri kuvaa omaa tyttöystäväänsä ”upeana mimminä” ja että tätä on kiva katsella. Myöhemmin Jiri on kuvannut tyttöystäväänsä ”hottistohtorina”, Joonatan kuvaa omaa tyttöystäväänsä ”kau-niiksi” ja ”seksikkääksi.” Sama on nähtävissä jaksossa, jossa eräs hahmoista on lähdössä ja hän antaa jokaiselle ystävälleen muistoksi lapun, jossa kertoo mitä mieltä on ystävistään. Naispuoliselle ystävälle osoitettu lappu sisältää ulkoisia puolia korostavia kommentteja, kuten ”kaunis” ja ”ihanat hiukset”, jotka voidaan ainakin jollakin tapaa kuvata liittyvän katseen kohteena olemiseen. Naisia koh-dellaan myös paikoin siten, että ostamalla heille heidän kauneuttaan korostavia koruja ynnä muita, voidaan naisen todelliset tunteet jollain tapaa sivuuttaa.

Katariina Mäkelän tapauksessa tämän poikaystävä on lähettänyt itsestään piris-tävän puolialastoman kuvan Katariinalle, joka päättää tehdä samoin miehelleen. Katariinan lähettämä puolialaston kuva päättyy lopulta kaikkien nähtäville. Kuten Seppänen (2002, 112) on kuvannut Sartren sanoin, alastomuus tekee haavoit-tuvaksi ja oman vapauden menettäminen on mahdollista alastomuuden takia.

Katariina Mäkelän tapauksessa puolialaston kuva aiheuttaa miehissä ensiksi suunnatonta huvittuneisuutta, eikä Katariinan tekemään virheeseen suhtauduta vakavasti, vaan kaksi paikalla ollutta mieshahmoa, Katariinan oma mies ja sai-raalan ylilääkäri ja ystävä, nauravat tilanteelle avoimesti. Katariinalle kuvan pää-tyminen merkitsee kuitenkin myös naurunalaiseksi tulemistä. Katariinaa ryhdy-tään kiusaamaan töissä, eikä tätä oteta enää vakavasti. Katariina on myös var-ma, että kaikki nauravat hänen selkänsä takana ja hänestä tulee epävarma työ-paikalla. Katariinan olo työpaikalla käy niin tukalaksi, että joutuu johtokunnan puhutteluun tapauksesta, yrittäessään tehdä työpaikkakiusaamisesta valitusta.

Katariinan alastomuus tai puolialastomuus asettaa tämän naurunalaiseksi myös työpaikan ulkopuolella: *Katariina? En meinannu tunnistaa sua vaatteet päällä* (Lasse Sievinen, jakso 2517)

Katariina Mäkelän tapaus on osoittaa sen, että Salatuissa elämissä nainen on katseen kohde, mutta samalla, kun tämä asettaa itsestään julkisesti nähtäville, menettää hän tietyllä tapaa myös oman arvonsa. Mielenkiintoista olisi ollut nähdä, miten vastaavassa tapauksessa olisi käynyt, jos joku mieshahmoista olisi tehnyt saman virheen. Olisiko mies ollut työpaikalla kiusattu naurunaihe, vai olisiko hänen suhtauduttu eri tavalla?

6.3 Sosiaaliset suhteet ja toiminta

6.3.1 Henkilöt ja toiminta perheessä

Kuten luvun 1 alussa mainitsin, on Salatuissa elämissä monia erilaisia perheitä. Analyysissa perhe ja parisuhde, sekä roolit perheessä ja parisuhteessa kulkevat ikään kuin käsi kädessä, eikä niitä voida täysin irrottaa toisistaan. Pyrin perheen analyysin kohdalla kiinnittämään huomioita naisiin äiteinä ja miehiin isinä, sekä perheessä oleviin lapsiin. Parisuhteen kohdalla arvioin perheen miehiä ja naisia suhteessa keskenään. Olen erotellut aineistosta tiettyjä teemoja, jotka näkyivät selkeästi ja muodostavat kuvan Salattujen elämien perheen rooleista ja henkilöiden toiminnasta perheissä.

Mies perheen pää?

Otoksen ensimmäisessä jaksossa Sievisten perhe on ruokailemassa. Lasse istuu pöydän päässä ja tarjoilee itse valmistamaansa ja aikanaan myös metsästämäänsä hirvipaistia. Lassen rooli on perheessä myös kurinpidollinen, sillä hän kuulustelee erästä hahmoista tämän myöhästymisestä. Myöhemmin Lasse pitää isällisen saarnan myös toiselle pojalleen. Perheen isänä puheen tyyli on

saarnaava. Samassa kohtauksessa miehiä on kuvattu sekoilevana klaanina ja naisia kiitetään siitä, että he jaksavat miehiä, sillä miehet eivät Salattujen elämien kohtauksen mukaan ole helppoja. Tässä kohtauksessa naisen rooli näkyy äidillisenä neuvona siitä, miten naisia tulee kohdella, sillä perheen pojan tökerö käytös tämän omaa tyttöystävää kohtaan saa perheen äidin, Liisan, valistamaan poikaa naisten kohtelusta. Naisen ja äidin rooli on myös kehua miestä, kun tämä on tehnyt ja metsästänyt ruuan. Ruokailun jälkeen perheen äiti ja pojat korjaavat pöydän. Vaikka mies saatetaan jossain määrin nähdä ainakin jonkinlaisena perheen päänä, ei se kuitenkaan toteudu läheskään joka tilanteessa itsestään selvästi, vaan myös perheen äiti voi tehdä päätöksiä ja johtaa perhetään. Tässä kohtaa Salatut elämät on kuitenkin mielestäni melko konservatiivinen ja miehen katsotaan olevan enemmän vastuussa. Tämä voi toki selittyä myös sillä, että otoksessa oli paljon enemmän isiä, kuin äitejä ja edelläkin mainitun uusioperheen ”äidillä” ei ole varsinaista kasvattavaa roolia.

Badinterin (1993, 19) mukaan mies on oletettujen ominaisuuksiensa takia asettunut kautta historian johtavaan asemaan yhteiskunnassa. Myös Salatuissa elämissä mies asettautuu perheen pääksi. asioita jotka tukevat tätä konnotaatioita ovat juuri pöydän päässä istuminen, sääntöjen laatiminen ja viimeisen sanan sanominen. Nainen voi toki Salatuissa elämissä tehdä toisenlaisia päätöksiä, mutta joutuu tällöin selittelemään niitä miehelle. Sutinen (2012, 78) löysi lastenohjelmista miehen kohdalla vastaavan johtajuusdiskurssin. Sutisen mukaan mies omaa myös piirretyissä usein päätäntä- ja käskyvaltaa naista enemmän. Sutisen kuvaamaa tilannetta, jossa mies on usein se sukupuoli, joka kuljettaa juonta eteenpäin ja joka ottaa muutoinkin suuremman roolin juonen kuluksi, en Salatuista elämistä löytänyt. Naisilla ja miehillä on mielestäni yhtä suuri merkitys juonen kuluksi. Mies ottaa kuitenkin Salatuissa elämissä usein johtajan roolin ja on se sukupuoli, joka tekee päätökset.

Hoivaava ja tunneälykäs äiti

Gordon (2001, 13) ja Macdonald (1995, 132) kuvasivat naiseutta juuri liitettyä äitiyteen, hoivaavuuteen ja tunneälyyn. Tämä sama kuvaus pätee jokseenkin hyvin myös Salattujen elämien naispuolisten hahmojen kohdalla.

Ossin ja Cindyn uusioperheessä voidaan miehen ja naisen roolia tarkkailla myös adoption kannalta. Cindy on perheen äitinä huolehtivainen jo siinä vaiheessa kun perheessä asunut nuorempi nainen on muuttamassa ulkomaille. Cindy osoittaa selvää huolta ja on lähdön kynnyksellä taipuvainen myös ylihuolehtimaan. Ossi miehenä ei huolehdi, vaan on lähinnä tukeva. Tämä voi toki selittyä sillä, että lähdössä on Cindyn pikkusisko ja henkilö, josta Cindy on myös huoltajana vastuussa. Kun henkilöt ovat adoptoimassa Oliveria ja taistelevat tämän huoltajuudesta voidaan miehen ja naisen välillä nähdä selvä ero. Mies ei kykene asettumaan lapsen asemaan, vaan haluaa ajaa omaa etuaan, tavoitteenaan kiinteä perhe, josta on haaveillut. Lopulta nainen näkee asiat äidillisesti ja kuuntelee nuorta lasta, joka haluaa oikeiden vanhempiensa luo, vaikka poika onkin naiselle rakas. Pojan kuuntelu, sekä kommentit siitä, että pojan on parempi oikeiden vanhempiensa luona, olivat naishahmon ominaisuuksia. Mies taas ei halunnut nähdä asiaa näin.

Kuten edellisestä esimerkistä voi huomata, nainen nähdään Salatuissa elämässä hoivaavana ja uhrautuvana olentona, joka ajattelee perheensä parasta, olipa kyseessä sitten pieni lapsi tai vanhempi perheen jäsen. Eräs äiti on sarjassa valmis luovuttamaan oman lapsensa pois, kunhan lapsi vain saa elää, vaikka tämä itse kuolisikin. Toinen äiti on välittömästi pelastuttuaan iloinen siitä, että näkee pian lapsensa. Vanhempi, jo isoäidiksi ehtinyt äiti taas kertoo, että tämän on pidettävä toivoa yllä perheen vuoksi. Otoksessa oli myös tilanne, jossa mies yritti selittää lapselle vaikeasti ymmärrettävää asiaa, mutta epäonnistui tässä, jonka jälkeen tilanteessa mukana ollut nainen selitti asian lapselle, siten että tämä ymmärsi mistä oli kysymys. Sutisen (2012, 54) mukaan myös lastenohjelmissä näkyi selvästi naisten huolenpitodiskurssi. Nainen tai naishahmo nähtiin pääosin pitävän huolta ja hoivaavan perhettään. Nainen ei piirretyissä ohjelmissä nähty edustavan itse asiassa juuri muuta. Salatuissa elämissä nainen saattoi olla paljon muutakin, kuin vain perheen huolenpitäjä, mutta se ominaisuus korostui muita vahvempana.

Nainen ja perheen perustaminen näkyvät otoksessa parissa kohtaa. Eräs hahmoista toteaa, että on mukava olla osa suurempaa perhettä ja toinen hahmo kertoo haaveilevansa miehestä ja lapsista.

Macdonaldin (1995, 160) mukaan myös maskuliinisuus voidaan liittää hoivamiseen. Myöskään Salatuissa elämissä ei anneta ymmärtää, että vain naiset haluaisivat perustaa perheen, sillä myös sarjan mieshahmot ovat perheorientoituneita. Eräs mieshahmo haluaa erittäin kiihkeästi pitää kiinni omasta lapsestaan, ja toinen tuleva isä on myös ollut myönteinen isäksi tulemista kohtaan. Varsinaista kielteisyyttä perhettä kohtaan ei otoksessa esiinny minkään sukupuolen hahmojen keskuudessa.

Mies suojelijana ja uhrautuvana

Siinä missä nainen voidaan Salatuissa elämissä nähdä kauaskatseisena ja perhettä ensisijaisesti ajattelevana hoivaavana olentona on mies ehdottomasti perheen uhrautuva suojelija. Palaan miehen (ja naisen) toimintaan konfliktitilanteessa paremmin luvussa 6.4. Tässä vaiheessa voidaan kuitenkin käydä läpi tilanteita, jossa mies on otoksen aikana selkeästi suojellut perhettään. Riidan tullessa eräs sarjan hahmoista on valmis välittömästi puolustamaan omaa äitiään, jonka näkee sillä hetkellä kykenemättömänä puolustamaan itseään.

Mies on myös valmis sarjassa hyppäämään luodin eteen pelastaakseen perheensä äidin ja oman rakkaansa. Luodin osuttua mies ilmoittaa pärjäävänsä ja kehottaa naisia pitämään huolta mieluummin kohta synnyttävästä naisesta, kuin hänestä. Sairaalan vuoteelta sama mies on uhrautuva ja lähinnä kiinnostunut muiden voinnista todeten, että pärjää itse. Hän on myös valmis lähtemään puolikuntoisena sairaalasta puolustamaan perhettään. Toinen sarjan miehistä on valmis puolustamaan omaa poikaansa joutumasta rikollisen perheen jäseneksi ja haluaa siksi taata pojalle paremman kodin.

Jokisen (2003, 8) mukaan miehisinä ominaisuuksina on pidetty toiminnallisuutta, fyysisyyttä ja suoriutumista. Nämä ovat myös niitä ominaisuuksia, joita tarvi-

taan silloin, kun suojellaan perhettä ja läheisiä Salatuissa elämissä. Sutinen (2012, 94) on löytänyt piirretyistä lastenohjelmista miehen kovuus diskurssin, joka osaltaan kuvaa hyvin myös Salattujen elämien tilannetta miehestä suojelejana. Ominaisuudet kuten heikkous tai haavoittuvaisuus pyritään pitämään piilossa, jotta mies voisi seistä rohkeana ja järkkymättömänä naisen rinnalla. Mies ei eräässä kohtauksessa piittaa itsestään, vaan säilyy järkähtämättömänä vaikka luoti on osunut häneen.

Mies suojelee perhettään myös tapauksessa, jossa erään perheen naishahmo on luullut nähneensä rotan juoksentelemassa pihalla. Ensin perheen poika rauhoittelee naista ja auttaa etsimään tuholaiistorjujaa, jonka jälkeen perheen mies ja isä lähtee yhdessä nuoremman poikansa kanssa rottajahtiin, jotta saadaan mielenrauha. Sarpavaaran (2004, 90) mukaan mainoksissa miehin huolenpito nähtiin voimallisena huolenpitona, jossa mies voimaa käyttäen pitää huolta siitä, että muut ihmiset (Salattujen elämien tapauksessa perhe) saa elää rauhassa. Sarjassa mies on valmis muuta ajattelematta suojelemaan perhettään lähestyvältä vaaralta. Tämä käy ilmi kohtauksessa, jossa Seppo ampuu perhettä uhanneen henkilön. Vaikka Seppo myöhemmin saa tapauksen johdosta voimakkaat tunnon tuskat, ei tämä perheen ollessa vaarassa ajattele muuta, kuin perheen pelastamista. Eräs isähahmoista puolustaa myös poikaansa asettumalla välittömästi tämän puolelle, vaikka hetkeä aikaisemmin hän pitikin isällistä ja saarnaavaa puhuttelua.

Salattujen elämien alkutunnus antaa myös mainion tilaisuuden tarkastella isän ja pojan roolia perheessä. Alkutunnuksessa esitellään nimittäin kolme isää ja poikaa ja heidän toimintaansa. Alkutunnuksessa isän ja pojan välillä vallitsee lämmin, mutta samalla leikkisä tunnelma. Ensimmäisessä perheessä isä tarttuu nuoreen poikaansa ja kappaa tämän sohvalle isälliseen syleilyyn, kun poika on ensin yrittänyt yllättää isänsä. Kahdessa muussakin tapauksessa isä on suojeleva ja isällinen, joka pitää huolta pojasta ja ohjaa tätä isällisesti elämässä. Isien ja poikien välinen suhde on alkutunnuksessa lempeä, mutta samalla leikkisä ja miehekäs, josta kertoo muun muassa läimäytys olalle tai kahden nyrkin iskeminen ilmassa yhteen tervehdyksen merkiksi. Tässä yhteydessä mies nähdään

suojelijana. Ulkoisina tunnusmerkkeinä voidaan lisäksi nähdä isä lukemassa sanomalehteä tuiman näköisenä. Tässä kohtaa Salatuissa elämissä näkyy selvästi Badinterin (1993) esiin nostama ajatus tosimiehestä, joka on vahva ja voimakas maskuliininen hahmo. Leikillinen lyönti nuoremman miehen olkapäähän, tai isällinen pojan kaappaus kesken lehden luvun ovat tosimiehisyyden konnotaatioita. Toisaalta samoissa kuvissa näkyy myös Nixonin (1997) esiin nostama New man eli uusi mies, joka huolehtii lapsestaan ja paljastaa oman leikkisän ja herkän puolensa esimerkiksi syleillessään poikaansa.

Hyvä ja huono perhe Salatuissa elämissä

Salattujen elämien otoksessa perhettä kuvattiin varsin monella tavalla. Huonoa perhettä kuvattiin epätasapainoiseksi ja huonoja vanhempia muun muassa hulluiksi ja kriminaaleiksi, jotka eivät sovi lapsen huoltajiksi. Perheiden yhteydessä tuli ilmi myös, miten perhe, jossa kokoajan riidellään ja huudetaan, ei ole hyvä kasvupaikka lapselle. Perhe, jossa on yhdet rakastavat vanhemmat voidaan nähdä Salatuissa elämissä hyvänä kasvupaikkana. Salatuissa elämissä ankuruus ja selkeät rajat näyttivät myös olevan yksi hyvän perheen merkki, sillä Seppo Taalasmaan lähdettyä häntä muisteltiin hyvänä huoltajana, jonka kanssa oli hauskaa, vaikka välillä saikin kurinpalautusta.

Julkisuudessa on jonkin verran keskustelua sosiaalihuollon suorittamista huostaanotoista. Aihetta käsitellään myös Salatuissa elämissä ja sosiaalihuollon huostaanotolla ja poliiseilla uhkaillaan otoksessa.

Eräs Salattujen elämien perheistä on Larin ja tämän isän Ilkan (ks. liite) muodostama perhe. Perheessä isä yrittää tarjota pojalleen mielestään oikeanlaisen kasvuympäristön ja suojella poikaansa homoudelta. Isä toimii mielestään oikein eristäessään ensin poikansa kavereistaan ja tarjoamalla tälle kunnon työtä, ja myöhemmin viedessään poikansa eheyttämisleirille. Isän puhe tässä perheessä on pettynyt ja ankara, mutta samalla suojeleva, joskin isä pyrkii suojelemaan poikaansa homoudelta. Poika tottelee isäänsä kuuliaisesti, vaikka puhuukin useasti avoimesti siitä, ettei isä ole hänen mielestään hyvä. Tässäkin perheessä

isän rooli voidaan nähdä perheen päänä, jonka ottaa hyvin raskaasti sen, että on epäonnistunut kasvattamaan pojastaan heteron.

Salatut elämät pyrkii nähdäkseni tämän perheen kohdalla tarjoamaan niin kutsutun näin ei pidä tehdä –mallin. Salattujen elämien kuvaa hyvästä vanhemmuudesta voidaan tarkastella kolmen isän ja näiden homoseksuaalipoikien välisen suhteen avulla. Kuten edellä on kuvattu, on ensimmäinen malli Salattujen elämien mukaan se huono malli. Otoksessa Ilkan toimintaa isänä ja kasvattajana on arvosteltu useasti. Eräs hahmo kuvaa Ilkkaa isänä hulluksi ja haluaisi lähettää poliisit tämän perään. Myös Ilkan oma poika kuvaa tunteitaan isäänsä muun muassa näillä sanoin: *En mä ole faijaani valinnut* (Lari Väänänen, Osa 2513). Jokinen (2000, 210) esitti länsimaisen ideaalin mukaisesti, että mies on synnynnäisesti hetero ja väsymätön rakastaja. Tässä kohtaa Salatuissa elämissä otetaan kantaa siihen, onko isä hyvä isä, jos hän olettaa poikansa olevan ideaalin mukainen synnynnäinen hetero. Salattujen elämien tapauksessa isä on kyllä huolehtiva ja pyrkii ajattelemaan poikansa parasta, mutta samalla annetaan myös selvästi ymmärtää että isä on väärässä vaatiessaan poikaansa olemaan ideaalin mukainen. Forsbergin (2005) mukaan Suomalainen yhteiskunta on hyvin tasa-arvoinen, mikä näkyy myös Salatuissa elämissä.

Salatuissa elämissä on myös kaksi muuta isän ja homoseksuaalipojan välistä suhdetta. Toisessa suhteessa isä oli ennen hyvin jyrkkä ja on vasta vuosien saatossa oppinut hyväksymään poikansa sellaisena kun tämä on. Tämä isä katuu omaa silloista käytöstään ja on nykyään täysin hyväksynyt poikansa ja yrittää myös kannustaa tätä olemaan onnellinen. Kolmannessa esimerkissä isä ei koskaan ole suhtautunut poikaansa kielteisesti, vaan on hyväksynyt tämän ratkaisut alusta alkaen. Salattujen elämien viesti vanhemmuudesta on tässä kohtaa mielestäni selkeä; hyvä vanhempi antaa oman lapsensa olla mitä tämä haluaa olla ja mikä tekee tämän onnelliseksi. Hyvä isä tai vanhempi myös kuuntelee lastaan ja on herkkä tämän omille tunteille, sen sijaan että antaisi omien joskus itsekkäidenkin motiivien ajaa toimintaa.

6.3.2 Henkilöt ja toiminta parisuhteessa

Analyysin tässä vaiheessa keskitytään henkilöiden välisiin rakkaussuhteisiin tai parisuhteisiin. Edellisessä luvussa miestä ja naista käsiteltiin osana perhettä, isänä, äitinä tai perheen lapsena ja jäsenenä. Tässä osiossa keskitytään henkilöiden välisiin parisuhteisiin eli miehen ja naisen tai miehen ja miehen väliseen parisuhteeseen. Salatut elämät tarjosi otoshetkellä yhdeksän parisuhdetta, joista osa on sekoittunut niin sanotuksi kolmiodraamaksi, joita käsittelen erikseen parisuhteena kahdesta näkökulmasta (ks. liite Joonatan Sievinen, Cindy Rintala ja Ossi Puolakka, sekä Jiri Viitala, Katariina Mäkelä ja Heidi Aaltonen). Analyysi on aiemman luvun tapaan jaettu eri teemoihin, joiden kautta voidaan hahmottaa Salattujen elämien välittämää kuvaa parisuhteesta. Näistä suhteista kaksi voitaisiin mieltää LAT-suhteiksi (ks. Trost ym. 2005), jossa pari on yhdessä, mutta elää erillään.

Aktiivinen ja tukeva mies

Mies voidaan Salattujen elämien otoksen kohdalla nähdä aktiivisempänä osapuolena siinä mielessä, että mies ja hänen toimintansa on tehty näkyvämmäksi. Jo alkutunnuksessa on huomattavissa tilanne, jossa mies kaappaa kirjaa rauhallisesti lukevan naisen hellään ja päättäväiseen syleilyyn. Samassa alkutunnuksessa toinen mies osoittaa poskea naiselle ja pyytää poskisuudelmaa, mutta kääntyykin aivan lopuksi yllättäen ja saa ”varastettua” aidon suudelman. Kolmannessa kuvassa vanhempi pariskunta tanssii kadulla, miehen niin sanotusti viedessä. Yhteistä kaikille kuville on se että miehen toiminta herättää naisessa iloa. Kuten Liljeström (1996) toteaa, on miehen rooli nähty perinteisesti aktiivisena, kun taas nainen on saanut aran, väistyvän ja tunteikkaan roolin. Vaikka tätä käsitystä on pyritty naistutkimuksessa murtamaan, on mies salatuissa elämissä ehdottomasti se aktiivisempi osapuoli, naisen ollessa enemmän miehen (hellän ja huolehtivan) voiman ”armoilla”.

Kuva 3. Mies kaappaa naisen kesken lukuhetken hellään syleilyyn

Ensimmäisessä otoksen jaksossa numero 2509 parisuhteessa toisen naisen kanssa elävän miehen ja naisen välinen eroottinen kohtaaminen on miehen ohjailema ja hän toimii siinäkin aktiivisena osapuolena, joka heittää ”avuttoman” naisen sängylle ja suutelee intohimoisesti. Lehtosen (1995, 38 – 39) mukaan miehen seksuaalisuus on nähty jonkinlaisena luonnonvoimana, jolle tämä itse ei mahda mitään. Mies on myös Jokisen (2000, 210) mukaan päättäväinen ja voimakas suojelija, joka on väsymätön rakastaja. Tätä myyttiä tai ideaalia pidetään yllä Salatujen elämien parisuhteissa, jossa mies on aktiivinen, mutta naistaan tukeva osapuoli. Toisaalta Jokinen (2010, 210) nostaa esille sen, että mies olisi aina se rationaalinen osapuoli, joka kykenee kylmän viileästi ratkaisemaan kaikki kriisitilanteet. Tässä suhteessa *Salatut elämät* noudattelee periaatteessa samaa linjaa. Naisen rationaalisuus näkyy enemmän arkipäivän tilanteissa, jossa *Salattujen elämien* mies edustaa enemmän toiminnan miestä, joka ei aina toimi järkevästi.

Samalla tapaa mies voidaan salatuissa elämissä nähdä naisen turvana. Keski-tyin kuvamaan aihetta miehestä perheen suojelijana jo aiemmin, mutta paneudun tähän seuraavaksi hieman tarkemmin parisuhteen näkökulmasta. Otoksessa osa henkilöistä on jäänyt vangiksi Siperiassa sijaitsevaan mökkiin. Näiden tapahtumien aikana mies voidaan nähdä henkilönä, joka puolustaa naistaan, sillä eräs hahmoista ryntää suoraan vaarasta piittaamatta suojelemaan vaimo-

aan. Toisessa kohtauksessa mies kehottaa vaimoaan syömään, jotta tämä jaksaa. Naiset hakeutuvat eräässä kohtauksessa myös miestensä kainaloihin. Miehisestä huolenpidosta kertoo myös kommentti, jossa mies lähtee töihin ja naisen ystävätär on tulossa kylään. Mies käskee ystävätärtä pitämään huolta hänen työistään (äidistä ja lapsesta) miehen ollessa poissa. Nämä esimerkit puhuvat paljolti sen puolesta, että mies olisi aina se joka pitää huolta ja ratkaisee kriisitilanteet.

Otoksen aikana myös nainen piti miehestä huolta, joten suoraa ei voida sanoa, että tilanne olisi ollut vain toisin päin. Kohtauksessa, jossa eräs mieshahmoista saa luodin keuhkoonsa, on hän naisten hoivan ja tuen ympäröimä, sekä tilanteessa, että sen jälkeen sairaalassa. Mies on kuitenkin luodin jälkeenkin halukas uhraamaan itsensä ja vähättelemään omaa tilaansa. Vaikuttaa otoksen perusteella kuitenkin siltä, että mies on tukena ja turvana oletus, joka murretaan vain, jos miehelle yllättäen käy jotain tai hän sairastuu.

Se fiksumpi naissukupuoli

Siinä missä Salatut elämät välittävät kuvaa miehestä tukena ja turvana, se välittää naisesta kuvaa älykkäämpänä ja rauhallisempana osapuolena. Mies nähdään useammassa kohtauksessa sosiaalisesti kömpelönä olentona, jonka käytöstä on korjailtava. Eräässä kohtauksessa mies ja nainen ovat kävelyllä ja mies kertoo hyvin tilanteeseen sopimattoman vitsin toiselle, vastaan tulevalle henkilölle. Tässä tilanteessa nainen joutuu kohentelemaan miehen käytöstä ja yrittää paikata sitä. Toisessa tilanteessa nainen joutuu rauhoittelemaan turhan tuohtunutta miestä, jotta tämä ei tekisi mitään tyhmää ja aiheuttaisi itselleen tai muille vaaraa.

Miehiä on koko sarjan otoksen ajan kuvattu termeillä sekoileva klaani, miehissä on kestämistä tai tunari, kun taas yhtään negatiivista kommenttia naisen (tunne)ällyn puutteesta ei esiinny. Erään kohtauksen keskustelussa isällinen hahmo ja poika keskustelevat ja keskustelusta käy ilmi se, että vika riitaan on miehessä, ja että se ei ole yllättävää. Toisessa kohtauksessa eräs sarjan naisista ih-

mettelee avoimesti erään mieshahmon outoa käytöstä ja toisessa tilanteessa toinen naishahmo suoraa arvostelee miehen erikoista käyttäytymistä.

Vaikka perinteisesti on ajateltu, että maskuliininen edustaa järkeä ja feminiininen tunnetta (ks. esim. Lehtonen 1995), voidaan asetelman nähdä Salatuissa elämissä olevan ainakin jossain määrin kahtiajakautunut. Sarjassa nainen onkin pitkälti se lopullinen järjen ääni ainakin kun puhutaan normaalielämän haasteista, sekä parisuhteesta.

Mies, nainen ja useampi parisuhde

Sarjassa oli otoksen aikana useampia kolmiodraamoja, joista yhdessä esiintyi salasuhde, joka ei ollut tiedossa kaikille kolmiodraaman osapuolille (ks. liite Jiri Viitala, Heidi Aaltonen ja Katariina Mäkelä). Sarjassa Jiri Viitala ei osaa ensin päättää kumman haluaa ja pettääkin suhteessaan Katariina Mäkelää. Samaan aikaan Heidi Aaltosella on suhde Ossi Puolakan kanssa, jossa hän siis toimii myös pettävänä osapuolena. Mies ei siis pelkästään ole omien viettiensä orja, vaan myös Salattujen elämien nainen saattaa noudattaa viettejään huolimatta siitä, onko tämä parisuhteessa vai ei.

Siinä miten asia käsitellään, on miehen ja naisen välillä havaittavissa selvä ero. Mies nähdään Salatuissa elämissä petollisena osapuolena, joka pyrkii vain painamaan asian unholaan, eikä halua kohdata ongelmia. Mies valehtelee ensin omalle puolisolleen tapahtumista ja pyytää toista naista olemaan hiljaa tapahtumasta. Hän myös olettaa, että jos asian vain unohtaa, se lakkaa olemasta. Mies kuvaa naisen käyttäytymistä fiksuna, kun tämä kertoo olevansa valmis unohtamaan koko asian, eikä halua vaatia mitään itselleen. Sarjassa mies on Jokisen (2000, 210) kuvaama väsymätön rakastaja, joka ei mahda itselleen mitään. Ylöstalo (2003, 104) tutki Salattuja elämiä sukupuoliteknologian rakentajana noin kymmenen vuotta sitten ja totesi tuolloin, että miestä ei asetettu vastuuseen edes omasta seksuaalisuudestaan, vaan naiset saivat kantaa vastuun sekä omasta, että miehen seksuaalisuudesta. Samanlaista teemaa pyöritellään otoksessa vieläkin.

Siinä missä pettäminen on mieshahmolle ”luonnollista”, on asia naishahmolle monimutkaisempi ja hän päättää oman suhteensa, sekä kuvaa omaa toimintaansa terapiassa sekopäiseksi ja itseään avuttomaksi, siinä missä miehelle kahden naisen kanssa oleminen ei näytä olevan ongelmallista. Miehen ja tämän toisen miespuolisen ystävän keskustelussa käy ilmi lähinnä se, miten vaikeaa kahden naisen ”pyörittäminen” on, ei niinkään se, onko se oikein vai ei.

Mielenkiintoista on se, että kun naishahmo ottaa alkoholia unohtaakseen koko tapauksen päättääkin hän lopulta paljastaa koko tapauksen miehen puolisolle. Myöhemmin selvittyään hän onnittelee toista naista ja miestä heidän parisuhteestaan ja päättää unohtaa miehen. Salatut elämät näyttää pallottelevan kolmen eri teeman ympärillä käsitellessään kolmiodraamaa ja pettämistä parisuhteessa: miehen epärehellisyys, naisen tunnontuskat ja alkoholin tuoma vaikutus asioiden kulkuun. Kyseiset suhteet ovat molemmat Trostin ym. (2005) mainitsema LAT-suhteita. Salatuissa elämissä ei otoksen aikana nähty pettämistä suhteessa, joka ei ollut LAT-suhde. Salatuissa elämissä suhteet, joissa pari asui yhdessä ja mielsi itsensä pariksi, näyttivät olevan vankempia, eivätkä olleet alttiita pettämiselle. LAT-suhde oli otoksessa vaihtoehto vain nuorille pareille.

Parisuhteen ongelmat ja niiden ratkaisu

Eräs mielenkiintoinen tapa asioiden ja ongelmien selvittelyyn parisuhteessa tuli kun eräs sarjan mieshahmoista, Joonatan, päättää pyytää anteeksi aiempaa käytöstään. Mieshahmo osti naiselle, Cindylle, kalliin korun ja saapui oven taakse pyytämään anteeksi. Mieshahmo kertoi naiselle, miten pahoillaan oli ja miten kallis koru, jonka tämä oli naiselle ostanut, oli. Mies ei kuitenkaan onnistu ostamaan anteeksipyyntöä ja nainen käyttääkin tapauksessa ilmaisuja kuten, ”tunnen itseni halvaksi” ja ”en ole ostettavissa”. Vasta kun mies tajuaa tunnustaa rakkautensa saa hän anteeksi. Naisen entinen mies, Ossi, tulee kuitenkin tilanteeseen ja ajaa toisen miehen pois. Myöhemmin Joonatan yrittää tarjoutua ostamaan Cindyn Ossilta. Ossi ei suostu tähän, joten ainoa keino, jonka Joonatan näennäisesti sarjan otoksessa keksii, epäonnistuu, joten tämä luovuttaa. Mie-

lestäni tässä kohtauksessa toistuu Jokisen (2000) mainitsema miehen toiminnallisuus ja rationaalisuus. Mies keksii ratkaisun ja toimii. Toimita on myös rationaalista, joskaan ei mielestäni älykästä. Samalla korostetaan eroa naissukupuoleen verrattuna. Naissukupuoleen perinteisesti liitetty (ks. Jokinen 2003) tunteellisuus on ominaisuus, joka ei ensin kuulu lainkaan mieshahmon ajatusmaailmaan. Vasta ponnisteluiden ja miehisten toiminnan ja rationaalisuuden jälkeen miehestä löytyy se feminiinisenä pidetty ominaisuus eli tunteellisuus.

Edellä olevan esimerkin jatkoksi toistui Salatuissa elämissä otoksen aikana nuorten miesten kohdalla mielenkiintoinen ilmiö ongelman ratkaisemiseksi. Tai oikeammin tässä tapauksessa voisi käyttää termiä ongelman ratkaisematta jättämiseksi. Nuorempi noin 20 – 30 -vuotias mies on sarjassa impulsiivinen, eikä näytä osaavan käsitellä omia parisuhdeongelmiaan juurikaan. Eräs sarjan hahmoista pyytää tyttöystäväänsä muuttamaan yhteen, josta tämä kieltäytyy. Tämän seurauksena mies suuttuu ja päättelee, että suhde on ohi ja etsii itselleen välittömästi uuden kumppanin. Toinen sarjan miehistä yrittää ensin hetken aikaa ratkaista parisuhteen ongelmaa, mutta luovuttaa varsin nopeasti ja päättää antaa asian olla. Tämäkään henkilö ei halua keskustella asiasta, vaan päätyy huutamaan ja ajamaan naisen pois. Kolmas sarjan miehistä on sitä mieltä, että vaimon on automaattisesti oltava miehen puolella, vaikka mies sanoisi mitä. Kun näin ei käy seuraa riita, jossa ei suinkaan yritetä ratkaista konfliktia, vaan lähinnä huudetaan ja päädytään jälleen ajamaan nainen pois luotaan. Mies jää sarjassa siis helposti murjottamaan tai kääntyy ja lähtee tilanteesta, sen sijaan että selvittäisi tilanteen.

Otoksessa ei esiintynyt tapausta, jossa nainen olisi joutunut selvittämään asioita samalla tavalla kuin mies, vaikka eräässä kohtauksessa myös nainen lähtee pois huutavan miehen luota. Nainen on kuitenkin esitetty sovittelavampana hahmona, sillä edellä mainittujenkin riitojen aikana nainen on yrittänyt kerran selvittää tilanteen paikanpäällä ja kahdesti tilanteen jälkeen. Miehen kohdalla ratkaisumalli on ollut lähinnä impulsiivinen teko, jossa joko vaihdetaan toiseen naiseen, tai kuten aiemmin kerroin, yritetään ostaa nainen.

Vanhempien miesten kohdalla parisuhteen ongelmien käsittelyssä näyttäisi otoksessa toistuvan sama teema kuin edellä mainittujen nuorempien miesten kohdalla. Eräs sarjan vanhemmista hahmoista saa tietää sairastavansa syöpää, ja päättää impulsiivisesti jättää vaimonsa alttarille ja saattaa tämä yhteen toisen miehen kanssa, jotta naisen ei tarvitsisi kärsiä kuolevan miehen rinnalla. Aja-tuksissa ei käy se, että nainen saattaisi haluta ratkoa mahdolliset ongelmat. Toinen sarjan vanhoista miehistä ei myöskään kykene antamaan anteeksi vaimolleen ja järjestää kaikessa rauhassa vaimonsa selän takana asiat siten, että vaimo saa jäädä asumaan asuntoon, eikä mistään omaisuudesta tarvitse kiistellä, mutta mies itse lähtee, eikä aio katsoa taakseen. Jälkimmäiseen kuvattuun tapahtumaan saattoi vaikuttaa se, että sarjassa hahmoa näytellyt näyttelijä halusi poistua sarjasta, joten hahmon ongelman käsittelyyn ei jäänyt mahdollisuutta. Silti kyseessä oli sarjalle melko uskollinen tapa käsitellä asioita miehen näkökulmasta.

6.3.3 Henkilöt ja toiminta ystävyys-suhteissa

Tässä alaluvussa käsittelemme sarjan henkilöiden välisiä ystävyys-suhteita. Sarjassa oli otos hetkellä neljänlaisia ystävyys-suhteita, miehen ja naisen, kahden naisen tai kahden miehen välisiä läheisiä ystävyys-suhteita, sekä useamman henkilön välisiä ystävyys-suhteita, jotka olivat paikoin läheiset, mutta joita ei välttämättä voinut kuvata niin läheisiksi. Lähtökohtaisesti suhteet olivat läheisemmät, mikäli ystävyys-suhte käsitti vain kaksi henkilöä. Otoksessa monen ikäisillä henkilöillä oli ystävyys-suhteita, eikä iällä ollut varsinaisesti merkitystä sen kanssa, oliko suhde ystävään läheinen vai ei. Ystävyys-suhteen läheisyyttä olen määrittänyt muun muassa sen avulla, minkälaisista asioista ystävät keskustelevat keskenään ja kuinka he suhtautuvat toiseen tämän nähdessään. Kuten aiemmin on tämäkin alaluku jaettu teemoihin lukemisen helpottamiseksi.

Leikkisät miehet ja lämpimät naiset

Sarjan otosvaiheessa alkutunnuksessa esiteltiin kaksi ystäväporukkaa, joissa molemmissa oli sekä miehiä, että naisia. ensimmäisessä kaveriporukassa oli kaksi miestä (Jiri ja Joonatan), sekä yksi nainen (Heidi). Toinen miehistä pelleilee ja esittelee taitojaan, kun taas toinen mies suhtautuu tähän laimeasti, eikä kannusta ystäväänsä. Nainen sen sijaan on innostunut miehen taidonnäytteestä ja taputtaa kiivaasti. Toisessa alkutunnuksen ystäväporukassa on kolme miestä (Tale, Janne ja Lari), sekä kaksi naista (Iida ja Matleena). Kuvassa miehet istuvat sohvalla ja katsovat televisiota, kun taas naiset seisovat sohvan takana. Kuvassa Tale ja Lari heittävät karkit kulhoista ilmaan ja Janne omasta kulhostaan eväät Talen naamaan, samalla kun naiset katsovat tilannetta huvittuneen paheksuen. Tunnelmasta voisi aistia, että kyseessä on urheiluottelu, jossa mieluisa tulos saa miehet innostumaan ja heittämään eväät ilmaan. Miesten leikkisämpi ote näkyy tunnuksessa selkeästi verrattuna naisten hillitympään olemukseen. Tässä kohtauksessa toistuu poikien tai miesten toiminnallisuus ja aktiivisuus, sekä kilpailullisuus (ks. Jokinen 2003, 7). Kuvan naiset ovat pidättyväisempiä ja jäävät taka-alalle. Kuten Jokinen (2003, 7) mainitsee, mahtuu suurin osa ihmisistä näiden puhtaan maskuliinisuuden ja feminiinisyyden ääripäiden väliin. Näin on myös Salatuissa elämissä, ja vaikka esimerkiksi yhteisöllisyys on Jokisen (2003) mukaan perinteisesti feminiininen ominaisuus, ovat sarjan miehet samalla myös hyvin yhteisöllisiä.

Kuva 4. Pojat riehaantuvat

Otoksen ensimmäisessä jaksossa eräs sarjan hahmoista jättää sarjan ja on tehnyt ystävilleen läksiäislahjaksi viestit, joissa kertoo jotain tärkeää kaikille. Viestit noudattelevat kahta linjaa. Miehillä tarkoitetuissa viesteissä korostetaan miehistä huumoria ja pelleilyä, sekä rentoa asennetta ja harrastuksia, kuten graffitimaalausta. Miehillä osoitetuissa lapussa korostetaan myös koheltamista ja ongelmia joita poikamainen koheltaminen saa aikaan. Eräs sarjan mieshahmoista on jossain vaiheessa varastanut rahaa dementoituneelta vanhukselta, joten myös tämä mainitaan viesteissä.

Naishahmolta naishahmolle osoitettu viesti korostaa sisäistä ja ulkoista kauneutta ja niistä nauttimista, sekä luottoa omaan itseensä. Poikkeuksen sukupuolijaossa tekee naishahmon viesti Eliakselle, joka on feminiininen hahmo, vaikka onkin sukupuoleltaan mies. Viestissä häntä kehoitetaan uskomaan unelmiin ja rohkaistaan sillä, että unelmat toteutuvat. Pääasiallisesti korostetaan kuitenkin miessukupuolen leikkisämpää ja vahinkoalttiimpaa toimintaa ja naishahmon tunteita. Kuten sukupuolen representaatioita Rumba-lehdessä tutkinut Keränen (2001, 99) mainitsee, vallitsee rock-maailmassa eräänlainen ”pojat ovat poikia”-asenne, joka näyttäisi pätevät myös Salatuissa elämissä. Pojat ovat leikkisiä ja

riehaantuvia, joiden ei oletetakaan käyttäytyvän rauhallisesti. Samalla tytöt tai naiset ovat rauhallisempia ja lämpimämpiä ystäviään kohtaan.

Naisten ja miesten väliset ystävyysuhteet

Kahden miehen välinen ystävyysuhte näyttäytyy Salatuissa elämissä osaltaan suurempana, kuin kahden naisen välinen suhte. Miehet antavat ystävilleen suoraa palautetta ja haukkuvatkin välillä suoraa esimerkiksi ”tyhmäksi” tai ”tyylijuttomaksi”. Lasse kuvaa Ismon uuden asunnon pintaratkaisua sanoen: *”on sulla pintojen suhteen parempi maku kuin hiusten.”* Lasse viittaa edellisessä lauseessa Ismon hankkimaan peruukkiin, joka on Lassen mielestä typerä. Miesten välisessä kanssakäymisessä saattaa siis myös näkyä hyväntahtoista kuittailua.

Keskenään miehet eivät myöskään esiinny niin lohduttavina ja myötätuntoisina kuin naiset. Esimerkkinä voisi toimia esimerkiksi Jannen kommentti, jossa hän epäilee Eliaksen poikaystävän muuttaneen ulkomaille, koska tämä ei vastaa puhelimeen. Samassa kohtauksessa lida on myötätuntoisempi ja lohduttaa Eliasta uskomalla Eliaksen poikaystävän ilmestyvän pian.

Sama toistuu kohtauksessa, jossa sarjan hahmo Tale luulee joutuvansa muuttamaan Ruotsiin. Naishahmo, lida, lohduttaa Talea ja uskoo tilanteen vielä kääntyvän niin, että Tale saa jäädä Suomeen. Miespuoliset hahmot yrittävät puolestaan nähdä Ruotsiin muuton positiivisena asiana.

Kahden naisen välinen tukevampi ystävyys näkyy esimerkiksi Cindyn ja Katariinan välisessä kohtauksessa, jossa Katariina kiittää Cindyä tämän neuvoista miesasioissa. Samalla Katariina lohduttaa Cindyä, jonka sisko on muuttamassa Afrikkaan. Naiset vaihtavat sarjassa keskenään, sekä miestä lohduttaessaan useammin myötätuntoisia eleitä, katseita ja sanoja, kuin miehet.

Kuva 5. Naiset keskustelevat parisuhteesta

Kolme jälleennäkemistä

Otoksen aikana sarjassa oli episodi, jossa osa henkilöistä jäi loukkuun Siperiaan (ks. liite). Henkilöiden palatessa nähdään kolme hyvän ystävän ja selviytyneen välistä jälleennäkemistä, jotka mielestäni kuvastavat hyvin miesten ja naisten välisiä eroavaisuuksia ystävyssuhteissa. Miesten välistä jälleennäkemistä edustaa Sepon ja Ismon, vanhojen ystävysten, jälleennäkeminen. Naisten välistä ystävyyttä voidaan puolestaan tarkastella vanhempien naisten (Isabella ja Liisa), sekä nuorempien naisten (Peppi ja Heidi) jälleennäkemisen avulla. Lopuksi olen pyrkinyt pohtimaan, mikä on kyseisessä ystävyssuhteessa se tärkein asia.

Seppo ja Ismo ovat olleet ystäviä sarjan alusta lähtien. Kumpikin hahmo kuuluu sarjan alkuperäisryhmään ja ystävyys on välittynyt katsojalle koko sarjan ajan. Välillä Seppo ja Ismo ovat riidelleet, ja välit ovat olleet kireät, mutta aina ystävykset ovat sopineet. Ismon ensimmäiset sanat: ”*Seppo perhana, mukava näh-*

dä sua”, kuvastavat hyvin vanhaa ystävyyttä. Kohtaaminen miesten välillä on tunteikas. Molemmat puhuvat siitä, miten ei olisi päässyt elämässä niin pitkälle ilman toista. Molemmat ovatkin sarjan aikana tukeneet toisiaan hädän hetkellä. Ismo ja Seppo sopivat siitä, että menevät saunaan myöhemmin illalla ja juttelevat kunnolla. Halauksia ei vaihdeta, vaan miehet taputtavat toisiaan olalle. Seppo on tässä vaiheessa päättänyt lähteä sarjasta ja tämä jättää viimeiset hyvästit Ismolle, ei suinkaan saunassa, vaan kirjeellä. Kirjeessä Seppo kuvaa Ismoa tosiystävänä ja käy läpi molempien elämän vaiheita. Tärkeys tässä ystävyys-suhteessa on lojaalius ja niin sanottu *'there for me'*-olemus.

Isabella ja Liisa ovat hyviä ystäviä, joita yhdistää muun muassa yhteinen aika vankilassa ja kieroilu, mutta myös aito välittäminen ja yhteiset intressit. Kun nämä hahmot kohtaavat pitkästä aikaa he halaavat lämpimästi ja vaihtavat myötätuntoiset katseet. Isabella on allapäin ja toisin kuin Ismo aiemmin, Liisa huomaa tämän heti ja tarjoaa välittömästi ystävän tukea ja myötätuntoa, sekä tarjoutuu kuuntelemaan Isabellän murheita. Isabella ja Liisa lähtevät yhdessä viinilasilliselle. Tärkeää tässä ystävyys-suhteessa näyttäisi olevan symbolinen tukeminen ja toisen kuuntelu.

Peppi ja Heidi edustavat hieman nuorempia naisia, kuin Isabella ja Liisa. Heidi saapuu Pepin luo ja tuo mukanaan nallen ja suklaata. Ei ole viiniä, eikä sauna, vaan suklaata ja kahden naisen välistä keskustelua. Heidi ja Peppi eivät keskustele vakavista asioista, kuten kuolemanvaarasta jossa Peppi on ollut, tai väkivallasta, jota tämä on kohdannut. Lähinnä he keskustelevat siitä, mitä on tapahtunut sillä välin, kun Peppi on ollut poissa. Näillä naisilla on laajempi tuttavapiiri, joten kaikkien kuulumiset käydään läpi Heidin toimesta. Naiset eivät halua, mikä johtuu luultavimmin siitä, että Pepillä on vastasyntynyt vauva käsissään. Peppi ja Heidi toistelevat sitä, miten tärkeitä ovat toisilleen. Tässä ystävyys-suhteessa tärkeys on sanottu tunteellisesti ääneen ja sitä toistellaan useasti.

Otoksessa käy ilmi se, että sekä miesten että naisten väliset ystävyyssuhteet, sekä miesten ja naisten väliset ystävyyssuhteet saattoivat olla läheisiä ja lämpimiä. Sukupuolien välistä eroa ei näkynyt sen välillä, olivatko tietyt ystävyyssuhteet läheisempiä kuin toiset. Sukupuolien erot korostuivat lähinnä henkilöiden toiminnassa ystävyyssuhteissa. Kuten jo mainittua naiset saattoivat korostaa enemmän toisen tärkeyttä ja he olivat ehkä herkempiä toistensa murheille. Miehet taas yrittivät kannustaa ystävää ja olla tämän tukena, mutta harvemmin sanoivat sitä ääneen. Naisten neuvot toisilleen olivat suoria ja kannustavia, kun taas miesten neuvot toisilleen saatettiin naamioda ystävällisen kuittailun taa. Miesten väliset neuvot eivät myöskään aina olleet tyyliltään kovin kannustavia, vaan pikemminkin ratkaisuhakuisia.

Miesten ja naisten välisiissä ystävyyssuhteissa molemmat sukupuolet saattoivat olla tunteikkaita ja yhteisöllisiä. Nixon (1997) puhuessaan uuden miehen – mallista toteaa, että mies voi olla muutakin kuin mitä perinteisesti on ajateltu. Samoin Jokinen (2003) on sitä mieltä, että maskuliinisuudessa on osa naista. Tämän tyyppinen malli näyttäisi toteutuvan Salattujen elämien miesten välisten ystävyyssuhteiden kohdalla. Naiset sitä vastoin toteuttavat enemmän feminiinisyiden perinteisenä pidettyjä piirteitä kuten lämpöä, myötätuntoa ja tunteellisuutta. (ks. Jokinen 2003, 7; Lehtonen 1995, 26.)

6.3.4 Henkilöt ja toiminta vihollissuhteissa

Tässä alaluvussa tarkastelen Salattujen elämien hahmojen toimintaa vihollissuhteissa. Vihollissuhde on paikoin terminä hieman kankea, eivätkä kaikki tässä alaluvussa käsitellyt henkilöt välttämättä edusta toistensa vihollisia sanan varsinaisessa merkityksessä. Lähinnä tarkoitan sanalla kahden henkilön välistä suhdetta silloin, kun he eivät syystä tai toisesta pidä toisistaan kyseisellä hetkellä. Vihollissuhde saattoi sarjassa olla pitkä, tai ohimenevä.

Sarjassa esiintyi otoshetkellä useampia vihollissuhteita. Suurinta vihaa ja vihollisuutta koettiin otoksen alussa, kun osa hahmoista oli Siperiassa ja heidät sin-

ne järjestänyt mies, Heiskanen (ks. liite), saapuu paikalle. Siperiassa tunteet kuumenevat muutoinkin esimerkiksi Isabellan, Sergein ja Helenan välillä. Toisen suurempi otoksen aikana toistuvat vihollissuhde ja vihan aihe on Oliverin adoptio ja sen ympärillä pyörivät henkilöt, jotka edustavat kahta puolta. Selkeyden vuoksi käyn nämä molemmat episodit läpi erikseen ja tarkastelen miesten ja naisten välisiä eroja ja yhtäläisyyksiä kummassakin tapahtumasarjassa.

Case Siperia

Siperian tilanteessa Isabella syyttää Helenaa koko tapahtumasta ja suhtautuu tähän kylmästi. Helena kokee itsekkin syyllisyyttä ja käyttäytyy alistuvasti, kun Isabella höykyttää tätä. Isabella on vihassaan suorasanaainen ja haukkuu Helenaa suoraan. Isabella osaa olla myös hyinen ja tämän katseet ja eleet kuvaavat hyvin vihan tunteita. Helenan poika Sergei puolustaa äitiään ja ryhtyy myös haukkumaan Isabellaa. Sergein tyyli on suurempi ja hän lähinnä huutaa Isabelalle. Tämä riita edustaa vain pientä ja ohimenevää vihollissuhdetta.

Todellinen vihollissuhde saadaan, kun Heiskanen saapuu mökille. Hänellä on kaunoja ja hän on vihassaan armoton ja kylmä. Helenan ja Heiskasen kohtaaminen on hyinen ja molemmat halveksivat toisiaan. Heiskanen edustaa sarjassa armotonta ja vihassaan ehdotonta hahmoa. Heiskasta kohtaan muiden hahmojen on mahdollista myös olla kylmiä, joten miesten naisten välisiä eroja on helppo tutkia. Siinä missä miehet (Sergei, Sebastian ja Heiskanen) ovat toisilleen järkähtämättömiä vihollisia, jotka eivät suo toisilleen mitään myötätuntoa, yrittävät naishahmot vedota Heiskasen tunteisiin ja tarjoavat jopa anteeksiantoa vapautumista vastaan.

Jokinen (2000, 13) nimeää väkivallaksi kaiken fyysisen uhkailun, tönimisen, lyömisen, potkimisen, sekä vangitsemisen, pelottelun ja väkivallan uhkan ja muun henkisen väkivallan. Jokisen (2000) mukaan väkivalta on liitetty ensisijaisesti maskuliinisuuteen. Muun muassa Keskinen (2010) toteaa kuitenkin, että myös naiset voivat olla väkivaltaisista ja uhkailla sillä. Salatuissa elämissä mies näyttäytyy huomattavasti väkivaltaisempana, kuin nainen. Nainen saattaa uh-

kailla ja huutaa, mutta otoksessa fyysistä väkivaltaa teki vain mieshahmo. Eräässä kohtauksessa naishahmo poimii kepin, jolla oletettavasti aikoo lyödä mieshahmoa, mutta epäonnistuu aikeissaan. Otoksessa Siperiassa naiset yrittävät kuitenkin pääsääntöisesti enemmän vedota tunteisiin, kun taas miehet ovat ehdottomia, jyrkkiä ja väkivaltaisempia.

Sivujuonteena voidaan tarkastella myös Talen, nuoren miehen, suhtautumista Helenaan, kun tälle selviää että Helena on ajanut Sepon pois. Tale on vihasaan ehdoton, eikä hyväksy selityksiä. Hän ei myöskään suostu keskustelemaan, vaan ajaa Helenan kodistaan. Tale ei suostu juttelemaan Helenan kanssa, vaan riitelee äänettömästi ja hyisesti.

Miesten keskuudessa oli havaittavissa uhkailua ja toisten haastamista silloin, kun oltiin tekemisissä vihollisen kanssa. Naisten kohdalla oli havaittavissa enemmän anelua, sekä tunteisiin vetoamista. Eräässä kohtauksessa nähdään naishahmon provosoivaa käytöstä vihollista kohtaan, joka ei toistunut muutoin otoksen aikana. Miehet sen sijaan provosoivat toisiaan useammin.

Adoptio

Eräältä sarjan lapsesta käydään huoltajuuskiistaa, jolloin kaksi perhettä ottaa yhteen. Toisella puolella Cindy ja Ossi ja toisella puolella Sebastian ja Isabella.

Miesten välinen vihanpito on pääosin uhkailua ja toisen haukkumista ja mustamaalaamista. Sebastian on lähdössä sairastuoltaan opettamaan Ossille tapoja, kun kuulee tämän aikeista adoptoida lapsi. Isabella toimii järjen äänenä ja rauhoittaa miestänsä. Sergei on myös erittäin hyökkäävä Ossia kohtaan, koska puolustaa veljeään. Sergei heittää Ossin ulos asunnosta ja haastaa muutoinkin riitaa. Ossi on valmis menemään äärimmäisyyksiin raivatessaan vihollisiaan pois edestä. Ossi onkin valmis tappamaan Sebastianin, jotta saisi oman lapsen. Tilanne ratkeaa, kun Cindy palauttaa lapsen Isabellalle, lapsen pyynnöstä.

Naiset ovat toisiaan kohtaan kylmiä, kun kohtaavat toisensa rapussa. Isabella suhtautuu Ossiin hyökkäävästi kerran, mutta tyyli on enemmän virkavallalla uhkailua ja toisen mustamaalaamista ja haukkumista.

Ossi suhtautuu myös Joonataniin, kilpakosijaansa, uhkaavasti ja pyrkii haukkumaan tätä useaan otteeseen.

Otoksen aikana esiintyi siis muutamia vihollissuhteita. Yhteenvetona voisi todeta, että naisten välinen viha on hiljaisempaa ja kylmää. Toista voidaan haukkua tai mustamaalata, mutta milloinkaan otoksen aikana ei uhkailtu väkivallalla suoraan. Naiset edustivat riitatilanteissa yllättäen myös järjen ääntä ja rauhoittelivat miehiä, jotka toimivat impulsiivisesti ja olivat valmiita repimään toisensa kappaleiksi. Naiset toimivat myös paikoin sovittelijoina, siinä missä mieshahmojen kohdalla sovittelun halu oli pienempää. Otoksen pohjalta riitatilanteissa voitiin miehet nähdä enemmän tunteellisina ja naiset järkevinä.

6.4 Muu toiminta

6.4.1 Henkilön toiminta ongelmatilanteessa

Tässä alaluvussa pyrin käsittelemään Salattujen elämien toimintaa ongelmatilanteissa. Edellisen luvun lopussa käsitelin henkilöiden toimintaa vihollissuhteissa, vaikka vihollissuhdekin voidaan nähdä ongelmana, olen jättänyt sen tilanteena pois tässä osiossa. Alaluvussa sivuan kuitenkin myös hieman edellisiä vihollissuhteita.

Hätäinen mies

Käyn ensin läpi Salattujen elämien miespuolisten hahmojen toimintaa ongelman kohdatessa. Salatuissa elämissä mies toimii usein kahdella vaihtoehtoisella tavalla. Ensinnä mies nähdään toimivan hätäisesti ja lannistuvan myös nopeasti, mikäli tulos ei ole tyydyttävä. Esimerkkinä jo aikaisemmin mainitut parisuhdeon-

gelmat, joiden parissa sarjan nuoret miehet kamppailevat. Ongelman ilmaannuttua siihen pyritään löytämään ratkaisu välittömästi, jonka jälkeen luovutetaan kuten Joonatan tai vaihdetaan toiseen, kuten Jiri teki. Toinen esimerkki voisi olla Ossin tilanne, jossa tämä ei näe onnellisuuteen muuta mahdollisuutta, kuin perheen. Ossi on valmis taistelemaan perheen eteen, mutta on muutoin synkkä ja masentuu helposti, mikäli tilanne ei mene hänen suunnitelmiensa mukaan. Myös sarjan nuorimpia miehiä edustavat Tale ja Elias käsittelevät ongelmatilannetta hyvin hätäisesti. Tale on masentunut, koska joutuu muuttamaan pois, eikä hän näe mahdollisuutta muuhun. Hän ei myöskään ole valmis miettimään vaihtoehtoisia ratkaisuja, vaan on lamaantunut. Elias puolestaan on valmis luovuttamaan oman rakkautensa suhteen ja on masentunut, koska ei ole kuullut rakkaastaan pitkään aikaan. Sarjan vanhemmista miehistä Ismo on masentunut, koska kaljuuntuu. Ismo päättää istua pipo päässään sisällä ja ulkona, jotta ongelma ei paljastu. Ismo vertaa omaa tilaansa sotaan ja vaikuttaa hyvin masentuneelta.

Toiminnan mies

Toisaalta mies nähdään Salatuissa elämissä toiminnan miehenä. Esimerkiksi Siperiassa eräs sarjan mieshahmoista kyllästyy riitelyyn ja pitää koskettavan puheen siitä, miten synkistelyn on loputtava ja kuinka hän aikoo huomenna tarpoa niin pitkälle, että saadaan apua. Mies ottaa tässä tapauksessa ohjat käsiinsä ja saa tilanteen rauhoittumaan. Mies voi ottaa ohjat käsiinsä myös arkisissa asioissa kuten esimerkissä, jossa Lasse päättää piristää Ismoa ja tarjoutuu leikkaamaan tämän harvenevat hiukset kokonaan pois.

Tosipaikan tullen mies on valmis puolustamaan ja uhrautumaan perheensä vuoksi, kuten Sebastian, joka syöksyi luodin eteen ja on henkitoreissaankin huolissaan perheestä. Toinen esimerkki nopeasta toiminnasta on kun Seppo lopulta ampuu perhettään uhanneen Heiskasen. Seppo kuvaa tilannetta siten, että teki mitä täytyi tehdä.

Tietyissä tilanteissa miehen toiminnallisuus voidaan nähdä jossain määrin tuhoisana. Hyvänä esimerkkinä tästä voisi olla Janne pyrkii käsittelemään ongelmatilannetta järjestämällä suuret läksiäisjuhlat, jossa alkoholilla on suuri rooli. Toisena esimerkkinä voisi olla Seppo, joka kuvaa aikaisempaa tilannettaan, jossa hän ajautui alkoholismin kierteeseen, koska näki sen olevan paras tapa käsitellä asiaa. Lopulta Seppo päätyi yrittämään itsemurhaa. Useampikin otoksen mieshahmoista on valmis tappamaan toisen selviytyäkseen ongelmatilanteesta, olipa kyse sitten adoptiosta tai uhkaavasta vaarasta. Joissain tilanteissa nainen pyrkii rauhoittamaan miehen ehkä typerää toimintaa ja käyttäytyy joissain tilanteissa miestä järkevämmin.

Tietynlaista toimintaa edustaa myös Larin (ks. liite) isä, joka on huolestunut poikansa homoseksuaalisuudesta. Isä ei lannistu, saati hyväksy poikansa homoutta, vaan pyrkii toiminnalla parantamaan poikansa. Isän mukana Lari muuttaa toiseen asuntoon, hankkii uuden työn ja osallistuu isän määräämänä homojen eheytyisleirille.

Toiminnallisuus ja johtajuus, samoin kuin suoriutuminen, todistelu ja kovuus ovat maskuliinisuuteen liitettyjä ominaisuuksia (ks. Jokinen 2003; Sutinen 2012). Näistä ominaisuuksista toiminnallisuus näkyy Salatuissa elämissä erittäin usein ja toiminnan mies onkin sarjan tosimies (ks. Badinter 1993). Lisäksi kovuus ja todistelu näkyvät esimerkiksi selviytymiskeinona kriisissä, tai Larin isän arvostamina ominaisuuksina. Larin isä näkee miehen myös automaattisesti heterona. Johtajuus näkyy niin ikään kriisitilanteissa, jossa mies joutuu lopulta ottamaan johtajan roolin. Sarpavaara (2004, 90) esittää miehisen huolenpidon olevan voimankäyttöä, jolla suojellaan perhettä. Tämä voimankäyttö näkyy muun muassa siinä, että mies on valmis ääritilanteissa tappamaan vihollisensa, jotta perhe selviää. Otoksessa myös nainen oli ollut valmis yhdessä kohtauksessa käyttämään väkivaltaa perhettään suojatakseen, mutta epäonnistuu siinä, jolloin miehen on tartuttava toimeen ja tapettava vihollinen.

Miehen hätäisyys ja lyhytjänteisyys on ominaisuus, jota ei perinteisesti ollut liitetty mieshahmoihin kovin voimakkaasti. Tämä oli kuitenkin erittäin näkyvä ominaisuus Salattujen elämien mieshahmoilla.

Epätoivoinen vai järkevä nainen?

Salatuissa elämissä naishahmot vaipuivat välillä ongelmatilanteissa epätoivoon, varsinkin silloin jos tilanne oli uhkaava. Tämä antoi mies hahmoille mahdollisuuden esiintyä suojelevassa roolissa. Pitkälti naishahmot toimivat kuitenkin urheasti ja järkevästi ongelmatilanteissa ja pystyivät pohtimaan asioita useamalta kannalta. Naisia ei niinkään siis leimannut miehinen mustavalkoisuus, vaan asioita pyrittiin punnitsemaan. Hyvänä esimerkkinä tästä voisi olla Pepin toiminta Siperiassa, jossa hän kieltää miestänsä uhoamasta ja käskee tätä tyytyä kohtalonsa, jotta vastasyntynyt lapsi selviäisi. Toinen esimerkki on Cindy, joka tunteidensäkin vallassa pystyy kuuntelemaan lapsen toiveita ja palauttaa lapsen tämän oikeille vanhemmille. Eräs naishahmo joutui myös rauhoittelemaan miestänsä, jotta tämä malttaisi pysyä sairaalassa.

Joissain tilanteissa naishahmojen nähtiin turvautuvan mieshahmoihin, kuten silloin, kun Katariina pyysi Kallea puolustamaan tätä työpaikkakiusaamisjutussa, tai silloin kun Liisa pelästyy pihalla rottaa ja pyytää Lassea hävittämään rotan, samalla kun itse pysyttelee kaukana. Edellä mainituissa tilanteissa mies voitiin nähdä olevan paremmassa asemassa ongelman ratkaisemisessa, ottaen huomioon että Kalle oli ylläkäri ja tuholaistorjunta taas nähtiin yleisesti enemmän miesten ”työnä.”

Lehtonen (1995, 26) kuvaa naisiin liitettyinä ominaisuuksina rajallisuutta, emotionaalisuutta, passiivisuutta ja kaoottisuutta. Jokinen (2003, 7) lisää listaan vielä yhteisöllisyyden ja empaattisuuden. Vaikka paikoin Salattujen elämien nainen piiloutuu miehen taakse tai vaipuu epätoivoon, on tämä kuitenkin ensisijaisesti se järjen ääni, joka korvaa oman fyysisen ”heikkoutensa” järjellä ja (tunne)älyllä. Nainen joutui otoksessa kohentelemaan miehensä käytöstä ja hillitsemään tätä, jotta tämä ei hätäisyydessään tai todistelun ja kovuuden halustaan olisi mennyt tekemään mitään tyhmää.

Alkoholi ongelmatilanteissa

Kuten jo aiemmin mainitsin, pyrki Seppo ratkomaan omaa ongelmaansa alkoholilla. Samaan tapaan sarjan mieshahmot kuten Janne, Tale ja Roni pyrkivät lääkittämään suruaan ja ongelmia alkoholin avulla. Salatuissa elämissä alkoholin ei kuitenkaan nähty olevan vain miesten ratkaisumallina, vaan myös naiset saattoivat hätätapauksessa turvautua pulloon. Siperiassa Helena juo ahdistukseensa löytämänsä viinapullon, jonka jälkeen häntä kuvataan juoppolalliksi. Kotona Heidi taas pyrkii ratkomaan miesongelmiaan runsaalla määrällä alkoholia. Helenalle alkoholi aiheuttaa lähinnä pahaa oloa, kun taas Heidi näkee alkoholin avulla rehellisyyden ratkaisumallina ongelmaansa ja aikoo paljastaa salaisuuden Katariinalle.

6.4.2 Sukupuolirooleja

Analyysin viimeisessä alaluvussa käsitelen niitä sukupuolirooleja, joita Salatuissa elämissä otoksen aikana esiintyi. Paljon aihetta miesten ja naisten eroista ja yhtäläisyyksistä on jo käsitelty, joten tässä osiossa otan huomioon erityisesti niitä asioita, joita en ole analyysin muissa vaiheissa sivunnut. Tässä osiossa esittelen myös hahmojen kommentteja sukupuolesta siltä osin, kun en niitä vielä ole käsitellyt.

Eräs otoksen varhaisessa vaiheessa esiintyneistä keskusteluista kuvasi hyvin sarjan ajatusta miehistä parisuhteessa otoksessa eräs mieshahmo saa isällisiä neuvoja vanhemmalta miespuoliselta hahmolta. Naisten suuttumista nämä miehet kuvaavat jääkautena ja alkuoletuksena on että naisessa mättää jokin, kun tämä käyttäytyy oudosti. Keskustelussa käy kuitenkin ilmi, ettei ole yllättävää että se on nimenomaan mies, joka on suhteessa tehnyt virheen. vanhempi mies kommentoi miehisyyttä siten, että mies ei ole nössö, ja että mies menee ja ottaa naisensa. Toisin sanoen mies ei ruikuta, vaan ottaa tilanteen haltuun. Tämän tyyppinen miehisyysspuhe ja tilanteen ottaminen haltuun toistuu erään sarjan

kolmiodraaman ympärillä useasti. Tässä kohtaa näkyy Badinterin (1993) mainitsema ”ole mies” –käskyn täyttäminen.

Naisten ja miesten erot ja yhtäläisyydet

Otoksessa muutama asia toistuu selvästi miesten tai naisten asiana. Eräs tärkeimpiä eroja on urheilu ja jääkiekko, jotka nähdään selkeästi maskuliinisina asioina. Alkutunnuksessa miehet katsovat mahdollisesti kiihkeää urheiluottelua. Myöhemmin Tale kommentoi, miten jääkiekko oli aina hänen ja isoisän, Sepon, välinen juttu. Sarjassa myös miehet harrastavat jääkiekkoa.

Vastapainoksi jääkiekolle ja urheilulle nähdään ostosten tekeminen puolestaan hyvin feminiinisenä. Hyvänä esimerkkinä voisi nähdä kohtauksen, jossa lida, Elias ja Janne ovat kaupungilla. Elias, joka on sukupuoleltaan mies, mutta Salatuissa elämissä enemmän feminiininen hahmo, sekä lida pitävät vaateostosten tekemisestä, kun taas Janne haluaisi mieluummin syömään. Toisessa kohtauksessa lida kysyy toiselta naishahmolta, kenen kanssa tämä nyt shoppailee, kun toinen naishahmoista poistuu sarjasta. Janne kommentoi jälleen, että voi kyllä lähteä ostoksille, kunhan mennään ostamaan bikinejä.

Tekniikka nähdään ainakin osaltaan miesten juttuna. Esimerkiksi Jiri opastaa hyvin isälliseen ja neuvovaan sävyyn Katariinaa älypuhelimien käytössä, joka ei puolestaan omien sanojensa mukaan voi ymmärtää, miten laite toimii. Aikaisemmin Katariina on kysynyt neuvoa samaisen puhelimen käytössä myös toiselta mieshahmolta. Kyseessä voi olla kuitenkin myös ikäkysymys, sillä Katariina on selvästi vanhempi, kuin Jiri tai Elias, jolta tämä kysyy apua.

Kuten jo mainittua alkoholin käyttöä esiintyi sekä sarjan miehillä, että naisilla. Eroa tehdään kuitenkin hieman juoman laadun suhteen. Salatuissa elämissä feminiinisempinä juomina nähdään siideri, jota sarjassa feminiinisemmät hahmot juovat. Olut nähdään puolestaan maskuliinisena, eikä yksikään sarjan naisista juo otoksen aikana olutta. Viini voidaan nähdä osaltaan vanhempien hahmojen juomana. Otoksessa viiniä juovat vain naiset, mutta se ei kuitenkaan

mielestäni profiloidu niin feminiinisenä juomana, kuin siideri. Väkevää viinaa juodaan otoksen aikana kerran, jolloin sekä miehet että naiset juovat lämmikkeeksi tilkan. Yllättäen vain eräs vanhempi nainen äityy juomaan itsensä voimakkaaseen humalatilaan tällä väkevällä viinalla.

Mielestäni huomionarvoisia seikkoja ovat ruuanlaitto ja kotityöt, jotka Salatuissa elämissä nähdään pitkälti naisten töinä. Useammassa otoksessa nainen siivoaa, laittaa kotia, tai laittaa ruokaa. Mikäli joku sarjan miehistä tekee ruokaa, on se automaattisesti huomionarvoinen asia. Esimerkiksi Lassen hirvipaistin valmistus ja nauttiminen on tapahtuma, jota koko perhe saapuu ihastelemaan ja syömään. Samoin Jirin valmistama ateria saa Katariinan automaattisesti komentoimaan, miten seksikästä miehen laittama ruoka on.

7 Johtopäätökset ja pohdinta

7.1 Johtopäätökset

Analyysin alussa käsittelin Salattujen elämien perheen muotoja ja perheenjäsenten sijoittumista eri ammatteihin. Salatuissa elämissä perheen muoto vaihteli yksinhuoltajasta, ydinperheisiin ja uusioperheisiin, eikä sarja arvottanut perheen muotoja keskenään. Kuten Forsberg (2005) sanoo, on avioliiton käsitys muuttunut paljon suomalaisessa yhteiskunnassa, eikä avioliittoa nähdä enää ainoana vaihtoehtona. Sama päti myös Salattuihin elämiin, joten sarja noudatteli pitkälti suomalaista perhe-elämän mallia. Eräänä nykypäivän perhemuotona voidaan nähdä myös LAT-suhde tai –perhe (ks. Trost ym. 2005), joka oli edustettuna hyvin erityisesti Salattujen elämien nuoremman ikäpolven hahmojen keskuudessa.

Eri sukupuolet olivat myös sijoittuneet eri ammatteihin ja molemmilla sukupuolilla oli mahdollisuus palkkatöihin. Forsbergin (2005) kuvaamaa tilannetta siitä, että miehet toimisivat johtotehtävissä naisia useammin, ei näkynyt, sillä Salatuissa elämissä myös nainen saattoi olla johtavassa asemassa. Tosin lääkärin ammatissa toimiva mies voitti naislääkärin kilpailussa ylilääkärin paikasta. Korvajärven (2010) mukaan miehet työskentelivät enemmän (tieto)teknisillä aloilla ja naiset hoiva-alalla tai opetustöissä. Tämän tyypisestä ammatillisesta segregatiosta oli viitteitä. Esimerkiksi mobiilipelifirmassa oli vain miespuolisia työntekijöitä. Miehet myös tekivät naisia enemmän ruumiillista työtä, kuten toimivat talonmiehenä tai varastoalalla. Naisten työt jakautuivat muun muassa kosmetiikka-alalle ja majatalon emännöimiseen. Palkkaeroista ei voida otoksen perusteella sanoa mitään.

Seuraavana kiinnitin huomiota sarjan hahmojen ruumiiden huoltoon ja ylläpitoon. Sarpavaara (2004) puhui dionyysisestä, nautintoon taipuvaisesta ruumiin kuvasta ja apollonisesta, askeettisuuteen ja kurinalaisuuteen pyrkivästä ruumiillisuudesta, jossa vastakkain olivat siis hedonismi ja kontrolli. Tässä kohtaa Sa-

latuissa elämissä ikä näytteli suurta roolia ja siinä missä vanhemman ikäpolven edustajilla ruumiin ylläpito oli ulkoisista konnotaatioista päätellen enemmän dionyysistä, voitiin nuorempien ikäpolvien kohdalla puhua enemmän apollonisesta ruumiin huollosta. Ulkoisten konnotaatioiden lisäksi tarkastelin myös hahmojen käytöstä ja tapoja huoltaa tuumistaan. Molempien sukupuolten edustajien kohdalla näkyi apollonisia ruumiin huollon piirteitä, kuten lenkkeilyä, kuntosalilla käymistä ja terveellisesti syömistä. Miehillä tätä esiintyi enemmän kuin naisilla, vaikka ulkoisesti oltiin yhtä hyvässä kunnossa. Molempien sukupuolten kohdalla näkyi myös dionyysisiä piirteitä, kuten hyvästä ruuasta tai alkoholista nauttimista, sekä itsensä hemmottelemista ja koristelemista. Naiset olivat kuitenkin enemmän edustettuina dionyysissä toiminnoissa. Sarpavaaran (2004) tai Junnon (2004) mainitsema jako herkuttelevaan hedonistiseen naiseen ja kurinalaiseen mieheen sai siis jonkin verran tukea myös Salattujen elämien kohdalla, mutta jako ei ollut yksiselitteinen.

Naiset olivat myös ulkoisesti huolitellumpia kuin miehet ja esimerkiksi uskottavuutta pyrittiin mieshahmojen kohdalla lisäämään huolimattomalla parransängellä, tai vaatetuksella, kuten vaikkapa rockmaailmassa (ks. Keränen 2011). Jokinen (2000) mainitsee miehenä esiintymisen taidon, joka näkyi myös Salattujen elämien kohdalla. Mies oli uskottava, kun hänellä oli parransänki, lihaksia, tatuointeja ym. Rinnalle nostaisin Salatuissa elämissä myös naisena esiintymisen taidon, joka näkyi ehdottoman siistinä meikkinä, hiuksina ja vaatetuksena, sekä niin ikään lihaksikkaana hyvin huollettuna kroppana (pois lukien vanhimman ikäryhmän edustajat).

Seuraavana tarkastelin henkilöiden kommentteja ulkonäöstä, sekä katseen kohteena olemista. Salatuissa elämissä nainen oli pääsääntöisesti katseen kohde ja mies katsoja. Naisia kommentoitiin positiivisessa mielessä ulkonäöllisesti huomattavasti enemmän kuin miehiä. Naisista käytettiin ilmauksia kuten ”upea mimmi”, ”seksikäs”, ”hottistohtori” ja ”kuuma”. Miehistä ei vastaavia kommentteja otoksen aikana esitetty. Mieshahmo saattoi kohtauksissa esiintyä kyllä vähissä vaatteissa, mutta hänen ulkonäköään ei kommentoitu. Vain kerran mies asettui vapaaehtoisesti katseen kohteeksi, mutta tapaus jäi naisen vastaavan

tempauksen varjoon, eikä sitä käsitelty juurikaan. Naisen vastaavaa puolialastomuutta käsiteltiin runsaasti. Se aiheutti kohun ja teki tämän hyvin haavoittuvaiseksi (ks. Seppänen 2002). Kuten Mulvey (2009) mainitsee, voidaan myös Salattujen elämien katseet jakaa karkeasti aktiiviseen maskuliiniseen ja passiiviseen feminiiniseen katseeseen. Myös viesti, jonka naiset antavat toisilleen sisältää ulkoisia kehuja, kuten ”kaunis”, tai ”upeat hiukset”. Tässä yhteydessä sarjaa voidaan verrata myös vaikkapa rockmaailmaan, jossa mies on normi (normaali, tavallinen tai vain olemassa) ja nainen se kaunis ”herkkupeppu” (ks. Keränen, 2011).

Ihmissuhteissa mies nähtiin Salatuissa elämissä perheen päänä, jonka johtajuus on saavutettu sukupuolen oletettujen ominaisuuksien ansiosta. (ks. Badinter 1993) Sutisen (2012) mainitsema johtajuusdiskurssi näkyi myös Salattujen elämien mieshahmojen kohdalla. Aivan selvä jako ei kuitenkaan ollut, ja myös nainen teki päätöksiä perheessä ja saattoi nousta johtajan asemaan. Nainen myös kritisoi miestä johtajana, joten miesten johtajuutta ei voitu sarjassa pitää kyseenalaistamattomana. Naisten kohdalla useammin toistui kuitenkin tunneäly, hoivaavuus ja herkkyyys toisen tunteille. Naishahmot toimivat myös usein ohjaajina mieshahmoille tunneälykkyyttä kysyvissä tilanteissa, kuten adoption oikeutuksessa, vastakkaisen sukupuolen kohtelussa, tai sopivan käytöksen parissa. Macdonaldin (1995) mainitsemia naisellisuuden ominaisuuksia, kuten äitiys, hoivaavuus ja tunneäly siis näkyivät sarjassa. Macdonald puhuu siitä, että tänä päivänä myös mies voi hoivata ja huolehtia perheestään. Salatuissa elämissä tämä näkyi myös, ja sarjassa mieshahmo halusi perustaa perheen.

Mies nähtiin Salatuissa elämissä perheen uhrautuvana suojelijana, joka oli valmis tekemään perheensä turvallisuuden eteen mitä tahansa. Tässä toistuivat Jokisen (2003, 7) mainitsemat maskuliinisuuden elementit suoriutuvuus, fyysisyys ja toiminnallisuus, sekä Sutisen (2012) mainitsema kovuusdiskurssi. Sarpavaaran (2004, 90) mukaan miehinen huolenpito nähdään paljon toiminnallisena ja voimallisena huolenpitona, jossa eliminoimalla vaara, taataan perheelle turvallinen ympäristö. Tämän tyyppinen huolenpito oli hyvin tyyppillistä Salattujen elämien miehelle. Miehen toiminnallinen huolenpito nähtiin paikoin myös huo-

nona asiana, sillä eräässä kohtauksessa ”synnynnäisen heteron mieskuvasta” (ks. Jokinen 2000) kiinnipitävä isä lähettää poikansa eheyttämisleirille.

Parisuhteessa Salattujen elämien mies on aktiivinen ja tukeva, kun taas nainen näyttäytyy älykkäämpänä osapuolena. Mies on Jokisen (2000, 210) mallin mukainen väsymätön rakastaja, ja kuten Liljesröm (1996) toteaa, mies on aktiivinen osapuoli naisen ollessa passiivisempi. Lehtonen (1995, 38 – 39) mainitsee miehen seksuaalisuuden ikään kuin luonnon voimana, jolle tämä ei itse mahda mitään, eikä häntä näin ollen voida pitää vastuussa omista tekemisistään. Tämä näkyy Salatuissa elämissä. Esimerkiksi parisuhteen ulkopuolinen suhde on miehellä hyväksyttävä, jos asia unohdetaan, kun taas nainen joutuu kantamaan seuraukset sarjassa. Lisäksi mies nähdään jo alkuteksteissä osapuolena, joka ohjailee naista hellästi, joko syleilyyn tai tanssiin. Kuten jo mainittua, on nainen nähty sarjassa parisuhteen älykkäämpänä osapuolena, joka hillitsee liian impulsiivista toiminnan miestä, tai joka kertoo, miten asiat lopulta ovat. Muun muassa Lehtosen (1996) mainitsema jako rationaalisesta miehestä ja impulsiivisesta naisesta näyttää ainakin parisuhteen kannalta olevan Salatuissa elämissä toisinpäin. Myös parisuhteessa mies on enemmän toiminnan mies, joka ei ymmärrä emotioita samalla tapaa kuin nainen.

Ystävyysuhteissa miehet on nähty Salatuissa elämissä enemmän kilpailullisina ja toiminnallisina, naisten jäädessä taka-alalle. Naiset voidaan kuitenkin nähdä ystävyysuhteissaan usein läheisempinä ja lämpimimpinä. Salatuissa elämissä sekä naiset, että miehet saattoivat olla läheisiä, ja heillä saattoi olla hyvin lämpimät välit keskenään. Miehet saattoivat olla myös yhteisöllisiä, vaikka esimerkiksi Jokinen (2003) luokittelee sen feminiiniseksi ominaisuudeksi perinteisessä kahtiajaossa. Sarjassa ystävyysuhteiden kohdalla miehet ja naiset ovat hyvin samantyyppisiä, vaikka miehillä läheisen ystävyysuhteen muodostamiseen näyttää kuluvan naisia pidempi aika. Lisäksi sarjassa nuoret muodostavat suurempia yhteisöjä, kuin vanhemman ikäpolven edustajat.

Henkilön toiminta vihollisuhteissa Salatuissa elämissä viimeinen ihmissuhteen muoto, jota käsittelin. Väkivalta ja sillä uhkailu liittyivät varsin selvästi vihollisuhteisiin. Jokisen (2000) mukaan väkivalta liittyy enemmän maskuliinisu-

teen, ja sitä on pidetty enemmän miehisenä ominaisuutena. Keskinen (2010) kuitenkin toteaa, että myös naiset voivat käyttää väkivaltaa. Salatuissa elämissä miehet uhkailevat fyysisellä väkivallalla, kuten lyömisellä, ampumisella, sitomisella tai vangitsemisella. Mieshahmot ovat myös ainoita, jotka toteutuvat fyysisellä väkivallalla sarjan otoksessa. Eräs naishahmo yrittää käyttää keppiä lyömiseen, mutta epäonnistuu. Otoksen aikana ammutaan kahdesti ja molemmilla kerroilla ampuja on mies. Näyttäisi siltä, että fyysinen väkivalta näyttäytyy sarjassa enemmän miesten toteuttamana. Naisten kohdalla väkivalta on erilasta ja siihen kuuluu huutamista, haukkumista ja uhkailua, joita voidaan osittain pitää fyysisinä, mutta myös henkisinä väkivallan muotoina (ks. Jokinen 2000, 12 – 13). Myös miehet uhkailivat väkivallalla toisia miehiä tai naisia.

Mies nähtiin Salatuissa elämissä lopulta toiminnallisena, mutta samalla hätäisenä. Toiminnallisuus ja johtajuus, samoin kuin suoriutuminen, todistelu ja kovuus (ks. Jokinen 2003; Sutinen 2012) olivat niitä tunnusmerkkejä, joita helposti liitettiin Salattujen elämien mieheen. Miestä ei sen sijaan nähty aina älykkäänä, vaikka tämä kykenikin rationaalisuuteen. Rationaalisuus olikin Salatuissa elämissä enemmän päättelyä ja selviytymistä, kun suoranaista älykkyyttä. Salattujen elämien mies oli myös toiminnassa usein kuitenkin hätäinen ja sortui virheisiin, jotka toimivat osin koomisinakin elementteinä juonen kulun kannalta. Vaikka sarjan mies oli valloittaja ja rakastaja, ei häntä pidetty synnynnäisesti heterona. Vaikka sarjan feminiinisin mieshahmo oli homoseksuaali, ”naureskeltiin” sarjassa kuitenkin ajatukselle siitä, ettei mies voi olla mies, jos tämä ei ole hetero.

Salattujen elämien naista voisi taas pitää (tunne)älykkäämpänä osapuolena, joka korvasi omaa fyysistä pienemmyyttään älyllä. Nainen saattoi joissakin tilanteissa piiloutua miehensä taakse, tai hakea tältä turvaa. Samalla nainen saattoi hyvinkin oikaista miehensä kömpelöä, tai jopa vaarallista ja itsetuhoista käytöstä omaa älyään käyttäen. Naiset nähtiin empaattisina, lämpiminä ja huolehtivina hoivaajina, jotka olivat yhteisöllisiä, mutta samalla vaihtuville tilanteille herkempiä, mikä mahdollisti usein paremman selviytymisen ja paremman kontaktin toiseen hahmoon. Sarjassa nainen saattoi myös olla vaarallinen vihollinen, jonka

kanssa ei kannattanut kiistellä. Toisaalta Salattujen elämien nainen oli myös se sukupuoli, joka teki kodin työt ja saattoi välillä vaipua epätoivoon. Se sukupuoli, joka ei hallinnut tekniikkaa, ja joka nautti ylellisistä kosmetologin hoidoista ja ostosten tekemisestä. Nainen myös saattoi selittää miehelle perhe-elämän tilanteita tai parisuhteen saloja.

Vaikka Salatut elämät tekee sarjana jonkin verran eroa mies- ja naissukupuolen välille, on miehissä ja naisissa myös yhteisiä ominaisuuksia. Näitä ovat esimerkiksi rohkeus, hyvyys, kiltteys, urheus. Nämä ominaisuudet eivät kuitenkaan toteutuneet kaikkien sukupuolten edustajien keskuudessa. Molempien sukupuolten edustajat tekivät myös virheitä, esimerkiksi vaaratilanteissa tai ihmissuhteissa.

Kaiken kaikkiaan Salatut elämät antoi sukupuolesta omanlaisensa näkemyksen. Tähän näkemykseen vaikutti varmasti paljon se kulttuurinen ympäristö, jossa sarjaa esitettiin. Sarja on suomalaiselle yleisölle tehty sarja, joka kuvaa suomalaista kulttuuria. Suomea pidetään tasa-arvoisena maana. Suomi sijoitettiin World Economic foorumin listauksessa toiseksi parhaaksi paikaksi naiselle asua (ks.iltalehti.fi Täällä on paras asua! Suomi kärjessä, 9.3.2014). Näin ollen on selkeää, että sukupuolten välinen tasa-arvo oli esillä, eikä kumpaakaan sukupuolta arvotettu toista paremmaksi, eikä sitä verrattu toiseen sukupuoleen ns. toisena. Voisikin sanoa, että siinä missä Salattujen elämien mieskuva vastasi paljolti Sean Nixonin kuvaamaa 'new man' -ideologiaa, voisi naiskuva luonnehtia samanlaisella termillä 'new woman.' Vain kaikkein vanhimman ikäpolven edustajat jäivät mielestäni osittain tämän uudenlaisen sukupuolen ulkopuolelle.

7.2 Tutkimuksen yleistettävyys ja luotettavuus

Tutkimukseni on tarjonnut yhden näkökulman Salattujen elämien sukupuolien representoinnista. Salattujen elämien apolloninen ruumiinkuva dionysisläisine elämäntapoineen vääristää ruumiinkuvan todellista muotoutumista. Kuten jo mainittua median värittämä kuva saattaa aiheuttaa monille paineita myös omas-

ta ulkonäöstä. Kuten McCabe & McGreevy (2010); McCabe & Ricciardelli (2001) toteavat saattavat nämä paineet ovat osaltaan yhteydessä syömistottumuksiin ja erilaisiin ongelmiin. Naisten kohdalla suurimmat ulkonäköpaineet kohdistuivat omaan painoon, kun taas miesten kohdalla ulkonäköpaineita aiheutti eniten lihaksikkaan ulkomuodon saavuttaminen (McCabe & Ricciardelli 2001, 235). Mielestäni medialukutaidolla ja median välittämien kuvien lähemmällä tarkastelulla on suuri rooli negatiivisen kuvan muodostumisen ehkäisemisessä. Salattujen elämien kuva ulkonäöstä ja ruumiiden kunnosta ei tarjoa täysin realistista kuvaa, johon jokainen voi päästä pienellä vaivalla ja etenkin hedonistisella elämäntyyllillä. Salattujen elämien sukupuolten kuva on myös kirjoitettu tietyistä näkökulmasta, eikä sitä pidä ottaa oikeana, samoin kuin ei väärennäkään kuvana.

Medialukutaidon kannalta on aina tärkeä pohtia sitä näkökulmaa, josta mediaesitys on tuotettu, ja jota se myös representoi. Siksi onkin mielestäni tärkeää pohtia myös sitä, mistä Salattujen elämien sukupuolen representaatiot kumpuavat. Salatut elämät on paitsi saippuasarja, se on myös kuvaus suomalaisesta kerrostalossa elämisestä Helsingin Eirassa. Salatut elämät pyrkii siis osaltaan ilmentämään helsinkiläistä yhteisöä suomalaisessa yhteiskunnassa. Mielestäni lienee siis perusteltua väittää, että se tarjoaa eräänlaisen ajatuksen myös suomalaisen yhteiskunnan sukupuolten rooleista ja olettamuksista, toki käsikirjoittajien näkemykseen perustuen. En kuitenkaan usko, että käsikirjoittajat istuvat pimeässä kopissa kirjoittamassa jaksoja vailla minkäänlaista kontaktia ulkomaailmaan, vaan pikemminkin uskon, että he tarkkailevat ympäristöä, uutisia ja suomalaista maailmaa ja heijastelevat sitä osaltaan myös Salattuihin elämiin. Samalla kun olen tutkimuksessani tarjonnut kuvan nais- ja miessukupuolen, sekä maskuliinisuuden ja feminiinisuuden rakentumisesta televisiosarjassa, olen tullut tarjonneeksi myös yhden ryhmän (käsikirjoittajat) kuvan yhteiskunnassa vallalla olevista arvoista, asenteista ja rooleista sukupuolia kohtaan. Toinen huomion arvoinen seikka on se, mitä olen saanut aikaan, kun olen nostanut esille sukupuolirooleja ja listannut niitä kuuluvaksi mies- tai naissukupuoleen. Kuten Sutinen (2012, 107) toteaa omasta tutkimuksestaan, voidaan myös tämän tutkimuksen kohdalla nostaa esiin kysymys, edesauttaako tutkimukseni

sukupuolten kahtiajakoa, erillään pitoa ja vastakkainasettelua? Olen kuitenkin sitä mieltä, että on tärkeää nostaa esiin yhteiskunnassa vallitsevia käsityksiä sukupuolirooleista, ja asettaa ne kyseenalaiseksi. Omassa tutkimuksessani en halua arvottaa sitä, mikä on oikea rooli, arvo, ominaisuus jne. kenellekin, vaan olen lähinnä pyrkinyt havainnoimaan sukupuolien toimintaa ja olemusta. Tutkielmassani olen pyrkinyt luomaan yhden tavan tarkastella tämäntyylistä mediasisältöä. Apukysymykset (liite4) ja tulkintataulukot (liitteet 2 ja 3), voivat lisäksi tarjota yhden tavan tarkastella sukupuolen representaatioita mediaesityksessä, kuten televisiosarjassa, tai elokuvassa.

Sisällön analyysissä pyritään muodostamaan tiivistetty kuvaus tutkittavasta ilmiöstä, ja kytkeä se osaksi laajempaa kontekstia ja aiempia tutkimuksia (Tuomi & Sarajärvi 2002, 105.) Samalla tavalla olen myös omassa audiovisuaalisen representaation analyysissä pyrkinyt tekemään. Tiivistetty kuvaus syntyi aineiston läpikäymisellä uudestaan ja uudestaan, samalla poimien sieltä keskeisiä havaintoja, jotta kykenin muodostamaan tiivistetyn kuvauksen. Havainnot perustuivat siis omaan näkemykseeni, mutta aineiston runsas katselu toi joka kerta esiin jotain uutta, jota en ollut huomannut edellisellä kerralla, jolloin tutkimuksen kannalta oleelliset kohdat voitiin uudelleen katsoa ja arvioida. Havaintojen ja tulosten joukossa oli myös yleistettäviä asioita, jotka eivät jättäneet tulkinnalle niin paljon tilaa. Tutkijan väitteiden tulee olla perusteltavissa aineiston avulla. Samalla tulkinnan täsmällisyys ja argumenttien johdonmukaisuus korostuu tutkimuksen luotettavuuden arvioinnissa. (Tonkiss 1999, 259.)

7.3 Pohdinta

Oma tutkimusaiheeni muotoutui päässäni pitkällä aikavälillä, ja orastava ajatus tutkimuksesta oli vireillä jo ennen kandidaatintutkielmaani. Pro gradu-tutkielman aihetta pohtiessani vanha idea nosti jälleen päätään. Ensin ideana oli tutkia kotimaisten elokuvien mieskuvaa, jonka jälkeen pallottelin ajatuksella tutkia useampaa Suomessa esitettävää televisio-ohjelmaa. Lopulta Salatut elämät valikoitui tutkimuskohteekseni, jolloin otin mukaan myös sarjan naiskuvan, ja samalla

kaikkien sukupuolien tarkastelun. Valitsin Salatut elämät pitkälti siitä syystä, että kyseinen sarja oli minulle entuudestaan tuttu. Tuttu sarja oli siunaus ja toisaalta ei, sillä samalla kun seurasin sarjaa, huomasin minulla olevan jo varsin runsaita ennakko-oletuksia sarjan sukupuolen representaatioista. Minun oli luovuttava ennakko-oletuksistani, jotta pystyin seuraamaan sarjaa objektiivisemmin silmin. Sukupuolen representaatio oli minulle vieras kenttä, sillä oman opintopolkuni varrella en ollut juurikaan opiskellut sukupuolentutkimusta. Huomasin jo varsin pian, että mahdollisuuteni tutkia Salattujen elämien sukupuolen representaatioita tarkoitti varsin syvällistä uppoutumista sukupuolentutkimuksen maailmaan. Koko tutkimuksen alku näyttäytyi varsin haasteellisena, mutta samalla kun luin aiheesta kiinnostukseni lisääntyi, ja tutkimus sai ikään kuin uutta virtaa.

Pitkällisen sukupuolentutkimukseen perehtymisen jälkeen olin mielestäni valmis aloittamaan jaksojen analysoinnin. Otin mukaan 14 jaksoa, joka osoittautui sopivaksi määräksi, sillä vaikka materiaalia oli runsaasti, sain näin muodostettua myös parempaa yleiskuvaa aiheesta. Samalla myös osa jaksoista tarjosi huomattavasti toisia jaksoja suuremman määrän aiheeseen liittyviä havaintoja. Tein myös tietoisesti valinnan rajata otoksen, ja keskittyä vain otoksen tarjoamaan kuvaan. Kiusaus otoksen ulkopuolisten jaksojen tulkintaan oli välillä suuri, mutta juuri rajauksesta johtuen ei tutkimuksessa käsitellä kun 14 jaksoa, jotka tallensin. Paikoin jouduin viittamaan aikaisempiin tapahtumiin, jotka eivät otoksessa varsinaisesti esiintyneet, mutta joiden tapahtumat vaativat ymmärrystä aikaisemmista jaksoista. Tällöin olen aina maininnut asiasta erikseen. Samoin olen kerran viitannut tapahtumaan, jota ei otoksen aikana ollut vielä tapahtunut. Kyseinen tapahtuma ei kuitenkaan ole mukana jaksojen analyysissä millään tavalla, vaan se on mainittu luvussa yksi.

Tutkimuksen eräänlaisena heikkoutena voidaan pitää keskittymistä moniin eri aspekteihin, jolloin tiettyjen asioiden tarkastelu on saanut suuremman huomion, kun joku toinen. Esimerkiksi sukupuolirooleja ja sukupuolten yhteneväisyyksiä olisi voinut tarkastella enemmän. Lisäksi vielä suurempi perehtyneisyys sukupuolentutkimukseen oli helpottanut tulkintojen nyanssien löytymisessä ja olisi saattanut muokata tutkimuskysymyksiä, sekä analyysikysymyksiä toiseen suun-

taan. Toisaalta näin saatoinkin keskittyä niihin asioihin, jotka itse katsoin tärkeiksi, tai joihin halusin kiinnittää erityistä huomiota. Lisäksi tarkka aineiston rajaaminen juuri peräkkäisiin jaksoihin ei antanut mahdollisuutta pitkän aikavälin tarkasteluun, vaan keskittyi tiettyyn ajanjaksoon. Mikäli jaksoja olisi tallentanut esimerkiksi puolen vuoden ajalta esimerkiksi kaksi kertaa kuukaudessa, olisivat jotkut tulokset voineet olla erilaisia. Näin pystyin kuitenkin helposti luomaan episodeja, joiden tarkastelu oli helpompaa. Tulevaisuudessa olisi mielenkiintoista valita tietty yksityiskohtaisempi osa-alue, jota tutkittaisiin pidemmällä aikavälillä. Esimerkiksi sukupuolten yhtenäisyydet puolen vuoden mittaisella ajanjaksolla, tai yksi käyttäytymisen osa-alue voisivat olla mielenkiintoisia jatkotutkimusaiheita. Toisaalta jo alussa mainitsemani vaikutustutkimus, jossa tutkittaisiin Salattujen elämien kuvan vaikutusta nuoriin, olisi kiinnostava.

Lähteet

- Badinter, Elisabeth 1993. Mikä on mies? Tampere: Vastapaino.
- Barthes, Ronald 1974. S/Z – An Essay. New York, USA: Hill and Wang.
- Cobley, Paul & Jansz, Litza 1999. Semiotiikkaa vasta-alkaville ja edistyneille. Helsinki: Jalava.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Fairclough, Norman 1997. Miten media puhuu. Tampere: Vastapaino.
- Fiske, John 1993. Merkkien kieli – johdatus viestinnän tutkimiseen. Tampere: Vastapaino.
- Forsberg, Hannele 2005. Finland's Families. Teoksessa: Bert N. Adams & Jan Trost. (toim.) Handbook of World Families. Kalifornia, USA: Sage Publications.
- Glad, Laura 2014. Irti sukupuolittuneisuudesta - Sukupuolen representaatiot Imagen henkilöpääjutuissa vuosina 2012 ja 2013. Pro Gradu, Jyväskylän yliopisto Viestintätieteiden laitos.
- Gordon, Tuula 2001. Johdanto. Teoksessa: Minna Nikunen, Tuula Gordon, Sanna Kivimäki & Riitta Pirinen. (toim.) Nainen / naiseus / naisellisuus. Tampere: Tampere University Press.
- Gripsrud, Jostein 2002. Understanding media culture. London, UK: Arnold.
- Hall, Stuart 1997a. The work of representation. Teoksessa: Stuart Hall (toim.) Representation – Cultural representations and signifying practices. London, UK: Sage Publications.
- Hall, Stuart 1997b. The spectacle of the 'other'. Teoksessa: Stuart Hall (toim.) Representation – Cultural representations and signifying practices. London, UK: Sage Publications.
- Hamilton, Peter 1997. Representing the social: France and Frenchness in post-war humanist photography. Teoksessa: Stuart Hall (toim.) Representation – Cultural representations and signifying practices. London, UK: Sage Publications.
- Hearn, Jeff, Pringle, Keith, Müller, Ursula, Oleksy, Elzbieta, Lattu, Emmi, Tallberg, Teemu, Ferguson, Harry, Holter, Øystein Gullvåg, Kolga, Voldemar,

Novikova, Irina & Rayno, Alex 2003. Critical Studies on Men in Ten European Countries: (4) Newspaper and Media Representations. *Men and Masculinities* 2003 6: 173.

Hill, John & Gibson Church, Pamela (toim.) 2000. *Film Studies: Critical Approaches*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Johnson, Roy 2004. What is close reading? saatavana: [www-muodossa: http://www.mantex.co.uk/2009/09/14/what-is-close-reading-guidance-notes/](http://www.muodossa: http://www.mantex.co.uk/2009/09/14/what-is-close-reading-guidance-notes/) (luettu 2.4.2014).

Jokinen, Arto 2000. *Panssaroitu maskuliinisuus – mies, väkivalta ja kulttuuri*. Tampere: Tampere University Press.

Jokinen, Arto 2003. *Yhdestä puusta – maskulaarisuuden rakentuminen populaarikulttuurissa*. Tampere: Tampere University Press.

Junno, Tanja 2004. *Just Do It! – Brändäys sosiaalisen todellisuuden rakentajana: sukupuolen representaatioita televisiomainonnan diskursseissa*. Pro Gradu Lapin yliopisto Mediakasvatuspainotteinen luokanopettajakoulutus.

Kantola, Johanna 2010. *Sukupuoli ja valta*. Teoksessa: Tuija Saresma, Leena-Maija Rossi & Tuula Juvonen. *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino.

Keränen, Selina 2011. *Herkkupeppu ja metallipeikko – Sukupuolen representaatio Rumba-lehdessä*. Pro Gradu Tampereen yliopiston tiedotusopin laitos.

Keskinen, Suvi 2010. *Sukupuolistunut väkivalta*. Teoksessa: Tuija Saresma, Leena-Maija Rossi & Tuula Juvonen. *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino.

Knuuttila, Tarja & Lehtinen, Aki Petteri 2010. *Representaatio – tiedon kivijalasta tieteiden työkaluksi*. Helsinki: Gaudeamus, Helsinki University Press.

Koivunen, Anu & Liljeström, Marianne 1996. *Kritiikki, visiot ja muutos*. Teoksessa: Koivunen, Anu & Liljeström, Marianne (toim.) *Avainsanat 10 askelta feministiseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.

Korvajärvi, Päivi 2010. *Sukupuolistunut ja sukupuolistava työ*. Teoksessa: Tuija Saresma, Leena-Maija Rossi & Tuula Juvonen. *Käsikirja sukupuoleen*. Tampere: Vastapaino.

Kotilainen, Sirkku, Hankala, Mari & Kivikuru, Ullamaija 1999. *Mediakasvatus*. Helsinki: Edita.

Kupiainen, Reijo & Sintonen, Sara 2009. *Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus*. Helsinki: Yliopistokustannus.

Lahti, Martti 2002. Johdanto: nautinto/politiikka. Teoksessa: Richard Dyer. Älä katso! – seksuaalisuus ja rotu viihteen kuvastoissa. Tampere: Vastapaino.

Lehtonen, Mikko 1995. Pikku Jättiläisiä – maskuliinisuuden kulttuurinen rakentuminen. Tampere: Vastapaino.

Liljeström, Marianne 1996. Sukupuolijärjestelmä. Teoksessa: Anu Koivunen & Marianne Liljeström (toim.) Avainsanat 10 askelta feministiseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Malmberg, Mia 2006. Sukupuolten representaatiot, huumori ja valta *Krisse*-televisiosarjassa. Pro Gradu. Helsingin yliopiston valtiotieteellinen tiedekunta.

McCabe, Marita, P. & McGreevy, Shauna, J. 2010. Role of media and peers on body change strategies among adult men: is body size important? Wiley online library 20/12/2010. saatavilla [www-muodossa:](http://web.ebscohost.com/login.ezproxy.ulapland.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=04a205e7-9a5e-4a0393ca37270dc98f4f%40sessionmgr110&hid=118)
<http://web.ebscohost.com/login.ezproxy.ulapland.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=5&sid=04a205e7-9a5e-4a0393ca37270dc98f4f%40sessionmgr110&hid=118> (luettu 25.10.2013).

McCabe, Marita, P. & Ricciardelli, Lina, A. 2001. Parent, peer, and media influences on body image and strategies to both increase and decrease body size among adolescent boys and girls. *ADOLESCENCE*, vol. 36, no. 142, Summer 2001. Saatavilla [www-muodossa:](http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30001199/mccabe-parentpeer-2001.pdf)
<http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30001199/mccabe-parentpeer-2001.pdf> (luettu 30.10.2013).

Macdonald, Myra 1995. Representing woman – myths of femininity in the popular media. New York: Oxford University Press.

Mulvey, Laura 2009. Visual and other pleasures. New York: Palgrave Macmillan.

Mäkelä, Anna, Puustinen, Liina & Ruoho, Iiris 2006. Sukupuolishow – johdatus feministiseen mediatutkimukseen. Helsinki: Gaudeamus.

Möter, Jessica 2009. Kuka pelkää noitua? – Dario Argentin *Suspiran* semioottinen analyysi. Pro Gradu. Turun yliopiston humanistinen tiedekunta.

Niemi, Mia 2006. Maskuliinisuuden representaatiot *Men's Health*-lehden mainoksissa. Pro Gradu. Tampereen yliopisto Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos.

Nieminen, Hannu & Pantti, Mervi 2012. Media markkinoilla – johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimiseen. Tampere: Vastapaino.

Nikunen, Kaarina, Ruoho, Iiris & Valaskivi Katja 1996. Vahvoja naisia ja miestenpuolikkaita. Teoksessa Iiris Ruoho, Kaarina Nikunen & Katja Valaskivi (toim.) Nainen viihteenä, mies viihdyttäjänä – viihtyykö katsoja? Ylesiradion tasa-arvotoimikunnan julkaisuja.

Nissinen, Jussi 2011. Luottamuksen rakentuminen moninaisuutta kunnioittaen. Teoksessa: Liisa Tuovinen, Olli Stålström, Jussi Nissinen & Jorma Hentilä. Saanko olla totta? – Sukupuolen ja seksuaalisuuden moninaisuus. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Nixon, Sean 1997. Exhibiting masculinity. Teoksessa: Stuart Hall (toim.) Representation – Cultural representations and signifying practices. London, UK: Sage Publications.

Orajärvi, Sanna 1998. Sukupuolten representaatiot parisuhdevisailussa. Teoksessa: Anu Kantola, Inka Morning, Esa Väliverronen. Media-analyysi – tekstistä tulkintaan. Tampere: Tammer-Paino.

Paasonen, Susanna 2010. Sukupuoli ja Representaatio. Teoksessa: Tuija Saaremaa, Leena-Maija Rossi & Tuula Juvonen. Käsikirja sukupuoleen. Tampere: Vastapaino.

Ridell, Seija 2006. Genre ja mediatutkimus. Teoksessa Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.) Genre – tekstilaji. Helsinki: Hakapaino Oy.

Rodgers, Roy H. 1977. The family life cycle concepts: past, present and future. Teoksessa The family life cycle in European societies. Jean Cuisenier & Martine Segalen. Paris, France: Mouton & Co.

Salokoski, Tarja. & Mustonen, Anu 2007. Median vaikutukset lapseen ja nuoriin – katsaus tutkimuksiin sekä kansainvälisiin mediakasvatuksen ja -sääntelyn käytäntöihin. Helsinki: Mediakasvatusseura.

Sarpavaara, Harri 2004. Ruumiillisuus ja mainonta – diagnoosi tv-mainonnan ruumiillisuusrepresentaatioista. Tampere: Tampereen yliopistopaino.

Seppänen, Janne 2005. Visuaalinen kulttuuri – teoriaa ja metodeja mediakuvaan tulkitsijalle. Tampere: Vastapaino.

Seppänen, Janne 2002. Katseen voima – Kohti visuaalista lukutaitoa. Tampere: Vastapaino.

Sutinen, Tanja 2012. Sukupuolen representaatiot lastenohjelmissä: diskursiivianalyttinen tutkimus viikonloppuamujen suomenkielisistä piirretyistä. Pro gradu. Lapin yliopisto Kasvatustieteiden tiedekunta.

Tonkiss, Fran 1999. Analysing discourse. Teoksessa: Clive Seale (ed.) *Researching society and culture*. London, UK: SAGE Publications.

Trost, Jan & Levin Irene 2005. *Scandinavian Families*. Teoksessa Bert N. Adams & Jan Trost. (toim.) *Handbook of World Families*. Kalifornia, USA: Sage Publications.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi

Valskivi, Katja 1996. Seksiä, läskiä ja rakkautta. Teoksessa Iiris Ruoho, Kaarina Nikunen & Katja Valskivi (toim.) *Nainen viihteenä, mies viihdyttäjänä – viihtyykö katsoja? Ylesiradion tasa-arvotoimikunnan julkaisuja*.

Voithofer, R 2005. Designing New Media Education Research: The Materiality of Data, Representation, and Dissemination. *EDUCATIONAL RESEARCHER* 34: 3

Muut lähteet:

Finnpanel Mittaritutkimus, katsotuimmat television-ohjelmat vuosittain, vuosi 2014. Saatavilla [www-muodossa](http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/top/2014/mtv3.html):
<http://www.finnpanel.fi/tulokset/tv/vuosi/top/2014/mtv3.html>

Ilta-lehti. Täällä on naisen paras asua! Suomi kärjessä. Ilta-lehti.fi. Luettu: 18.1.2015

Piikkanen, Antti. Puoli kahdeksan uutiset. Nyt-Liite 24-30.1.2014

Wikipedia, Natascha Kampusch. saatavilla [www-muodossa](http://fi.wikipedia.org/wiki/Natascha_Kampusch):
http://fi.wikipedia.org/wiki/Natascha_Kampusch Luettu: 12.4.2014

Wikipedia, Salatut elämät. Saatavilla [www-muodossa](http://fi.wikipedia.org/wiki/Salatut_el%C3%A4m%C3%A4t):
http://fi.wikipedia.org/wiki/Salatut_el%C3%A4m%C3%A4t Luettu: 3.4.2014

Liitteet

Liite 1:

Salattujen elämien perheet ja suhteet

Lasse ja Severi Sievinen, sekä Liisa Salo: Lasse Sievinen asuu asunnossa yhdessä poikansa Severi Sievisen ja veljenpoikansa Joonatan Sievisen kanssa. Lisäksi asunnossa asuu Lasse Sievisen toinen poika Jiri Viitamäki, jonka äiti on Lassen nuoruuden rakkaus ja Lassen entisen vaimon Paula Sievisen sisko. Asunnossa asuu myös Ismo Laitelan entinen avovaimo Liisa Salo. Ismo jätti Liisan alttarille, koska ei halunnut tämän joutuvan kärsimään Ismon syövästä. Ismo maksoi Severille, jotta tämä järjestäisi Lassen ja Liisan yhteen. Sarjan analysointiotoksen aloitusvaiheessa Liisa ja Lasse ovat lähentyneet ja seurustelevat. Lisäksi Sievisillä vierailee myös **Kaisla**, joka on Severin tarkkanäköinen ystävä.

Joonatan Sievinen: Joonatan haikailee muutosta pois setänsä asunnosta. Joonatanilla on pelifirma ja tämän menestys ja raha näkyy miehen jokapäiväisessä toiminnassa. Joonatan seurustelee Cindy Rintalan kanssa, mutta on ongelmassa Cindyn edellisen avomiehen, nykyisen kämppiksen, Ossi Puolakan kanssa. Joonatan yrittää valloittaa Cindyn sydämen rahalla. Ossi antaa Joonatanille luvan tapailla Cindyä, jos Joonatan auttaa maksamaan Oliverin adoptiosta aiheutuvat oikeudenkäyntikulut.

Jiri Viitamäki Jiri seurustelee sarjan otoksen aikana Katariina Mäkelän kanssa. Jirillä on aiemmin ollut suhde Heidi Aaltosen kanssa ja analyysiotoksen alussa Jiri ja Heidi päätyvät uudelleen samaan sänkyyn. Myös Jiri haluaa muuttaa Sievisen asunnosta omilleen. Jiri omistaa kahvila Moosen, joka on sarjan keskeisiä tapahtumapaikkoja Pihlajakadun asuntojen lisäksi.

Heidi Aaltonen, Roni Jalava: Heidi on Jirin entinen tyttöystävä. Heidän suhteensa kaatui aikanaan Heidän väkivaltaisen käytöksen vuoksi. Vuokran maksun helpottamiseksi Heidi on ottanut asuntoon asumaan myös alivuokralaisen Roni Jalavan, joka uskottelee vanhemmilleen asuvansa Lontoossa. Heidän asunnon omistaa tämän isovelji Tuukka, jota ei ole sarjassa näytetty useampaan vuoteen. Heidillä on suhde Ossin kanssa, mutta päättyy Ossin kanssa riideltään Jirin kanssa sänkyyn. Heidi haaveilee salaa Jiristä, mikä osaltaan johtaa Ossin ja Heidän eroon otoksen aikana.

Isabella Holm ja Sebastian Vuorela: Isabella Holmin ja Sebastian Vuorelan parisuhde on ollut saippuasarjalle tyypillistä vuoristorataa. Sebastian on välillä lavastanut oman kuolemansa ja Isabella on seurustellut Sebastianin veljen Sergei Kuulan kanssa. Isabella ajoi myös Sebastianin entisen vaimon Maria Mustosen yli autolla, minkä johdosta Sebastian lopulta järjesti Isabelan vankilaan. Isabella kärsi vankilatuomionsa ja palasi takasin Pihlajakadulle. Pari sai yhteisen lapsen Alexanderin, joka kuoli pian syntymän jälkeen. Myöhemmin selvisi, että vauvat olivat vaihtuneet sairaalassa ja kuollut lapsi olikin oikeasti samaan aikaan syntynyt Cindy Rintalan ja Ossi Puolakan lapsi, ja että heidän omanaan pitämä Ossi Junior, OJ. Puolakka olikin Isabelan ja Sebastianin lapsi. Sebastian ja Isabella saivat taisteltua lapsen huoltajuuden ja asuvat siis yhdessä lapsen vuoksi. Pari on kuitenkin lähentynyt koko ajan. Sarjan analysointiotoksen alkuvaiheessa Isabella ja Sebastian ovat lento-onnettomuuden jäljiltä jumissa mökissä Siperiassa ja heidän lapsensa on palautunut takaisin Ossille ja Cindylle, jotka haluavat adoptoida pojan takaisin itselleen. Isabella omistaa puolet majatalo Amandasta, joka on myös keskeinen tapahtumapaikka sarjassa.

Kun Heiskanen (ks. Heiskanen) saapuu Siperiaan tappamaan Isabellaa ja Sebastiania, sekä muita, syöksyy Sebastian Isabellalle tarkoitetun luodin eteen ja melkein kuolee. Sebastian selviää ampumisesta ja aloittaa Isabellan kanssa taistelun Oliverin vanhemmuudesta. Cindy palauttaa Oliverin lopulta oikeille vanhemmilleen, ja näin myös Oliver muuttaa Isabellan ja sairaa-lasta kotiutuneen Sebastianin luokse.

Sergei, Peppi ja Taiga Kuula: Sergei Kuula on Sebastianin veli ja Helena Kuulan poika. Sergei on ollut koko sarjan ajan mukana rikollisessa toiminnassa, mutta on parantanut tapansa. Sergei ja Peppi tapasivat, kun Sergei toimitti Pepille huumeita ja yritti käyttää Peppiä huumehuriina. Myöhemmin pari meni kuitenkin naimisiin, vaikka se ei Pepin ystäviä Heidiä ja Jiriä miellyttänyt. Sergein, yhdessä äitinsä Helenan kanssa, vahingossa tappaman rikollispomo "Korpin" poika Heiskanen kaappasi myös Sergein ja Pepin lentokoneeseen ja myös he ovat Sarjan analyysiotoksen alkuvaiheessa jumiin mökissä Siperiassa. Peppi on myös viimeisillään raskaana.

Kun Heiskanen saapuu Siperiaan tappamaan Kuulan perheen, Isabellan ja Sebastianin käynnistyy myös Pepin Synnytys. Peppi synnyttää Siperiassa tyttären, joka saa myöhemmin nimeksi Taiga kuula. Siperian jälkeen Pepin ja Sergein yhteiselämä on melko riitaisaa, eikä asioita paranna Sergein, Sebastianin ja Pepin sedän Ossin riita Oliverista.

Helena Kuula, Seppo ja Onni "Tale" Taalasmaa, sekä lida Mustonen: Helena Kuula on entinen rikollinen ja Sergein ja Sebastianin äiti. Helena on jättänyt rikollisen elämän taakseen ja omistaa Isabellan kanssa majatalo Amandan. Helena on pitkään ollut naimisissa Talonmies Seppo Taalasmaan kanssa. Seppo on tietoinen vaimonsa menneisyydestä ja on antanut anteeksi Helenan teot. Helena on kuitenkin salannut Sepolta, että on vahingossa aikanaan tappanut rikollispomon nimeltä "Korppi" ja että tämän poika on vainonnut Helenaa, Peppiä ja Sergeitä jo pidemmän aikaa. Myös Seppo ja Helena kaapattiin lennolle, joka putosi Siperiaan. Seppo ja Helena ovat analyysiotoksen alussa Siperiassa, tosin Seppo ei ole muiden mukana mökissä, vaan on kadonnut. Seppo ja Helena ottivat aikanaan luokseen asumaan Sepon tyttärenpojan Onni "Tale" Taalasmaan, kun tämä halusi muuttaa Ruotsista Suomeen. Maria Mustosen kuoltua myös Helenan pojan Sebastianin tytärpuoli lida muutti Sepon ja Helenan luo. Kun Seppo ja Helena olivat Siperiassa, Tale ja lida asuivat asunnossa kahdestaan ja yrittivät selvittää heidän katoamistaan.

Seppo pelastaa koko perheen Heiskasen kynsistä, mutta joutuu samalla ampumaan Heiskasen. Helena joutuu kertomaan Sepolle "Korpin" kuolemasta ja Heiskasen kostorekettä. Seppo kärsii tapon aiheuttamista tunnontuskista ja muuttaa lopulta pihlajakadulta pois, jättäen samalla sarjan. Tale kuulee vahingossa, että Seppo lähti Helenan takia, suuttuu ja ajaa tämän ulos kodistaan. Helena muuttaa majatalo Amandaan ja Tale, sekä lida jäävät asuntoon asumaan kahdestaan.

Katariina Mäkelä ja Elias Vikstedt: Katariina Mäkelä on kirurgi, joka seurustelee ensin puoli-vakavasti Jiri Viitamäen kanssa, mutta suhde muuttuu vakavammaksi. Katariinalla aiheuttaa työpaikallaan itselleen ongelmia, kun tämän pikkutuhma, Jirille tarkoitettu, kuvaviesti leviää koko työpaikan nähtäväksi Facebookissa. Katariina seurusteli jonkin aikaa Sebastianin kanssa, jolloin asuntoon muutti myös Sebastianin poika Elias Vikstedt. Sebastianin ja Katariinan erottua Elias jäi asumaan Katariinan luokse. Elias seurustelee otoksen hetkellä Larin kanssa, mutta joutuu jatkuvasti murehtimaan Larin isää, joka ei hyväksy poikansa homoutta. Larin isä ja Lari katoavat ja Elias joutuu etsimään Laria, jonka puhelin ja Facebook-tili on suljettu, sekä osoite vaihtunut. Larin löydyttyä Eliaksen ja Larin ongelmat jatkuvat.

Cindy ja Matleena Rintala, Ossi Puolakka ja Oliver Vuorela (ent. Ossi Junior, OJ. Puolakka): Cindy ja Ossi seurustelivat aikanaan ja saivat lapsen. Myöhemmin selvisi että lapsi olikin Sebastian Vuorelan ja Isabella Holmin, jolloin pari joutui luopumaan lapsesta. Tämä aiheutti myös ongelmia parin avoliittoon. Cindy ja Ossi erosivat, mutta jäivät toistaiseksi asumaan yhdessä eri huoneisiin, Cindy seurustelee nykyään Joonatan Sievisen kanssa. Ossi seurustelee puolestaan Heidin kanssa, mutta heillä on ollut ongelmia. Matleena on Cindyn sisko, joka muutti Helsinkiin. Cindystä tuli Matleenan huoltaja. Matleena muuttaa analyysiotoksen ensimmäisessä jaksossa Etelä-Afrikkaan poikaystävänsä "Aksun" kanssa. Isabellan ja Sebastianin kadottua (muut asukkaat eivät tiedä heidän joutuneen Siperiaan) Oliver Vuorela päätyi asumaan takaisin Osiin ja Cindyn luokse. Ossi näkee Joonatanin ongelmana mahdollisen Oliverin adoption kanalta ja yrittää päästä Joonatanista eroon. Sebastianin ja Isabellan selvitettyä Siperiasta alkaa taistelu Oliverin vanhemmuudesta. Cindy päättää omaehtoisesti lopulta palauttaa Oliverin Isabellaalle ja Sebastianille. Cindyn päätös ei miellytä Ossia. Ossi yrittää ehdottaa yhteishuoltajuutta Sebastianin ja Isabellan kanssa, mutta Sebastian ei tähän suostu. Ossi lähtee sairaalaan uhkailemaan Sebastiania, joka on niin huonossa kunnossa että uhkaa kuolla sairaalan lattialle. Ossi kävelee ulos ja jättää Sebastianin kuolemaan. Ossi ryhtyy tunnontuskissaan puuhamaan lähtöä Helsingistä ja meinaa ottaa Oliverin mukaansa.

Ismo ja Kalle Laitela: Ismo Laitela sairastuu syöpään ja jättää Liisa Salon alttarille. Ismo haluaa Lassen alkavan seurustella entisen kihlattunsa kanssa, jotta Liisalla olisi asiat hyvin. Kalle, Ismon poika, muuttaa Ismon tueksi tämän asuntoon sairauden ajaksi.

Ilkka ja Lari Väänänen (asuvat muualla): Lari Väänänen on entinen jääkiekkolupaus ja lidan entinen poikaystävä, joka isä oli suunnitellut suuria poikansa tulevaisuuden varalle. Lari satuttaa jalkansa, eikä pysty enää pelaamaan jääkiekkoa. Lisäksi Lari tulee kaapista ulos ja ilmoittaa seurustelewansa Eliaksen kanssa. Larin isä Ilkka ei hyväksy tätä ja aikoo käännättää pojastaan heteron. Ilkka muuttaa Larin kanssa pois heidän entisestä asunnostaan, koska Elias on käynyt siellä aiemmin. Ilkka myös vaihtaa Larin puhelinnumeron ja sulkee tämän Facebook-tilin. Elias löytää Larin tämän isän työpaikalta, mutta pari joutuu jatkamaan salasuhdetta.

Janne Haukkala (asuu muualla): Janne on lidan nykyinen poikaystävä, sekä Talen, Eliaksen, Matleenan ja Larin ystävä. Janne asuu pitkälti Talen ja lidan asunnossa, kun Helena ja Seppo ovat kadoksissa.

Heiskanen: Rikollispomo "Korpin" poika, joka sieppaa Kuulan perheen, Sepon, Sebastianin ja Isabellan ja saapuu tappamaan heidät Siperian mökille. Heiskanen saa kostoretkellä surmansa, kun muista eksynyt Seppo ampuu Heiskasen ja pelastaa kaikki.

Ahmon nimi	Sukupuoli	Ikä	Ammatti	Tytyväisyys ammattilari AMA	ANA	Seksuaalinen s.	Perhe	Tuutyväisyys perheeseen	Huoliteltu UN	Huolitellematon U	Vaatteet muodikkaat	Vaatteet ei-muodik.
Ismo Laiteila	M	55-60	ent. kauppias, talonmies	x	Hetero	Hetero	Isä ja poika	Tyttyväinen	x			
Kalle Laiteila	M	30-35	Viilaajari	x	Homo	Isä ja poika	eos	x				
Lasse Sievinen	M	50-55	Pelilifirman talousjohtaja, ent. rauhanturvaaja	x	Hetero	Uusiopierhe	Tyttyväinen	eos	eos	x	x (ulkovaatetus)	
Liisa Salo	N	50-55	Yhd. Kunta palvelua siivoajana		x	Hetero	Uusiopierhe	Tyttyväinen	x			x
Joonatan Sievinen	M	25-30	Pelilifirman TJ	x	Hetero	Uusiopierhe	Ei Tytyväinen					
Jiri Viitamäki	M	25-30	Baarin/kahvilan pitäjä	x	Hetero	Uusiopierhe	Ei Tytyväinen	x				x
Katariina Mäkelä	N	30-35	Lääkäri	x	Hetero	kämpis	Tyttyväinen	x				
Cindy Rintala	N	30-35	Kosmetologi		x	Hetero	Uusiopierhe	eos/okseenkin tytyväile x				x
Ossi Puolukka	M	30-35	Kuntosiiyrittäjä	x	Hetero	Uusiopierhe	Tyttyväinen myöh. hyvin tytyymätön					
Heidi Aaltonen	N	25-30	Opiskelee restonomiaa, töissä Amandassa	x	Hetero	Kämpis	eos	x				x
Sebastian Vuorela	M	30-35	Työtön ent. myöh. kuntosaliiyrittäjä	x	Hetero	ydinperhe	tytyväinen					
Isabella Holm	N	30-35	Amandan omistaja	x	Hetero	ydinperhe	tytyväinen	x				
Sergei Kuula	M	30-35	Tanssija myöh. kuntosaliiyrittäjä ent. rikolli x	x	Hetero	ydinperhe	tytyväinen					x
Peppi Kuula	N	25-30	Kosmetologi	x	Hetero	ydinperhe	tytyväinen	x				
Helena Kuula	N	55-60	Amandan omistaja	x	Hetero	Uusiopierhe	tytyymätön					
Seppo Taalasmaa	M	55-60	Talonmies	x	Hetero	Uusiopierhe	erittäin tytyymätön Helenaan, ja lähtee sarjasta					
Onni "Tale" Taalas M	M	15-20	Menossa lukkioon		Hetero	Uusiopierhe	tytyymätön	x				x
Elias Vikstedt	M	15-20	Menossa lukkioon		Homo	Kämpis	tytyväinen	x				x
Janne Haukкала	M	15-20	Menossa Kokkipuolelle ammattikouluun		Hetero	ydinperhe	eos	x				x
Iida Mustonen	N	15-20	Menossa lukkioon		Hetero	Uusiopierhe	tytyväinen	x				x
Roni Jalava	M	15-20	Ei tiedossa		Hetero	Kämpis	tytyväinen		x			
Matleena Rintala	N	15-20	Ei tiedossa		Hetero	Uusiopierhe	tytyväinen					x
Lari Väänänen	M	15-20	Varastomies	x	Homo	Isä ja poika	tytyymätön					
Ilkka Väänänen	M	40-45	Varastomies/johtaja	x	Hetero	Isä ja poika	tytyväinen myöh. hyvin tytyymätön	x				
Severi Sievinen	M	6-10	koululainen		Ei tiedossa	Uusiopierhe	Tyttyväinen					
Kaisla	N	6-10	koululainen		Ei tiedossa	eos	x					
Oliver Vuorela	M	0-5	päiväkodissa		Ei tiedossa	Uusiopierhe myöh.	eos					
Heiskanen	M	40-45	Rikolliinen	x	Ei tiedossa	orpo	erittäin tytyymätön		x			

Vaatteet tavalliseVaatteet erikoiseEsiintyminen RentooKäyö salillaKäyö lenkilläKäyö kauneusKäyö parturRuumis			Onko tytöOnko tytMiten on kuvaillut muiden ulkonäMiten on kuvaillut omaa ulkonä		
x (kauluspaita)	x (lasse leikiRuumis on reilusti ylipainoinen, kasvot Et, syöpyä ja kaljuuntuminen vaivaa			Huolissaan hiusten lähdöstä ja n	
x	Ruumis hoikahtoi, ei erityisen lihaksikas			Kehottaa isänsä ottamaan pipon pois sisällä, koittaa kenua isän	
x (kauluspaita)	x			Lasse käy lenkillä, mutta on vartaloitaan kuitenkin keski- i Kysy ismolta tämän piposta käyttää sanaa "trendipelle", nauraa hie	
x (kauluspaita)	x	x		Ruumislinrakenteeltaan ei hoikka eikä lihaksikas, sopii ke: Kehuu ismon uutta lookkia, mutta on myöhemmin sitä mieltä että in	
	x	x		Lihaksikas ja treenattu, jossain määrin bulky	
				Cindyä joonatan kuvaa kauniiksi	
				Pyytää Jirriä salille, haluaa ottaa u	
				Heidi saa unohtamaan kaikkeen muun ja Katarina on upea mimmi,	
				Perus huollettu ruumis, hoikahtoi, huoliteltu kasvot	
				Ruumis on hoikka ja hyvin huollettu, ei kuitenkaan lihaksikas	
x (kauluspaita)	x	x	x	Ruumis on melko hyvin huollettu, tatuointeja	
	x		x	Ruumis lihaksikas ja hoikka	
				Peppi näyttää jo paljon paremmal Olen huomaamaton	
			x	Lihaksikas ja hoikka	
				Normaali ruumiinrakenne	
				Hoikka	
			x	Hoikka raskauteen nähden erinomaisessa kunnossa	
				Vahahko naishenkilö, ei liiaksi huollettu ruumis. Ei kuitenkaan ylipainoinen	
x				Vanhahko, kaljuuntuva, melko lihava	
				Hoikka, ei lainkaan lihaksikas, mutta muutoin huoliteltu	
				Hoikka, ei lainkaan lihaksikas, mutta muutoin huoliteltu	
	x	x		Lihaksikas ja hoikka	
	x		x	Tale ja roni: tikku ja taku,	
x				Huoliteltu ja hoikka ruumis, kärsi syömi ei pitää itseään vieläkin lihavana ja rumana	
				Ruma ja lihava	
				Hoikka, mutta ei lihaksikas	
	x	x		Hoikka, mutta ei lihaksikas	
				Lihaksikas ja hoikka	
x					
x (kauluspaita)	Perus pikkupoika				
	Perus pikkutyttö				
x (kelkkavaatteet)			Tukeva mieshenkilö		

Miten on kuvaillut omaa ulkonäköä	Miten on kuvaillut omaa olemusta	Miten on kuvaillut muiden olemu	Mitä feministisiä peruspiirteitä esiint	Mitä maskuliinisuuden peruspiirteitä esiintyy
Huolissaan husten lähdöstä ja n En ole enää nuori mies			Miehekkäät vaatteet ja miehinen olemus	
Pois sisällä, koittaa kehua isänsä ulkonäköä, ja sanoo tämän olevan nuoremman näköinen kaljuna, nauraa kun Katriina on linkittänyt oma			Miehekkäät perussiiistit vaatteet	
ia sanaa "trendipelle", nauraa hieman ismille			Miesten kello ja miesmäiset vaatteet	
on myöhemmin sitä mieltä että Imson peruukki on rotta		Pohtii ismon peruukkia ja mahdol Siistit ja naiselliset vaatteet kasvot huoliteltu, koruja		
Pyyttää Jirriä salille, haluaa ottaa uusia enkkoja		Haukkuu jirriä vässykäksi, kun tämä ei jaksa lähteä salille	Miesmäiset perusvaatteet ja kaljuksi ajeltu pää, ostaa naiselleen koruja ja kertoo miten kalliita ne	
Jun ja Katriina on upea mimmi, On kahden naisen loukossa		Koruja kaulassa ja korvissa	Huoliteltu parta ja tatuointeja, miesten kello ja hyvin maskuliiniset vaatteet, opettaa Katriinaa te	
Maine on mennyt, kun Katriina or Ne nauraa mulle tuolla		Naiselliset vaatteet ja huolitellut kasvot, koruja, Meikkiä ja huolitellut kulmakarvat yms. (Itkee jäähyäisten aikana)		
			Tatuointeja ja parta	
Olen huomaa maton	Käyttäydyn sekopäisesti	Kysyy cindyitä, onko tämä lahjottavissa heilyiä		
		Kuuaa ronla teiniksi, joka ei ymmä Korvakorut, kulmakarvat muotoiltu ja meikkiä, naisten kello, muodikkaat vaatteet, toivoo perhettä		
			Parta, miesmäiset vaatteet	
		Käskää muiden olemaan reippaita Erittäin huolitellut vaatteet, koruja ja hyvin huolitellut kasvot		
			Haluaa olutta ja saunaan	
	Heidi olet tosi tärkeä mulle	Koruja ja huokitellut vaattat ja kasvot, himoitsee suklaata		
			Naiselliset vaatteet	
	Olen tappanut ihmisen, en voi enä Ei halua olla Helenan kanssa missään tekemisissä		Viikset ja miesmäiset vaatteet	
			Vaatteet poikamaiset ja nuorekkaat	
		Me ollaan fiksuja jätkiä (Larille) Itkee larin menetystä	Miesten kello	
		Käskää ihmisiä olemaan iloisem Korvakorut	Miesten kello ja poikamaisen nuorekkaat vaatteet	
Ruma ja lihava		Kuuaa eliasta ja laria söpöiksi, ja Naiselliset vaatteet, koruja ja huolitellut kasvot, haluaa shoppailla		
		Pitkä tukka	Perus miehekkäät vaatteet	
		Koruja, muodikkaat ja feminiiniset vaatteet		
			Varastomiehen vaatteet, jääkiekkojoukkueen lippuja seinillä	
		Varastoilla kehuittiin Laria, reipas poika ja olet ottanut kunnolla Iteäs ni Jääkiekkojoukkueen lippuja, katsoo jääkiekkoa		
			Kauluspaita	
		Muodikkaat ja feminiiniset vaatteet, korvakorut		
			Moottorikelkavarusteet, kaljuksi ajeltu pää, ase	

Liite 3. Tulkintataulukko 2:

Ismo Laitela	Paras kaveri Seppo on siperiassa, Lassesta on tull	ei	x	Ikävoi Seppoa	
Kalle Laitela	Katariinan ystävä. Hyvä suhde isäänsä Ismoon	ei	x	Ei käy ilmi	
Lasse Sievinen	Ismon uusi hyvä ystävä, laaja perhe	ei	x	Tyytyväinen perheeseen	
Liisa Salo	Lassen avovaimo, Paras ystävä Isabella on siperi	ei	x	Tyytyväinen perheeseen	
Joonatan Sievinen	Jirin ja Heidin ystävä, suuri perhe Cindyn poikayst	kohtuullinen	x	Vaikuttaa tyytyväiseltä	
Jiri Viitamäki	Heidin ja Joonatanin ystävä ja Katariinan poikays	kohtuullinen	x	Vaikuttaa tyytyväiseltä	
Katariina Mäkelä	Kallen ystävä ja Jirin naisystävä, Eliaksen ja Seba:	kohtuullinen		Vaikuttaa tyytyväiseltä	
Cindy Rintala	Katariinan ystävä ja Ossin käämpis, Joonatanin n	kohtuullinen			
Ossi Puolakka	Pepin eno ja Cindyn käämpis	?	ei	x	Haluaisi ydinperheen
Heidi Aaltonen	Paras kaveri Peppi on aluksi siperiassa. Joonatan vähän	ei	x	haluaisi poikaystäväksi Jirin	
Sebastian Vuorela	hyvä kaveri veljensä kanssa, Isabella, Oliver, Hele	ei	kohtuullinen		Vaikuttaa tyytyväiseltä
Isabella Holm	Yhdessä Oliverin ja sebastianin kanssa. Paras yst	ei	kohtuullinen	x	Vaikuttaa tyytyväiseltä
Sergei Kuula	Ystävä veljensä kanssa, Pepin ja Taigan kanssa	ei	x		Vaikuttaa tyytyväiseltä
Peppi Kuula	Paras ystävä Heidi. Ystävä myös, Jirin , Joonatanin ja Ossin kanssa				
Helena Kuula	Sepon lähdeetty suhde taleen ja Iidaan katkolla. V hieman	ei	x	On surullinen sepon lähdön ja välirikon suhteen	
Seppo Taalasmaa	Ismon hyvä ystävä lähtee sarjasta	?	ei	?	
Onni "Tale" Taalasmaa	Janne, Roni, Iida, Matleena, Elias, Lari hyviä ystävi	ei	kyllä		Tyytyväinen, mutta haluaa tyttöystävän
Elias Vikstedt	Janne, Roni, Iida, Matleena, Tale, Lari hyviä ystävi	ei	kyllä		Muuten tyytyväinen, haluaisi Larin kanssa avoimen suhteen
Janne Haukkala	Elias, Roni, Iida, Matleena, Tale, Lari hyviä ystävi	ei	kyllä		tyytyväinen
Iida Mustonen	Elias, Roni, Janne, Matleena, Tale, Lari hyviä ystävi	ei	kyllä		tyytyväinen, mutta haluaisi löytää biologisen isänsä
Roni Jalava	Elias, Janne, Iida, Matleena, Tale, Lari hyviä ystävi	ei	kyllä		tyytyväinen
Matleena Rintala	Elias, Janne, Iida, Roni, Tale, Lari hyviä ystävi. Lis ei	kyllä, lähtee sarjasta			tyytyväinen, vaikka lähtee sarjasta
Lari Väänänen	Elias, Janne, Iida, Matleena, Tale, Roni hyviä ystävi	ei	kyllä		Tyytyväinen, mutta ei isäänsä
Ilkka Väänänen	Työkaveerit, sekä poika Lari	ei tietoa	ei	x	Tyytyväinen, mutta on huolissaan pojastaan ja tämän homoudesta
Severi Sievinen	Kasla on paras kaveri, jalkapalloringissä monta n	ei	kyllä		tyytyväinen
Kaisla	Severi on paras kaveri, mutta kavereita näkyy satui	ei	ei tietoa, oletettavasti		tyytyväinen
Oliver Vuorela	Perhe, sekä taarakaverit	ei	ei tietoa, oletettavasti		eos
Heiskanen	Orpo, ei sosiaalisia suhteita, jollei lasketa vihami kyllä	Ei		X	

Liite 4:

Apukysymykset:

Roolit:

Henkilön rooli kaveripiirissä
Henkilön puheen tyyli kaveripiirissä
Henkilön olemus kaveripiirissä

Henkilön rooli parisuhteessa/rakkaussuhteessa
Henkilön puheen tyyli PS/RS
Henkilön olemus PS/RS

Henkilön rooli peheessä
Henkilön puheentyyli perheessä
Henkilön olemus perheessä

Henkilön rooli vihollissuhteessa
Henkilön puheen tyyli vihollissuhteessa
Henkilön olemus vihollissuhteessa

Sosiaalisuuden piirteet:

Sosiaalisuuden feministiset piirteet
Sosiaalisuuden maskuliiniset piirteet
Sosiaalisuuden symboleja

Konfliktit:

Suhtautuminen konfliktitilanteisiin
Käyttäytyminen konfliktitilanteessa (myös äänet)
Suhtautuminen ongelmiin
Käyttäytyminen ongelmatilanteessa (myös äänet)
Oman toiminnan kuvaaminen
Toisten toiminnan kuvaaminen

Kommentit:

kommentit Ammattiin/ammatteihin:
kommentit perheeseen
kommentit ulkonäköön
Kommentit seksuaalisuuteen
kommentit miehistä
Kommentit naisista

Kommentit vanhemmista miehistä
Kommentit vanhemmista naisista
Kommentit nuoremmista miehistä
Kommentit nuoremmista naisista